

ბაქო-სამაგისტრო
გზის მშენებლობა

თბილისი

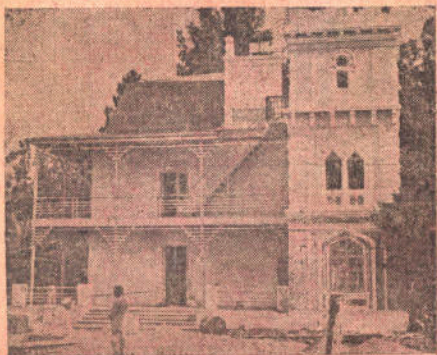
F. 221
1932

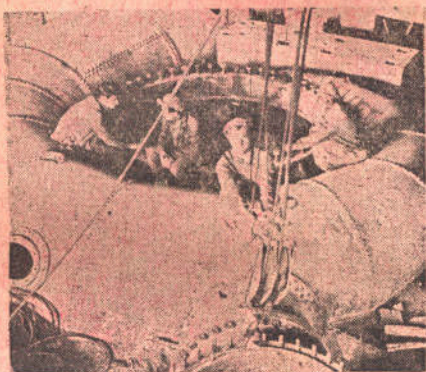
№
14-15

საბჭოთა კავშირში

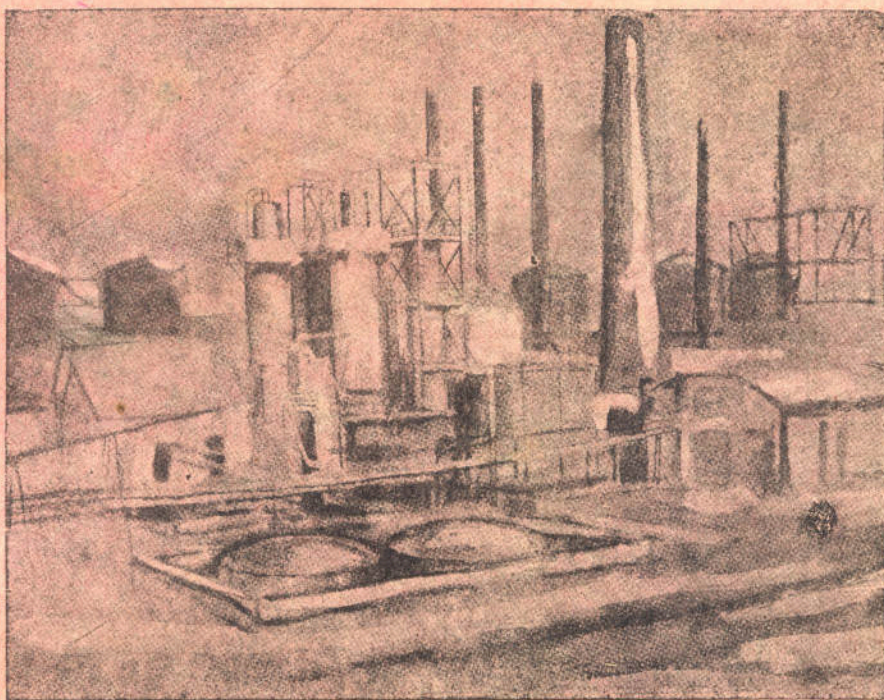
იზრდება ინდუსტრიის გზა ანთები, მოსკოვილია უმუ-
შევრობა, — საბჭოთა და კოლექტიური მეურნეობების გა-
ზაზე შექმნილია მსხვილი მექანიზირებული სასოფლო-სა-
მეურნეო წარმოება. — ყოველდღიურად უმჯობესდება
მშრომელთა საყოფაცხოვრებო პირობები, — უმჯობესდება
მასები, დარაჯმული კომუნისტური პარტიისა და მის ლე-
ნინურ ცეკას გარშემო, ენთუზიუზმით აშენებენ სოცია-
ლიზმს.

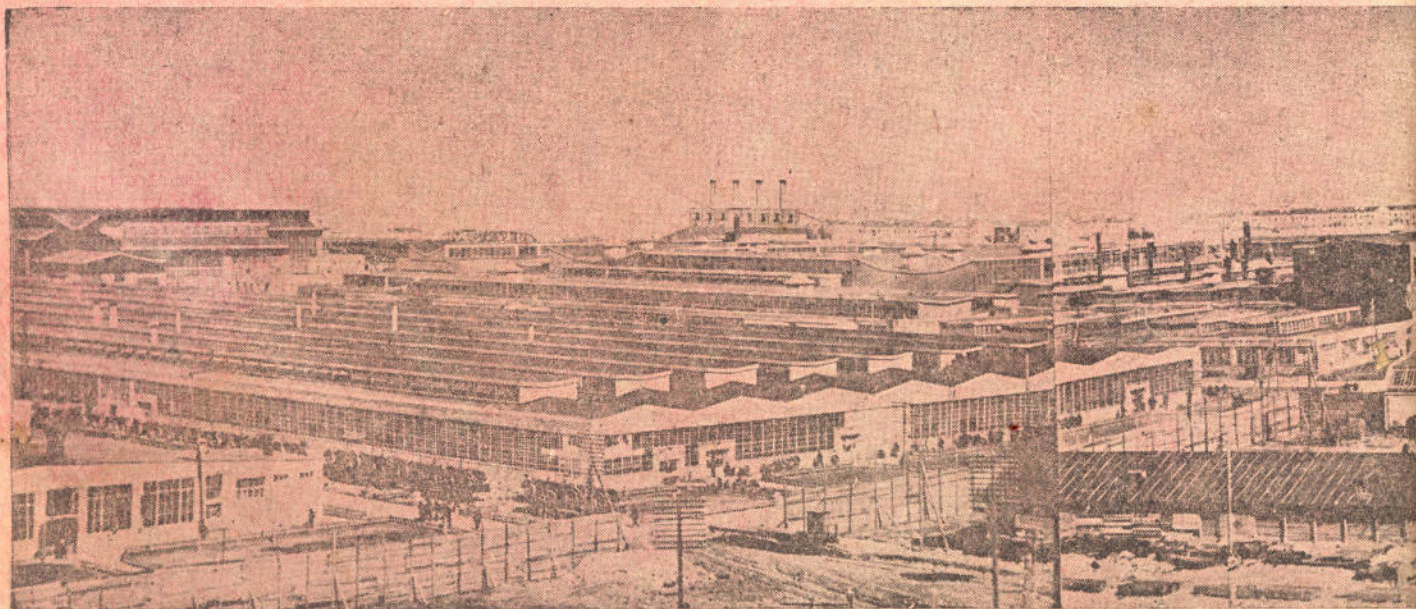
მუშათა ახალი დასახელებელი
სახლი მახინჯაურში

რ ი მ ნ ე ს ი
ტურბინის მონტაჟი საგენერატორო
სადგურში.

ბაქო. შავი ქალაქი. კრეკინგ-ქარხანა.

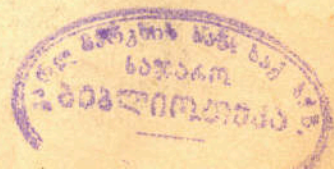
სტალინგრადის სატანკო ქარხანა

ქართული
ნაციონალური
ბიბლიოთეკა

ვ. ი. ლენინი

საბჭოთა კავშირის პროლეტარიატი ზეიმობს დიდი ოქტომბრის 15 წლის თავს, 15 წელს იმ დიდი ბრძოლისა, რომელსაც იგი კოლუნისტური პარტიის ხელმძღვანელობით აწარმოებდა დაწყებული ოქტომბრის დღეებიდან — ძალაუფლებისათვის ბრძოლის დღეებიდან დღემდე, როცა ჩვენ ავაგეთ სოციალისტური ეკონომიკის საძირკველი.

ჩვენი მტრები, დაწყებული ესერ-მენშევიკებით, და გათავისუფლებული კადეტებით, ოქტომბრის აჯანყების გამარჯვების შემდეგ წინააღმდეგობას უწევდნენ, საბჭოთა ხელი-სუფლებას მხოლოდ რამდენიმე დღის არსებობა უწერია. დღეები — კვირებამდე გადაიქცა, კვირები — თვეებად, თვეები — წლებად, წლები — ათეული წლად. ახლა უკვე მათ არ სჯეროდათ, რომ საბჭ. ხელი-სუფლება თავისით დაეშობა და ათასგვარი პროვოკაციებით სცდილობენ მოაწყონ თავდასხმა საბჭოთა კავშირზე.

განვითარების 15 წელი, რომელიც ჩვენმა სოციალისტურმა სამშობლომ განვლო, ყველაზე მოწინავე ქვეყნების განვითარების ტემპებიც რომ ავიღოთ საზომად, მაშინაც კი ასეულ წელიწადს უდრის.

ჩვენი აშკარა მტრებიც კი იმუშდებულნი არიან აღიარონ, რომ საბჭოთა კავშირის ცნობა შეუძლებელია, იმდენად შეიცვალა მისი სახე, იქ, სადაც წინად უდაბნო, გაშვალნი ტყეები, ჭაობები ან გაძვალტყავებული სოფლები იყო, აშენდა და შენდება ინდუსტრიის გიგანტები, ქვეყნის სოციალურ-ეკონომიური სახე სრულიად შეიცვალა.

რადაც 11 წელი გავიდა მას შემდეგ, რაც ჩვენ საშუალება მოგვცა როგორც საჭიროა, ისე მოგვეციდებოდა ხელი სამეურნეო ამოცანების გადაჭრისათვის. თითქმის ხუთი წელი მოუღდა იმპერიალისტური და სამოქალაქო ომის შედეგად სრულიად გაპარტახებული მრეწველობის, ტრანსპორტის და სოფლის მეურნეობის ფეხზე წამოყენებას და უკვე 1926—27 წელს სამრეწველო პროდუქციის დარგში გადავაჭარბეთ ომის წინა დროინდელ დონეს.

აღდგენითი პერიოდიდან ჩვენ გადავდებით სოციალისტური რეკონსტრუქციის პერიოდზე.

მე-14 პარტიული წელი მტკიცე კურსი აიღო ინდუსტრიალიზაციაზე, ჩვენი აგრარული ქვეყნის გადაქცევაზე მოწინავე ინდუსტრიალურ აგრარულ ქვეყნად. 1928 წლის შედეგებით ხუთწლიანი გეგმა წარმოადგენს ინდუსტრიალიზაციაზე აღებული კურსის განსახიერებას. ჩვენ ამ პირველ ხუთწლედ ვამთავრებთ ოთხ წელში, სოციალისტური ეკონომიკის საძირკველი აგებულია, შექმნილია მძლავრი ტექნიკური ბაზა მთელი ჩვენი სახალხო მეურნეობის რეკონსტრუქციისათვის.

პარტიის მე-11 ყრილობაზე **ლენინი** აშობდა: „უკანასკნელი და გადამწყვეტი ბრძოლა არა საერთაშორისო კაპიტალიზმთან, — იქ კიდევ ბევრი იქნება უკანასკნელი და გადამწყვეტი ბრძოლა, — არა, არამედ აი, რუსეთის კაპიტალიზმთან, იმასთან, რომელიც იზრდება წვრილ გლეხურ მეურნეობიდან, იმასთან, რომელსაც იგი ზურგს უმაგრებს. აი, აქ მოგვცის უახლოეს მომავალში ბრძოლა, რომლის გადასისწორით შეუძლებელია განისაზღვროს“.

„ეს უკანასკნ. და გადამწყვეტი ბრძოლა“ დაიწყო, როცა „პარტიამ აშხ. სტალინის ხელმძღვანელობით წამოაყენა ლოზუნგი კულაკობის, როგორც კლასის ლიკვიდა-

(ქანდაკება კოროლევის ლენინი

ციისა მთლიანი კოლექტივიზაციის საფუძველზე“. ეს ბრძოლა უკვე ჩვენი გამარჯვებით დასრულდა ხორბლეულის გადამწყვეტ რაიონებში. საბჭოთა ქვეყანა გადაიქცა მსოფლიოში ყველაზე მსხვილი მიწად მოქმედების ქვეყნად. კულაკობის ნაშთების ლიკვიდაციის შემდეგ მეორე ხუთწლედის ძირითად ამოცანად ისახება საერთოდ კაპიტალისტური ელემენტების და კლასების ლიკვიდაცია.

სოციალიზმმა მოიპოვა მტკიცე, ურყვევი პოზიციები ქალაქად და სოფლად. მაგნიტოსტროის, კუზნეცსტროის, დნეპრსკის და სხვა მრავალი გიგანტების ქვეყანა არავის შისცემს უფლებას უკან დააბრუნოს ისტორიის ჩარხი.

ძვენი ეს უდიდესი წარმატებები კიდევ უფრო გრანდიოზულია იმ უსაშინლესი კრიზისის ფონზე, რომელსაც განიცდის კაპიტალისტური სამყარო და რომლიდანაც იგი ამაოთ ეძებს გამოსავალს. იქ, კაპიტალისტურ ქვეყნებში ათეული მილიონი მუშები და სპეციალისტები ქუჩაში უმუშევრად დაეხეტებიან, მათთან ერთად შიმშილობის გაშო საიკვდილოთ არიან განწირულნი ასეული მილიონები — უმუშევართა დემამა, ცოლშვილი, დები და ძმები, მთელი რიგი გიგანტ საწარმოების რაიონები სასოფლოეზო დამსხვავებია, კაპიტალისტები ანგრევენ ქარხნებს, რომ მიწის გადასაზადი არ გადაიხადონ, ათეულათასობიანი გემები უძრავად დგანან ნავთსადგურებში, ყველას იპყრობს უიმედობა და სასოწარკვეთობა. ჩვენში კი, სოციალიზმის მშენებელ ქვეყანაში, მოსპობილია უმუშევრობა, აშენებულია და შენდება ინდუსტრიის გიგანტები, ყოველდღიურად უმჯობესდება მშრომელთა საყოფაცხოვრებო პირობები, გიგანტური შესაძლებლობანი შეიქმნა ტექნიკისა და მეცნიერების განვითარებისათვის ბოლშევიკური იერიში მიგვაქვს კულტურ-

ობაზე, ენტუზიაზმით ესკივით ახალ ცხოვრებას, იმედით და ღრმა რწმენით შევუყრებთ მომავალს.

ჩვენი მტრების მიერ, საბჭოთა ხელი-სუფლების გადაგვარებაზე დაპირებული იმედების გატყუებასთან ერთად ცხოვრებამ სასტიკად დასცინა მემარჯვენე — „მემარცხენე“ ოპორტუნისტებს, რომლებიც სათანადოდ ვერ აფასებდნენ მუშათა კლასის შემოქმედებითი ძალებს და მოითხოვდნენ „ტემპების“ შენელებას, „სიფრთხილებას“ და სხვ. პარტიამ განმანადგურებელი პასუხი გასცა ყველა ჯურის ოპორტუნისტებს. სოციალისტური მშენებლობის ფრონტზე მოპოებული უდიდესი გამარჯვებები წარმოადგენენ პარტიის იმ გენერალური ხაზის ბრწყინვალე გამართლებას, რომელსაც ჩვენი ლენინური ცეკა ატარებს აშხ. სტალინის მეთაურობით.

მაგრამ ბრძოლა არ გათავებულა. წინ კიდევ ბევრი გვაქვს გასაქმებელი, მრავალი ნაკლი გვაქვს აღმოსავლურელი მუშაობაში, აღმოგვჩნდა ამ ნაკლოვანებების, რომლებიც აღწესდებოდა ცეკას სექტემბრის პლენუმის რეზოლუციებში, აშხ. სტალინის მეთაურობითი ნამდვილად გატარება, მასების მობილიზაცია სექტემბრის პლენუმის გადაწყვეტილებათა რეალიზაციისათვის — ყველაფერი ეს მძლავრი ბერკეტი იქნება შემდგომი წარმატებისათვის სოციალისტური მშენებლობის ფრონტზე.

სოციალისტური მშენებლობის ფრონტზე დასმულ ამოცანების წარმატებით გადაჭრა — ქვეყნის შემდგომი ინდუსტრიალიზაციის განხორციელება, სოციალისტური სოფლის მეურნეობის განმტკიცება წარმოადგენს ამავე დროს ჩვენი ქვეყნის თავდაცვის უნარიანობის ქვეყნობის უზრუნველყოფას.

საბჭოთა კავშირის თავდაცვის უნარიანობის განმტკიცება საბჭოთა კავშირის მშრომელთა ზრუნვის ცენტრში უნდა იქნეს ყველაზე, ვინაიდან, რამდენად უფრო მძლავრ სახიანოთს იღებს ეკონომიური კრიზისი კაპიტალისტურ სამყაროში, იმდენად მეტის დაუინებით იძენენ იმპერიალისტური ყაჩაღები გამოსავალს ახალ იმპერიალისტურ ომში და ანტი-საბჭოთა ინტერვენციას.

საბჭოთა ქვეყნის მშრომელები ფხიზლად აღედგნენ თვალს ჩვენი მტრების ყველა მახინჯივებს და მზად არიან დაიცვან სოციალიზმის ციხე-სიმაგრე.

ოქტომბრის მეთექვსმეტე წელს ჩვენ ვხვდებით უდიდესი გამარჯვებითი რაობლებიც მოპოებული გვაქვს ლენინის პარტიის და ლენინის საუკეთესო მოწაფის და მისი საქმის ურყვე გამგრძელებელს აშხ. სტალინის ხელმძღვანელობით. პარტიისა და მისი ლენინური ცეკას გარშემო მჭიდროდ დარაზმვის საშუალებით ჩვენ მომავალში კიდევ უფრო დიდ გამარჯვებებს მოვიპოვებთ.

გაუმარჯოს დიდი ოქტომბრის 15 წლის თავს!

გაუმარჯოს საბჭოთა კავშირს — სოციალიზმის ციხე-სიმაგრეს!

გაუმარჯოს კომუნისტურ პარტიას — ოქტომბრის დიდი გამარჯვების და სოციალიზმის მშენებლობის ორგანიზატორს!

გაუმარჯოს აშხ. სტალინს — სოციალიზმისათვის უდრეკ მებრძოლს, საუკარეოდ ბელადსა და მასწავლებელს!

გაუმარჯოს მსოფლიო ოქტომბერს!

გაუმარჯოს წითელ არმიას — ოქტომბრის მონაპოვართა და სოციალისტური მშენებლობის ფხიზელ გუშაგს!

... მჭიმგარის რევოლუციის არა მარტო რევოლუციის
 ეკონომიურ და სოციალურ-პოლიტიკურ ურთიერთობის
 დარგში. იგი ამასთანავე არის რევოლუციის გონებაში, რევოლუ-
 ცია მუშათა კლასის იდეოლოგიაში. მჭიმგარის რევოლუციის
 იშვიათი განმტკიცება მარქსიზმის დროის ქვეშ, კრულუტსკის
 დიქტატურის იდეის დროის ქვეშ, ლენინიზმის დროის ქვეშ
 მელიც არის იმპერიალიზმისა და კრულუტარული რევოლუციების
 ეპოქის მარქსიზმი. ამიტომ იგი მოასწავებს მარქსიზმის გამარ-
 ჯვებას რევოლუციურად, ლენინიზმის გამარჯვებას სოციალ-დემოკ-
 რატიზმად, მესამე ინტერნაციონალის გაანარჯვებას მორე ინტერ-
 ნაციონალად.

ი. სტალინი

ამხ. ი. სტალინი

ოქტომბრის წინა დღეებში

„ბოლშევიკებმა უნდა აიღონ ძალაუფლება“—სწორად ლენინი ოქტომბრის წინა დღეებში იმ დროს, როცა ესერ-მენშევიკებმა დემოკრატიულ თათბირზე ლაყბობდნენ ალაფელების ორგანიზაციის შესახებ.

ბოლშევიკური პარტიის ხელმძღვანელობით რევოლუციონური მასები ემზადებოდნენ ძალაუფლების დასაპყრობად.

პეტროგრადის საბჭო იმ დღეებში, როცა ბოლშევიკებმა უმრავლესობა მოიპოვეს, გადაიჭრა აჯანყების ფაქტიურ ცენტრად.

პარტიის ცენტრმა 23 ოქტომბრის სხდომაზე გააძაჭა აჯანყების პოლიტიკური ცენტრი. 29 ოქტომბერს კი—საოპერატიული.

პეტროგრადის საბჭოს მიერ გამოცემული სამხედრო-რევოლუციონური კომიტეტი ენერგიულად ემზადებოდა აჯანყებისათვის. მათი მთავრობა, რომელიც ნათლად ხედავდა, რომ რევოლუციონერი ზღვა ეს ეს არის წალეკავს მას, ყოველ ზომას იღებდა რევოლუციის ასალაგმავად. ამ მიზნით მან პირველ რიგში განიხილა პეტროგრადის რევოლუციონური გარნიზონის თავიდან მოცილება, მისი გაყვანა ფრონტზე ეთათმედა „სტრატეგიული“ მოსაზრებით.

სამხედრო-რევოლუციონურმა კომიტეტმა დროულად გაითვალისწინა ამგვარი ძესაძლებლობანი და სამხედრო ნაწილებში დაგზავნა კომისარები, რომელთა დასტურის გარეშე სამხედრო ოლქის შტაბის არავითარი განაკარგულება უსერულბეული არ უნდა ყოფილიყო.

ოლქის სამხედრო შტაბში პირველ ხანებში განიხილეს არავითარი ანგარიში არ გაეწია სამხედრო-რევოლუციონური კომიტეტის ამ ღონისძიებისათვის. მაგრამ მას შემდეგ, როცა სამხედრო რევოლუციონური კომიტეტის სათანადო ბრძანება ოფიციალურად იქნა გამოქვეყნებული (1917 წ. 4 ნოემბერს) და შტაბი დაიშალა, რომ მისი განკარგულებები მართლა არ სრულდება, ის იძულებული შეიქცა დათმობაზე წასულიყო და მოლაპარაკება გაემართა სამხედრო-რევოლუციონური კომიტეტის წარმომადგენლებთან.

... მოლაპარაკება მოკლე იყო. ოლქის შტაბის წარმომადგენლები თანხმდებოდნენ პეტროგრადის საბჭოს მოთხოვნილებებზე: საბჭოს უფლებებზე—გაცივ ბრძანებებით, საგარნიზონო თათბირის არსებობაზე ოლქის ჯარების სარდალთან და სხვ. პირობას იძლეოდნენ, რომ ოლქის შტაბის ყველა განკარგულებების შესახებ წინასწარ ეცნობებოდა საბჭოს, რის ნაცვლად უნდა გაუქმებულიყო სამხედრო-რევოლუციონური კომიტეტის 4 ნოემბრის ბრძანება. ჩვენ მოვცემინეთ წინადადებები, წამოვიდეთ ოლქის შტაბის მიერ ხელმოწერილი პირობები და წამოვიდეთ... მოლაპარაკების გაუმართავად; ნათელი იყო, რომ მოლაპარაკების და შეთანხმების დრომ განვლო და დადგა მოქმედების ხანა („პროლეტარსკაია რევოლუცია“, № 10, სადოვსკის მოგონებები).

ოპორტუნიზმის და მენშევიკების ბანაკში იმ დროს სრული პანიკა იყო გამეფებული. მათ ეჭვი არ ეპარებოდათ, რომ ბოლშევიკები აჯანყებისათვის ემზადებიან, მაგრამ როდის, რომელი დღე აირჩიეს მათ აჯანყებისათვის? აი საკითხი, რომელიც ვერ გამოეცხვით მენშევიკებს და ბურჟუაზიას. მენშევიკურ-ბურჟუაზიული გაზეთები მარჩილობდნენ აჯანყების დღის შესახებ: აი დღეს, აი ხვალ.

მთავრობა და ესერ-მენშევიკებიც მოელოდნენ, რომ ბოლშევიკები 2 ნოემბერს

მოაწყობდნენ გამოსვლას და როცა ამ დღემ „მშვიდობიანად“ განვლო, ესერ-მენშევიკებმა თავისუფლად ამოისუნთქეს.

გაზ „დენ“ რიბით სწერდა:

„მათი (ე.ი.—ბოლშევიკების, ე. წ.) აგნატიურა შეიარაღებული გამოსვლით პეტროგრადში გათავებული საჭეა. ისინი განცალკევებული აღმოჩნდნენ, ისინი ალყაშემოჭრულნი იყვნენ არა ჯარნილოვკებით, არამედ მთელი დემოკრატიის საყოველთაო აღშფოთებით და ისინი უკვე უკან იხევდნენ“.

მაგრამ ხანმოკლე აღმოჩნდა ეს თვითრგეში. „ცაქის უწყებები“ უკვე 4 ნოემბრის ნომერში იძულებული იყო გამოემუდგინათ, რომ დაშვებილება მხოლოდ გარეგნულადაა, რომ ესერ-მენშევიკებს შიშის ჟრულანტელი უფლის, მიუხედავად იმისა, რომ ისინი განაგრძობენ რევოლუციონური მასების დაშინების ღერძისებრი.

... დღეს, 22 ოქტომბერს, ხელისუფლება უფრო მეტის დარწმუნებით მოელოდა გამოსვლებს, ვიდრე 20 ოქტომბერს მოელოდა. სამხედრო და სამოქალაქო ხელისუფლება უკვე მზადაა გოგელგვარი გამოსვლებისათვის.

უკანასკნელი ფაზა—მუქარა ნათელ-ჰყოფდა ცუდად დაფარულ შიშს მოახლოებული პრისონი ამბების წინაშე.

ამხ. სტალინი ესერ-მენშევიკების მარჩილობაზე და შევითხებებზე ბოლშევიკების გამოცდის დღის შესახებ შემდეგ სარკაზმით აღსავსე პასუხს აძლევდა:

„ბოლშევიკებმა დასცეს ყუთიან: მზად იყავით! მაგრამ ჩვენი პარტიის რევოლუციონური ყუთიან ყველამ ერთნაირად როდი გაიგო. მუშებმა ის „თავისებურად“ გაიგეს და მუდღერე შეიარაღება... ჯაშუისკაცები მუშებს არ ჩამოაჩენ... მაგრამ ეს არ ითქმის სხვა ფენებზე.“

ბურჟუაზიამ იცის როგორ იბრუნებოდნენ მან აიღო და „ხელმეტი სიტყვების“ გარეშე ზამთრის სასაღესათან დადგა ზარბაზნები, ვინაიდან მას ჰყავს „თავისი“ პრაპორშნიკები“ და იუნკრები, რომელთაც, იმედი გვაქვს, ისტორია არ დაიწყებდა.

ბურჟუაზიის აგენტებმა „დენ“-იდან და „დელი ნაროდა“-დან იერიში დაიწყეს ჩვენი პარტიის წინააღმდეგ, ერთმანეთში ურევინ ბოლშევიკებს და შვევს, წამდა-უწუმ გვეკითხებიან აჯანყების ვადების შესახებ.

მათი მაჩანაწლები, კერძოების ლაქები, დანები და ბინასიები კი მოწოდებებს აცხობენ—არ გამოხვიდეთო, „დენ“-ისა და „ვოლია ნაროდა“-ს მსგავსად კითხვობდნენ „აჯანყების ვადას“, მოუწოდებდნენ მუშებს და ჯარისკაცებს მუხლი მოიდრიკონ კიშინისა და კონოვოლოვის წინაშე. დამართხალ ნეგრასტნიკებს „ნოვია უჩინი“-დან კი ბოლშევიკებს მოაწყვთ, რადგან მათ არ შეუძლიათ მტერი დუმილი“ და გვემუდარებიან ჩვენ ესთვით დაბოლოს: როდის აპირებენ გამოსვლას ბოლშევიკები?

ერთი სიტყვით, თუ არ ჩავთვლით მუშებსა და ჯარისკაცებს, მაშინ ჰეშმარიტად „Окружали мя тельны мнози тучны“. მიმართავენ ცილისწამებს და დასვენს, გვემუდარებიან და გვემუქრებიან გვეკითხებიან და ძიობენ.

ჩვენი პასუხი.

ბურჟუაზიასა და მიხი აპარატის შესახებ: მათთან ჩვენ გვექნება სხვანაირი „საუბარი“.

ბურჟუაზიის აგენტების და ლაქების შესახებ: ჩვენ მათ გვგანაოთ კონტრარაგედავში—„იქ შეუძლიათ მათ „ცნობებზე მიღება“ და თავის მხრივ „ცნობების მიწოდება“ ვისთვისაც ჯერ არს „გამოსვლის“ „დღის“ და „სათის“ შესახებ,

რომლის მარშრუტი უკვე შეადგინეს პროვოკატორებმა „დენ“-იდან.

ბინასიების, დანების, კერძოების, სხვა „დენშიკების“ შესახებ ცაკიდან:

„გმირებს“, რომლებიც დადგნენ კიშინ-კერენსკის მთავრობის მხარეზე მუშების, ჯენების და ჯარისკაცების წინააღმდეგ, —ჩვენ ანგარიშებს არ ვაძლევთ. მაგრამ ჩვენ შევეცდებით, რომ მათ, ამ მტრეკ-ბრუნებებში, პასუხი ავონ იმ ყრილობის წინაშე, რომლის ჩაშლას ისინი ჯერ გუშინ დამობდნენ, მაგრამ რომლის მოწვევაზე იძულებული გახდნენ დათანხმებულიყვნენ საბჭოების ზეგავლენით.

რაც შეეხება ნეგრასტნიკებს „ნოვია უჩინი“-დან, ჩვენ ვერ ვაგვიგია, ბოლოს დაბოლოს, რა უნდათ მათ ჩვენგან.

თუ მათ სურთ აჯანყების „დღის“ გაგება იმისათვის, რომ წინასწარ მოახდინონ დამართხალ ინტელ. ძალების მობილიზაცია თავის დროზე... გასაქცევთ, ვთქვით, თუგინდ ფინეთში,—ჩვენ შევეცდით... მხოლოდ შევადგით ისინი, ვინაიდან ჩვენ „საერთოდ“ ძალების მობილიზაციის მომხრე ვართ.

თუ ისინი კითხულობენ აჯანყების „დღის“ შესახებ იმისათვის, რომ დააშვილონ თავისი „ფოლადის ნერვები“, ვარწმუნებთ მათ, რომ მართლაც რომ იყოს დანიშნული აჯანყების „დღე“ (*), და რომ ბოლშევიკებმა ამის შესახებ თუ გინდ ყურში ჩაუღმუნონ მათ, ამით ჩვენს ნეგრასტნიკებს იოტის ოდენათაც არაფერი არ „შეუშლბუტდებათ“: დაიწყება ახალი „კითხვები“, ისტორიები და სხვ.

თუ მათ უბრალოდ სურთ დემონსტრაცია მოახდინონ ჩვენს წინააღმდეგ, გაიმჯნონ ჩვენი პარტიისაგან, ჩვენ შეგვიძლია მხოლოდ ვაჭით ამისათვის, ვინაიდან, პირველ ყოვლისა, ამ გონიერ ნაბიჯს, მათ ექვს გარეშეა, ჩათვლიან ისინი, ვისაც ეს ენება, ყოველგვარ „გართულებათა“ და „მარცხების“ შემდეგ; მეორე მხრივ, ეს ნაბიჯი შეიტანს გოკვეულობას, მუშების და ჯარისკაცების შეგნებაში, რომლებიც, დაბოლოს, დაიხსავენ, რომ „ნოვია უჩინი“ მეროვ-ჯერო (პირველთა ივლისის დღეებში) დეზერტირობს რევოლუციის რიგებიდან ბურჟუაზიულ-სოციალისტების შვა ბანაკში. ის კი ყველამ იცის, რომ ჩვენ, საერთოდ, გარკვეულობის მომხრე ვართ.

ამხ. სტალინის ეს სარკაზმით საცხე წერილი წარმოადგენს არა მარტო შესანიშნავ პასუხს მენშევიკ-ესერების „პროლეტარულ შევითხებებზე“; არამედ, აგრეთვე, საუკეთესო ილიუსტრაციას იმ დაბნელებისა და პანიკას, რომელიც ოქტომბრის წინა დღეებში გამეფებული იყო ოპორტუნიზმის და სხვა-დასხვა ჯურის „ინტერნაციონალისტების“ ბანაკში.

აჯანყება იწყება

დო. მთავრობამ გადაწყვიტა, მიეღო „გადამჭერი ზომები“ აჯანყების წინააღმდეგ.

24 ოქტომბერს (6 ნოემბერს) იუნკრების რაზმმა დახურა გაზეთები: „სოლდატ“ და „რაბოჩი პუტ“ და სტამბები, სადაც ეს გაზეთები იბეჭდებოდა. იუსტიციის მინისტრს დაევალა პასუხისმგებლობა მიეცა ყველა ის პირები, რომლებიც მოუწოდებდნენ არსებული წყობილების დამხობისაკენ.

მაგრამ სამხ.-რევ. კომიტეტმა დაზოგულ სტამბებში გაგზავნა რევოლუციონური

*) ი. სტალინის წერილი გამოქვეყნდა 2 ნოემბერს, როცა აჯანყების ვადა არ იყო გამოცხადებული.

[illegible]

დღის 4 საათზე ოლქის სამხედრო შტაბში კერძო სპეციალური მომსახურებით გადამყვანი დახმარებისათვის მიემართა კახათა ნაწილი. ლეიბსთაისი: „მთავარსარდალი უბრძანებს კახათა 1, 4 და 14 პოლკებს სამშობლოში წაიყვანოს თავისუფლების, ღირსებისა და სახელის გულსათვის გათხოვნიან საბჭოების

ჯაკოს რევოლუციონური დემოკრატიის, ჯრ. მთავრობის დასახმარებლად და დალუპების გზაზე მყოფ რუსეთის გადასარჩენად, მაგრამ კახაკებმა ზურგი შეაქციეს დროებითი მთავრობას.

ჯავშნიანი ავტომობილები გადავიდნენ სამხედრო-რევოლუციონური კომიტეტის მხარეზე.

დილის 6 საათზე 40 მეზღვაურმა დაიკავეს სახელმწიფო ბანკი.

დილის 7 საათზე დაკავებული იქნა ტელეფონის სადგური და სამხედრო შტაბის ტელეფონების უმრავლესობა ამორთული იქნა.

დილის 8 საათზე სამხ.-რევ. კომიტეტის ნაწილებმა დაიკავეს ვარშავის სადგური.

დილის 10 საათზე გამოქვეყნებული იქნა სამხედრო - რევოლუციონური კომიტეტის შემდეგი ცნობა:

„რუსეთის მოქალაქეებს:

„დროებითი მთავრობა დამხოვილია. სახელმწიფო ძალაუფლება გადავიდა პეტროგრადის მუშათა და ჯარისკაცთა ორგანოს — სამხედრო - რევოლუციონური კომიტეტის ხელში, რომელიც სათანადო უდგას პეტროგრადის პროლეტარიატსა და გარნიზონს.

საქმე, რომლისთვისაც იბრძოდა ხალხი: დაუყოვნებლივ წინადადების მიცემა დემოკრატიული ზავის ჩამოგდებას იესახებ, შემართულთა საკუთრების გაუქმება მიწაზე, მუშათა კონტროლი წარმოებაზე, საბჭოთა მთავრობის შედგენა—ეს საქმე უზრუნველყოფილია.

გაუძარჯოს მუშათა, ჯარისკაცთა და გლეხების რევოლუციას!

პეტროგრადის მუშათა და ჯარისკაცთა საბჭოს სამხ.-რევოლუციონური კომიტეტი.

1917 წ. 25 ოქტომბერი.

დილის 10 საათი.

ამხ. პოდვოსკი შემდეგნაირად ასწერს ზამთრის სასახლის აღებას:

„ჩვენი რაზმები თანდათან უახლოვდებოდნენ ზამთრის სასახლის მოედანს და სულ უფრო და უფრო მრავლდებოდნენ. საღამოს 6 საათისათვის მთელი სასახლე მოქცეული იყო ჯარისკაცთა რეალში. ჯარისკაცები და მატროსები უფრო და უფრო ახლო უცოცდებოდნენ სასახლეს, უკან კი სტოვებდნენ სათანადო რაზმებს. გადარბენის საშუალებით ისინი თანამედრობით იღებდნენ ზამთრის სა-

ბი. იემოვის.

ნახ. ბ. იემოვის.

ყველაზე უფრო განმანადგურებელი ასაფეთქებელი მასალა

სახლის შტურმისათვის გამოსადეგ კუთხეებს და საფარ ადგილებს“.

საღამოს 9 საათზე „ავტორა“—დან რამდენჯერმე ესროლეს სასახლეს. ამუშავდა თოვები და ტყვიამფრქვევები

სასახლეს იცავდნენ იუნკრები, პრაპორ-შჩიკების სკოლა და ქალთა ბატალიონი, რომელთაც დრ მთავრობა ატყუებდა დაპირებით, რომ კერენსკის მოჰყავს დამხმარე ჯარები

ღამის 10 საათისათვის ქალთა ბატალიონმა მიატოვა სასახლე, სამხ.-რევ. კომიტეტის ჯარებმა შეაჩერეს სროლა, რომ საშუალება მიეცათ ყველასათვის გინც მოისურვებდა, სასახლის დატოვებას, გამოსულიყო იქიდან.

10 ს. და 40 წუთზე სმოლნში გაიხსნა სრულიად რუსეთის მუშათა, ჯარისკაცთა, და გლეხთა საბჭოების მეორე ყრილობა (382 ბოლშევიკი, 31—ბოლშევიკების თანაგრძნობი, 70 მემარცხენე ესერი, 28 მენშევიკი-ობორონეცი, 55 ესერი). პრეზიდიუმი არჩეულ იქნენ ბოლშევიკები და მემარცხენე ესერები. ესერებმა და მენშევიკებმა დასტოვეს ყრილობა, ჩაქარა მათ მიყენენ ე. წ. მენშევიკი - „ინტერნაციონალისტები“. ყრილობამ სპეციალურ რეზოლუციაში დაჰკამო ესერების და მენშევი-

კების უძლური ცდა ჩაეშალათ სრ. რუსეთის მუშათა და ჯარისკაცთა სრულყოფილი წარმომადგენლობა. მენშევიკი - „ინტერნაციონალისტების“ წისკლის შემდეგ, ყრილობის სხდომა დროებით შეწყდა.

ღამის 11 საათზე განახლდა ზამთრის სასახლის შტურმი.

პეტრე-პავლეს ციხიდან სასახლეს ესროლეს ზარბაზნებიდან და ტყვიამფრქვევებიდან

ღამის 1 ს. 50 წ. სამხედრო - რევოლუციონური კომიტეტი ნაწილებმა დაიკავეს ზამთრის სასახლის „1812 წლის გალერეა“

ღამის 2 ს. 10 წ. სასახლე აღებული იქნა. დრ. მთავრობის ყველა წევრები დააპატიმრეს.

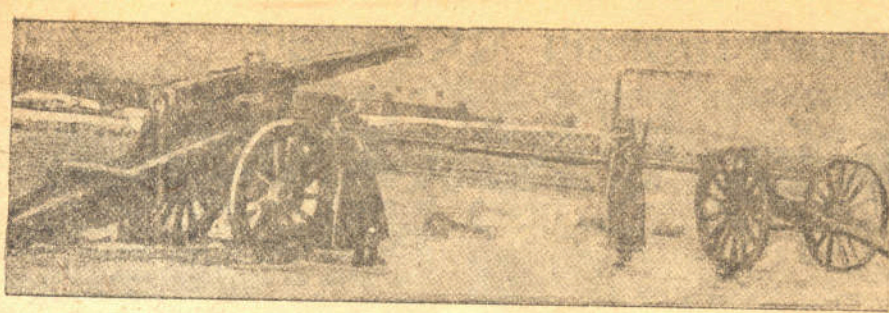
საბჭოთა ყრილობის სხდომის განახლების შემდეგ, მიღებული დადგენილება მთელი ძალაუფლების გადასვლის შესახებ საბჭოების/ხელში.

ყრილობის მეორე სხდომაზე კი 8 ნოემბერს (26 ოქტომბერს), ზავისა და მიწის შესახებ დეკრეტების მიღების შემდეგ, არჩეულ იქნა სახალხო კომისართა საბჭო ამხ. ვ. ო. ლენინის თავმჯდომარეობით.

ასე გაიმარჯვა ოქტომბრის რევოლუციამ პატრონი.

მ. წ.

ზარბაზანი, რომლითაც ყუმ ბარებს ესროდენ კრემლს

ოქტომბრის დღეები მოსკოვში *)

იმ დროს, როცა პეტროგრადში აჯანყებულმა რევოლუციონერმა პროლეტარიატმა მატროსებთან და ჯარისკაცებთან ერთად ერთი მოკლე დარტყმით აიღო ზამთრის სასახლე, სადაც იმყოფებოდა კერენსკის მთავრობა, მოსკოვში აჯანყება გაქიანურდა.

მოსკოვის კადეტთა ორგანიზაცია, რომელმაც თავის გარშემო გააერთიანა ყველა-ნი, ვისაც კი საფუძველი ჰქონდა უცხო-ფილო ყოფილიყო ოქტომბრის გადატრია-ლებით, დაეცა მოსკოვში მყოფ შეიარაღებულ იუნკრების დიდ რაოდენობას და დასძრა ისინი აჯანყებულებას წინააღმდეგ. მოსკოვის ქუჩებში გაიმართა ნამდვილი სი სხლისმღვრელი ბრძოლები, რომლებიც კარ გა ხანს გაგრძელდა, როცა კიდეც არ შეი-ძლებოდა თქმა იმის. თუ ვის ხელში იქნე-ბა ბოლოს და ბოლოს ძალაუფლება, ვინა-იდან მოსკოვის შეიარაღებული კონტრრე-ვოლუციონერი ძალები, დასაბმარებლად მო იწვიდნენ ასეთივე ძალები პროვინციიდან.

პეტროგრადთან ყველაზე გაჩაღებული იყო ბრძოლები, კერენსკი გაიქცა გატრია-ში და ცდილობდა შეეჭმნა ახალი ფრონტი ოქტომბრის რევოლუციის წინააღმდეგ. ჩვენს მთავარ სამხედრო რევოლუციონერ კომისიის რომელიც პეტროგრადში იმყო-ფებოდა, მაშინ კიდეც არ მოეპოვებოდა ისეთი ძალები, რომლებიც შეიძლებოდა მო ეხსნა პეტროგრადიდან, მაგრამ მაინც გამო-უჩინა დასმარება მოსკოვის შეიარაღე-ბულ პროლეტარიატს, მხოლოდ ყველა ძა-ლების დაქიმით და უდიდესი მსხვერპლის გაღებით შესძლო მოსკოვის პროლეტარიატ-მა თავისი სოციალისტური თავისუფლების დაცვა, მოსკოვის კონტრრევოლუციონერე-ბის დამარცხება. მხოლოდ არტილერიის ცეცხლით მოხერხდა იუნკრების გამოდგენა კრემლიდან მათ შტაბთან ერთად, ნაწილის წაყვანა ტყვედ და, ბოლოს, დადგა იმ დრო-ებშია შეთანხმებისა სამოქალაქო ომის ორი ვე მხარეს შორის, რომელიც წარმოადგენდა მოსკოვის პროლეტარიატის გამარჯვების შე დგას.

ჩვენს გაქარგულებებში ამჟამად მოიბოე-ბა იმ დროის დოკუმენტები, დაბეჭდილი მაპროგრადზე კონტრრევოლუციონერების „ცენტრალურ კაიერგაბმულობაში“. ეს დოკუმენტები დანაშნული იყო „შინაური მოხმარებისთვის“ მათ საკუთარ ორგანიზა-ციაში და ანტომ წარმოადგენენ სავსებით სარწმუნო წყაროებს.

30 ოქტომბერს დღის 1 საათზე 40 წ. „ცენტრ. კაიერგაბმულობის“ მდივანი იუ-წყებდა: „არის ცნობები, რომ კრემლა რულ-ნენს ჩამოუტანა კერენსკის წერილი. შინა-რისი ჯერ ცნობილი არ არის“.

ეს პატარა ცნობა უაღრესად საინტერე-სოა იმ დროისათვის. იგი ნათელსკოფს, რომ კერენსკი არა მარტო ცდილობდა თუ საფუძველიანი ფრონტი არა, პატარა „მუ-შტა“ მაინც მოეწყო გატრიალის გარშემო, რა-მ იერიში მიეტანა პეტროგრადზე, არა-მედ მას აგრეთვე განზრახვა ჰქონდა გატ-რინიდან გაეღენა მოხედინა სხვა ცენტრებ-ზეც, მათ შორის მოსკოვზეც.

მოსკოვი ამ დღეს შიშის ციებცხელებას განიცდიდა, რაც სიანს იმავე ბიულეტენის შემდეგ ცნობებიდან:

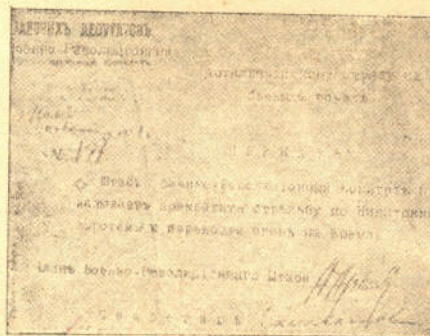
„...2. არჩისტენკაზე, მანსტროვის შესახ-ვედის ახლო იუნკრები დაბანაკდნენ ქრის-ტე მსხედლის ტაძრიდან შტაბამდე.

3. ბოლშევიკები იბრძვიან, ყუმბარებს ისე რიან ტაძრისაკენ.

4. 11 საათიდან უშენენ ტელეგრაფს.

5. ჯარისკაცები, რომლებიც საფუზავოე-ბადან დაბრუნდნენ იუწყებიან, რომ ესე-რიან სამოტეკის რაიონს.

6. სახლის კომიტეტის თავმჯდომარე იუ-წყება: პერფილოვის სანაპიროსთან ბაბიე-გოროდის ჯგებიდან ესერიან ქვის ხილს. იუნკრები არ სიანან.

ბრძანება კრემლისათვის ყუმბარების დაშე-ნის შესახებ

7. სასტუმრო ოხოტნორიადსკოე პოდვო-რიი“ სრულიად უპროდუქტით დარჩა, სას-ტუმროში მცხოვრებნი გაქსაზღვრულ თან-ბას იძლევიან ოღონდ კი ისინი სადღურში გაიყვანნენ მოსკოვიდან წასასვლელად. აღმი-ნისტრაციამ ვერ იშოვა სატრანსპორტო სა-შუალებები, რადგან გაგზავნილი კაცი არ დაბრუნდა“.

ამ ბიულეტენის გამოსვლიდან 30 წუთის შემდეგ „2 ს. 10 წ.“ ქვეყნდება მეორე. აქ ციებ-ცხელება უფრო მატულობს.

„...1. როგორც სიანს, ტელეფონების უმ-რავლესობა ბოლშევიკების გაქარგულება-შია“, — იუწყ. ცენტრ. კაიერგაბმულობის მდივანი და ამით ამფავნებს, რომ ბოლშე-ვიკური გავლენა ქალაქის სხვადასხვა ორგა-ნიზაციებში ამ დღის შუადღისათვისაც კი მნიშვნელოვანი იყო.

„...2. № 24 სახლიდან, სმოლენსკის ბულ-ვარიდან, გეაცნობეს, რომ ბოლშევიკებმა იკვიტ, რომ სახლში ჩასაფრებული არიან იუნკრები, გაჩხრიკეს მთელი სახლი, დააპა-ტიმრეს სახლის კომიტეტის ორი რაზმელი, დაპატიმრებულია ბედი გამოურკვევე-ლია“.

ამ პატარა ცნობიდან ეხედავთ, რომ აჯან-ყებულთა ძალაუფლება ამ დროისათვის უკვე იმდენად მტკიცე იყო, რომ შეელო-არა მარტო ბრძოლა და თავდასხმის მოგე-რიება, არამედ მტრების გამოძენაც სამოქა-ლაქო მოსახლეობაში, მტრების, რომლებიც

გმირებოდნენ კონტრრევოლუციონერულ აჯანყობას მოსკოვის პროლეტარიატთან ბრძო-ლაში. ამ დახმარებისათვის კონტრრევოლუ-ციონერებისადმი რევოლუციონერულ ხელ-სუფლება იბრძოდა რევოლუციონერული რე-რესიის მთელი სისატიკეო.

„...3. ზნამენკაზე სახლის კომიტეტმა მო-წყო მცველი რაზმი, კერძოდ, № 13 A) მოწყობილასაქმისა და აი-ქტი — რაზმებისა და იუნკრებისათვის, მრავალი ეწერება მოხალისეთ რაზმში, დღეს მოვიდა რამდენიმე ახალი დამკვე-ლი. მოვიდნენ დამხმარე ძალებს ცხენოსანი ნაწილებიდან, უნივერსიტეტის ახლო დაპა-ტიმრებულია ბოლშევიკურ მუშათა და ჯა-რისკაცთა საბჭოს წევრი“.

„...4. პეტროგრადიდან ჩამოსულის ცნო-ბა: პეტროგრადში სრული სიწყინარეა, მოე-ლი ძალაუფლება ბოლშევიკების ხელშია. კერენსკი პეტროგრადში არ არის, ყველაზე ჩაყენებულია ბოლშევიკების მრავალრიც-ხოვანი პიეტეტები. პოვრომების მოწყობის ყო-ველგვარ ცდებს აქრობენ დამბრევეთა დახ-ვრებით“.

ყველას ეს ბიულეტენები, წინააღმდეგ მი-სი შეიძღვენის სურვილისა, საესეა იმ ენტუზიაზმის შესანიშნავი ფაქტებით, რომე-ლიც მოსკოვის პროლეტარიატმა გამოიჩინა რევოლუციონერ ბრძოლაში.

რაზმილები ყველაზე და ყოველთვის მოქ მიღებდნენ გეგმაწეწონილად, მტკიცედ მწყობრად და თავდადებით. ბიულეტენებში ბეღრია საამისო ცნობა, მაგალითად, ნაშუა-დღევის სამ საათსა და 30 წ. „უფათა მესამე გიმნაზიის შერობაში ლუბიანკაზე შევიდ-ნენ შეიარაღებული პირები და მოითხოვეს, რომ მათთვის მიეცათ ტელეგრაფის სადგუ-რისათვის სროლის ატეხის საშუალება“. ტელეგრაფისტმა-ჯარისკაცებმა იჭვი მიიტა-ნეს მოხალისე-ტელეგრაფისტებზე, ცენტრი-დან ყოველგვარი განკარგულების გარეშე დააპატიმრეს ისინი და ამრიგად არ მისცეს საშუალება გადაეცათ ცნობები კონტრ-რევოლუციონერების შტაბში.

ნაშუადღევის 3 ს. 30 წ. ბიულეტენი იუ-წყება:

„... მენშევიკები სრულიად ვერ დარა-ზ-ნილან, გამოსთქვამენ საზოგადოებრივი უშიშროების კომიტეტისათვის მხარის დაქე-რის სურვილს“.

ამრიგად ამ სტრიქონებიდან აშკარად სიანს, რომ მენშევიკები, მუშათა კლასის ეს მოლაპატეები, მხარს უჭერდნენ ამ კონტრ-რევოლუციონერ ორგანიზაციას, რომე-ლიც ცდილობდა ჩაეღწო აჯანყება, ოქ-ტომბრის რევოლუცია.

ამ დროს პეტროგრადში დაიწყო მუშა-თა და ჯარისკაცთა საბჭოს სამხედრო-რე-ვოლუციონერი კომიტეტის ბიულეტენის გამოსვლა, ამ ბიულეტენის პირველ ნომერ-ში ვკითხულობთ:

„...მოსკოვიდან 4 ს. 80 წ. მიღებულია ცნობა, რომ გენერალური შტაბი დანებდა და მთელი ძალაუფლება ეკუთვნის მუშათა და ჯარისკაცთა დემუტატების საბჭოს“.

იუნკრები კრემლის კედელზე

*) ვ. ბონა-ბრუვერის მოგონებიდან.

ლენინი ოქტომბრის დღეებში

(რამოდენიმე მოგონება)

ამ შენიშვნაში მე მინდა აღწერო რამდენიმე მოვლენა, რომლებიც გვიხატავს ლენინს ოქტომბრის დღეებში.

უშუალოდ გადატრიალების წინ მე ვხედავდი ლენინს ებორჯის მხარეზე, როცა ის უკვე დაბრუნდა ფინეთიდან. ლენინი გვაჩვენებდა აჯანყებით, განსაკუთრებულის ყურადღებით აღევნებდა თვალყურს ძალთა შეფარდებას მაშინდელ პეტროგრადში და ამუშავებდა აჯანყების ტენიკურ საკითხებს. 10 ოქტომბერს ლენინი პირველად მოვიდა ჩვენი პარტიის ცენტრალური კომიტეტის სხდომაზე. 16 ოქტომბერს ის დაესწრა ცენტრალური კომიტეტის სხდომას, რომელზედაც გამოწვეული იყვნენ მთელი რიგი ამხანაგები, ეს ორი სხდომა გადამწყვეტი იყო იმ მხრივ, რომ ის სხდომებზე საბოლოოდ გადაწყდა აჯანყების საკითხი, სმოლნში ილიჩი მოვიდა ღამით 24-დან 25 ოქტომბერს, ეს ღამე ცენტრალური კომიტეტის წევრებმა გაატარეს სმოლნის № 14 ოთახში იატაკზე და სკამებზე. ილიჩი ძლიერ ჩქარობდა ზამთრის სასახლის აღებას და მკაცრ ზეგავლენას ახდენდა ყველაზე და თითოეულზე, როცა არ იყო ცნობები შეტევის მიმდინარეობის შესახებ. დილით 26 ოქტომბერს ის პირველად დაესწრა სამხედრო - რევოლუციონური კომიტეტის სხდომას.

გადატრიალების შემდეგ ჩვენ, ცენტრალური კომიტეტის წევრები, ყოველდღიურად, ზოგჯერ რამოდენიმეჯერ ვხვდებოდით ლენინს სმოლნში იმ დაუფიქარ დღეებში, როცა სმოლნში ირრადა ჯარისკაცთა, მუშათა და მატროსთა მასა, პეტროგრადიდან კი გულუნებდნ ზარბაზნები და უკვე მიმდინარეობდა საივანგარო ბრძოლები, რომელიც შემდეგ გადაიქცა სამი წლის უსასტიკეს სამოქალაქო ომად.

ილიჩი იყო განსაზღვრება ამ მსგებამ დიდი ნებისყოფისა — გაემარჯვებოდა რაც არ უნდა მომხდარიყო, ცენტრალური კომიტეტის სხდომებზე ის ანადგურებდა მერყევით, უღრმესად უკუაგებდა მათ გვერდზე. თავის კაბინეტში, როგორც აჯანყების მეთაური, იგი დამშვიდებით ითვალისწინებდა შექმნილ მდგომარეობას და მტკიცედ ნიშნავდა საჭიერ გამარჯვებისკენ. ხანმოკლე დასვენების დროს, დერეფანში სეირნობისას, ის გაცხოველებით ესაუბრებოდა ამხანაგებს, ხელები კი უკან ჰქონდა დაცრედილი.

ილიჩი დიადი გადატრიალების ამ დღეებში იყო არაჩვეულებრივად გაცოცხლებული მხიარული, მისგან ასხივებდა რაღაც შინაგანი სინათლე, იყო ურყევი, დაიმედებული და მტკიცე.

ინ დროის პარტიული ეპიზოდებიდან მე საკმარისი მიმაჩნია შეიქმნენ ერთზე, სახელად — პარტიის ცენტრალური კომიტეტის ოქტომბრის ხაზის განსაზღვრის უკანასკნელ ეტაპზე, რომელიც ამავე დროს წარმოადგენდა უკანასკნელ ეტაპს ოქტომბრის რევოლუციის წინააღმდეგ გამოსულ ზინოვიევიან და კამენევიან ბრძოლაში. 26 ოქტომბრის შემდეგ „ვიკეულმა“^(*) დაიწყო თავისი შემთხვევითი წილადაზილა და შეეცადა მასში ჩაეთრთო ჩვენც, ბოლშევიკები.

„ცეკას (ბოლშევიკების) ბიულეტენში“ ამ მომენტის შესახებ ჩვენ გვითხულობთ: „სრულად რუსეთის რკინისგზებთან კავშირმა წამოაყენა კოალიციონური სოციალის-

ტური სამინისტროს შექმნის მოთხოვნები; მებრძოლი მხარეების მიერ ამ მოთხოვნის შეუსრულებლობის შემთხვევაში რკინისგზებზე საყოველთაო გაფიცვით იმუქრებოდა. შექმნილია შემთხვევითი კომისია, რომელშიც შევიდნენ ცეკის, ყველა პარტიების ცენტრალური კომიტეტების, რევოლუციის ხსნის კომიტეტის, რკინისგზების და ფოსტა-ტელეგრაფის მოსამსახურეთა წარმომადგენლები“. ამ შემთხვევით კომისიაში^(*) მიმდინარეობდა დაუსრულებელი ლაპარაკი „სოციალისტური მთავრობის შექმნის შესახებ ყველა საბჭოთა პარტიების მონაწილეობით“. ეს ლაპარაკი გაკვირვდა 30-31 ოქტომბრის და 1-ლ ნოემბრის განმავლობაში.

ილიჩს მოეზვრდა ეს უაზრო წილადაზილა და მან მტკიცედ გადასწყვიტა ბოლო მოეღო ყოველგვარ მერყეობისათვის. 2 ნოემბერს (ძველი სტილით) ცეკამ მიიღო ლენინის მიერ წარმოდგენილი რეზოლუცია, რომელშიც ის სასტიკად კიცხავდა „საბჭოების უმცირესობის ულტიმატუმებისა და მუქარისადმი დათობა“ პოლიტიკას და მოუწოდებდა „ყველა სკეპტიკოსებს და მერყევთ უკუაგდონ თავიანთი მერყეობა და მთელის გულით და უსაზღვრო ენერგიით დაუჭირონ მხარი ამ მთავრობის საქმიანობას“. მაგრამ მერყეობა არ შესწყდა, სკეპტიკოსებმა არ გაიგონეს თავისი პარტიის ცენტრალური კომიტეტის ხმა და განაგრძობდნენ თავისი შემთხვევითი ხაზის წარმოების ცდებს. მაშინ ლენინმა^(*) 3 ნოემბერს (ძველი სტილით) შეადგინა ტექსტი განცხადებისა ცენტრალური კომიტეტში, რომელშიც სასტიკად იყო გაკრიტიკებული შემთხვევითობისა და დაუსრულებელი მერყეობის პოლიტიკა. განცხადების დაწერის შემდეგ ის ცენტრალური კომიტეტის თითოეულ წევრს ცალკე იწვავდა კაბინეტში, აცნობდა განცხადების ტექსტს და წინადადებდა აძლევდა ხელი მოეწერა მასზე. განცხადებას ხელი მოაწერა ცეკას წევრების უმრავლესობამ. ცეკას უახლოეს სხდომაზე, თუ არ ვცდები, 4 ნოემბერს, განცხადება წაკითხული იქნა.

ეს განცხადება ბოლოს სდებდა უმცირესობის წარმომადგენლებს იმაში, რომ ისინი „აწარმოებდნენ და აწარმოებენ პოლიტიკას, რომელიც აშკარად არის მიმართული ჩვენი პარტიის ძირითადი ხაზის წინააღმდეგ და დემორალიზაცია შეაქვთ ჩვენს საკუთარ რიგებში იქვედის დათვლით იმ მომენტში, როცა აუცილებელია უდიდესი სიმტკიცე და გადარწმუნება“. შემდეგ განცხადება ბოლოს სდებდა მაშინდელ ოპოზიციას იმაში, რომ „მის განზრახული აქვს აიღოს პარ-

ტიული დაწესებულებები შემოიღო, საბოლოოდ უწევდნენ პარტიის მუშაობას ამ მიმართულებით, როცა ამ მუშაობის უზრუნველყოფა დაწყებულია პარტიისა და რევოლუციის ბედი“. და ღრმად დარწმუნებული იმაში, რომ პარტია ერთსულოვნად დაუპყრს მხარს თავის ცენტრალურ კომიტეტს, ცენტრალური კომიტეტის უმრავლესობა თავის განცხადებაში სწერდა: „პარტიამ გადაწყვიტა წინადადება უნდა მისცეს ოპოზიციის წარმომადგენლებს თავისი დეზორგანიზატორული მუშაობა გადაიტანონ ჩვენი პარტიული ორგანიზაციის ფარგლებს გარეთ.

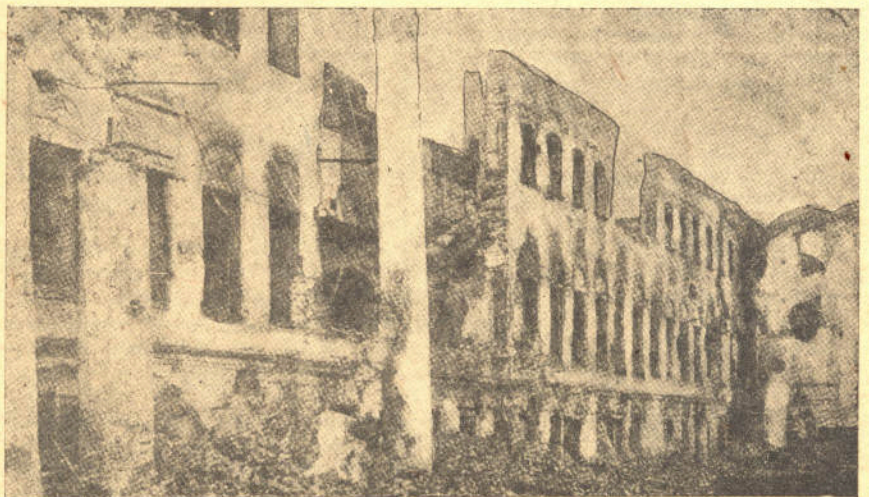
სხვა გამოსავალი არ არის და არც შეიძლება იყოს“.

ამის საპასუხოდ ოპოზიციამ უკეთესი გამოსავალი ვერ პოვა გარდა იმისა, რომ მოეხსნა ცეკას წევრობის სახელი და აქაც ზინოვიევი და კამენევი, რომლებმაც ხელი მოაწერეს განცხადებას ცენტრალური კომიტეტიდან გამოსვლის შესახებ, გაიმეორეს იგივე, რაც ჩვენს ოქტომბრამდე, როცა აშკარად გამოიჩინეს კლასობრივი მტრის წინაშე ჩვენი პარტიის ცენტრალური კომიტეტის მიერ 10 ოქტომბერს შეიარაღებული აჯანყების შესახებ გამოტანილი გადაწყვეტილების წინააღმდეგ^(*).

ოქტომბრის დღეებში ლენინს მტკიცე ხელით მიჰყავდა მსგებამ გამარჯვებისაკენ და ამავე დროს საგანგებო ზომებს მიმართავდა პარტიის მთლიანობისა და რევოლუციის წინააღმდეგ ოქტომბრის დღეებში შეპტკოსებისა და დეზორგანიზატორების წინააღმდეგ.

ა. გუზნოვი

^(*) ამხ. ბუბნოვის მოგონებები დაწერილია 1927 წ. კამენევი-ზინოვიევის მთელი ოქტომბრის შემდგომი მოღვაწეობა ამტკიცებს, რომ მათი მერყეობა და ბრძოლა პარტიის წინააღმდეგ ოქტომბრის დღეებში შიმთხვევითი მოვლენა როდი იყო. მათ თითქმის ალიარეს 1917 წ. ოქტომბერში დაშვებული შეცდომა, მაგრამ შემდეგ კვლავ შესაძლებელია სცენის ბრძოლის დაწყება პარტიის გენერალური ხაზის წინააღმდეგ. მე 16 პარტიკილობამ მათ მიერ თავიანთი შეცდომების აღიარების შემდეგ ისინი აღადგინა პარტიის რიგებში, მაგრამ მათ ჩქარა დაამტკიცეს, თუ რა „უასი“ აქვს ამ ალიარებას. როლტინის კონტრრევოლუციონური ჯგუფის მოღვაწეობის დაფარვისათვის ზინოვიევი და კამენევი კვლავ გამოიტყვეს პარტიიდან ამ რამდენიმე ხნის წინად.

ოქტომბრის დღეებში — უმზ რებით დანგრეული სახლი.

^(*) რკინისგზებთან კავშირის სრ. რუსეთის ცენტრ. აღმასრულებელი კომიტეტის შემოკლებული სახელწოდება „ვიკეულმა“ კონტრრევოლუციონური როლი ითამაშა ოქტომბრის დღეებში.

საქართველოს მშენებელი

ქარხნის ბოლი ყოველთვის სანატრელი იყო საქართველოში...

რევოლუციამდე ჩვენში არ ყოფილა არც ერთი სამრეწველო წარმოება ამ სიტყვის თანამედროვე მნიშვნელობით.

აქაც ხომარა, ჯაყელი, ძეგველოვი, ბოზარჯიანი, ენფიჯიანი—ამ სამრეწველო ცივილიზაციის ის „კულტურტრეგერები“, რომელთა ხელშიაც იყო ქვეყნის „ინდუსტრიალიზაციის“ სვე-ბედი.

მეფის მთავრობის პოლიტიკა განაპირა კუთხეებში ცნობილია. ჟანდარმების ხელი-სუფლებას აქ განსაკუთრებით უშინოდა მრეწველობის განვითარების და ამ ნიადაგზე პრაღეტარიატის კონცენტრაციის. ცა-რისი ჩვენს ქვეყანას უყურებდა როგორც კოლონიას და დანატრესებელი იყო მხო-ლოდ იმით, რომ რაც შეიძლება მიტი ნელ-ლეულად ამოეჭა აქედან.

მენშევიკური „დემოკრატიული სამოთხე“ რომ ყოვლად უილაყო, უტარო და არაფ-რის შემდეგ იყო. მენშევიკებმა ისე გაატა-რეს საქართველოში სამი წელი, რომ არ შეუძენიათ არც ერთი ცოტათი თუ ბევრად მნიშვნელოვანი წამოწყება, ან როგორ შეი-ძლებოდა რაიმეს შექმნა, როდესაც მთელი მათი მოღვაწეობა სხვის ხარჯზე ყოფნის ალიუსტრაცია იყო. მათ ვერ შეინარჩუნეს ისიც, რაც მემკვიდრეობით დარჩათ.

სამრეწველო მშენებლობის განვითარება საქართველოში მჭიდროდ დაკავშირებულია ოქტომბრის რევოლუციასთან, ლენინური პარტიის ნაციონალურ პოლიტიკასთან. მხო-ლოდ ოქტომბერმა გაუხსნა ხელფხი ქვე-ყნის საწარმოო ძალებს და მშრომელთა ენერგია მიმართა ბუნებრივ სიმდიდრეთა გა-მოყვანისაკენ.

თუ ძველად განაპირა კუთხეები მეფის ნთავრობის საწველ ფურს წარმოადგენდა, საბჭოთა ხელისუფლებამ თავის არსებობის პირველ დღიდანვე მიზნად დაისახა სწო-რედ ამ კუთხეებისათვის მიეცემა განსაკუ-თრებული ყურადღება და მათში მრეწვე-ლობის განვითარების დაჩქარებით აემაღ-ლებია ეს მხარეები კულტურულად და ჩა-ება საერთო სოციალისტურ მშენებლობა-ში.

ამ პოლიტიკის ნაყოფი დღეს ყველასა-თვის ნათელია. ოქტომბრის რევოლუციის 15 წლის თავზე ჩვენ შეგვიძლია გავცახა-დოთ, რომ საქართველო უარესად ჩამორ-ჩენილ აგრარ. ქვეყნიდან გადაიქცა ინდუსტ-რიალურ ქვეყნად. ფეოდალების და წვრილი ბურჟუეზიების საქართველომ ადგილი დაუთმო სამრეწველო გიგანტების საქარო-ველოს. იქ, სადაც საცოდავად ჭრიან ღებდა ქაფი და ურემი, დღეს მზიარულად გუგუ-ხებენ ტრაქტორი და ავტო და ხარაჩოებში ჩამქდარი ქვეყანა დღეს-ხვალ ათეულ ახალ ქარხნების ბოლში გახვდება.

„მრეწველობის და მთელი სახალხო მე-ურნეობის სწრაფი განვითარების უმნიშვნელოვანესი პირობაა საბჭოთა კავშირის ენერგეტიული ბაზის განმტკიცება და გა-ფართოება იმდენად, რომ უზრუნველყოფი-ლი იქნას მრეწველობის და სახალხო მე-ურნეობის შეუფერხებელი გაშლა ქვეყნის ყველა რაიონებში“—ასეთი იყო პარტიის მე-16 ყრილობის დირექტივა სამრეწველო მშენებლობის დარგში. ენერგეტიკა საფუ-ძველია ინდუსტრიის და ჩვენს აქედან უნ-და დაგვეწყო.

საქართველოს ენერგეტიული მეურნეობა მეფის მთავრობისა და მენშევიკების დროს საცოდავ სურათს წარმოადგენდა. ათეული საწყლად მბუტბავი წვრილი ელექტრო-სა-დგური—ამ მთელი მეურნეობა. ისინი გა-

ნათებისათვისაც არ ჰყოფნიდა ქალაქებს და რა მრეწველობის შექმნა შეიძლებოდა მათ საფუძველზე ამის მოსურნეც რომ ყო-ფილიყო!

საბჭოთა ხელისუფლებამ სწორედ ენერ-გეტიკიდან დაიწყო. თბილისის პროლეტა-რიატის გმირული შრომით შეიქმნა ზაჰესი, საქართველოს ელექტროფიკაციის პირველი მერცხალი, რომელმაც მძლავრი სტიმული მისცა მრეწველობის განვითარებას.

მაგრამ ბოლშევიკურ ქვეყანაში ტემპები სწევრეს ყველაფერს. განა ზაჰესს შეეძლო ხანგრძლივად უზრუნველყოფა ეს ტემპები?! ორ-სამ წელიწადში ზაჰესი, რომელიც უდი-დესი ჰიდრო-ელსადგურია იყო „ვოლხოვ-სტრაი“-ს შემდეგ, უკვე საქარისი აღარ აღმოჩნდა. ახალ-ახალი დარგების აღმოცე-ნება და განვითარება მოითხოვდა ელექ-ტრო-ენერგიის ახალ წყაროებს. ზაჰესს გვერდში ამოუდგა აბჰესი, გაჩაღდა მუშა-ობა რაიონზე და აპარის-წყალზე. ორი თვის შემდეგ რიონის აქავებული ტალღე-ბი დენათ იქცევა და მაცოცხლებელ ნექ-ტარად დაიდგება უამრავ მავთულზე.

რიონზე ის ორჯერ უფრო მეტია, ვიდრე ზაჰესი. გავა რამდენიმე წელი და ისინი ევლარ შესძლებენ სოციალიზმის ფართო გზაზე დამდგარ ქვეყნის მოთხოვნილებების დამყოფილებას. რიონზე ის ჯერ არც კი ამუშავებულა და უკვე მზად არის ახალი ჰესების პროექტი. ხომავსი, რიონ-მტკვრის მძლავრი დახადგარები—ამ ელექტროფიკა-ციის მომავალი გიგანტები, რომლებიც რა-მდენიმე წლის შემდეგ რეალობათ იქცე-ვიან.

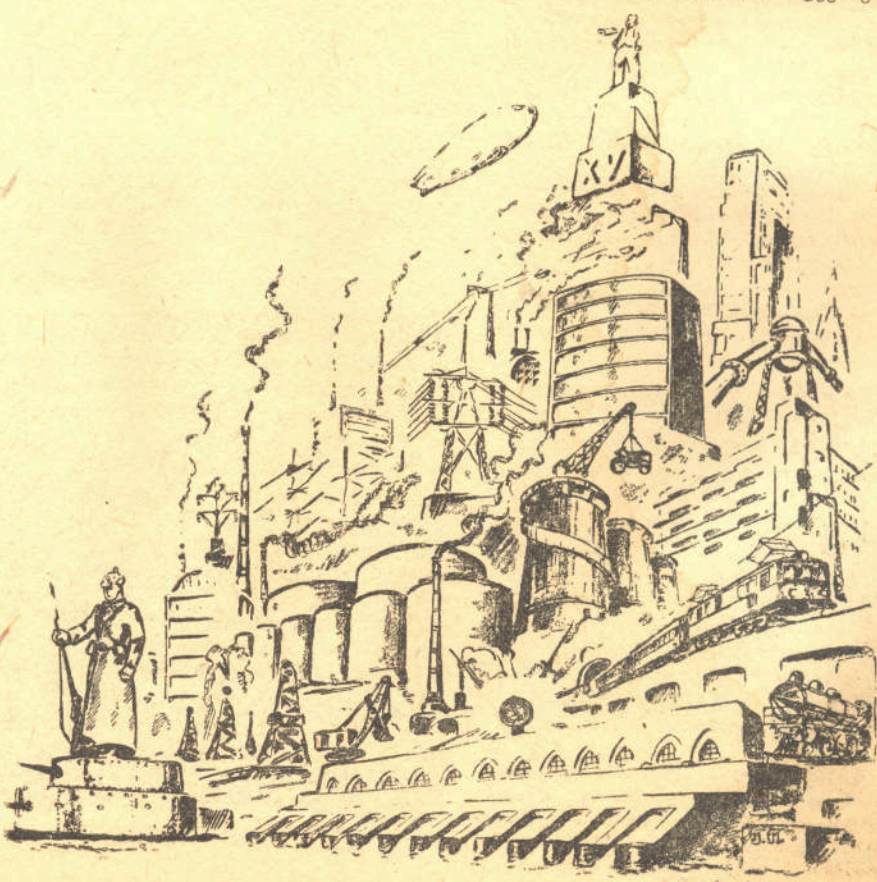
„რუსეთის ყველა ელექტროტენიკობების და მთელი მსოფლიოს ბოლო რიგ საუკეთე-სო მოწინავე მეცნიერების დახმარებით, მე-შეების და მშრომელი გლეხების ავანგარდის გმირული ღონისძიებებით ჩვენ შევქმნი-

ქვეყნის ელექტროფიკაციას“—ამბობდა ლე-ნინი. დღეს ჩვენ არა თუ შევქმენით ელექ-ტროფიკაცია, არამედ მთელს მსოფლიოს გაუსწარი ამ დარგში. დნებრის ელექტრო-სადგურის ამუშავებით საბჭოთა კავშირმა გაუსწრო ყველა კაპიტალისტურ ქვეყნებს და ელექტრომშენებლობის დარგში პირ-ველ ადგილზე გამოვიდა.

მაგრამ ბოლშევიკებს არ სწევიათ მილ-წეულ შედეგებზე შეჩერება. ჩვენი ტემპები „სასწაულობიერად“ ის, რაც დღეს ადა-მიანის შრომის და გონებრივ გაჭენების უკანასკნელ მიღწევად არის აღიარებული, ხვალ მთელი მუშათა კლასის თავადებულ-ლი შრომის შედეგად ადგილს უთმობს ახალ, უფრო გრანდიოზულ, უფრო განსა-ცვიფრებელ მიღწევას.

დნებრესი ამჟამად მსოფლიო ჰიდრო-ტენიკის უკანასკნელი მიღწევაა. ამას აღ-ნიშნავენ უცხოეთშიც. კაპიტალისტურ სამ-ყაროს არ გააჩნია ასეთი ელექტრო-გიგან-ტი. მაგრამ გავა რაღაც ხუთიოდ წელი, განხორციელდება ინტ. კოპაძის პროექტი და დნებრესი ადგილს დაუთმობს საბჭოთა ჰიდრო-ტენიკის ახალ მიღწევას. მტკვარი და ენგური გადმოვა რიონში, კლდოვან მთებში გაითხრება ათეულ კილომეტრიანი გვირაბები, ავსუვნიდება კიდევ ექვსი მძლავრი ჰიდრო-სადგური, რომელთაგან ერ-თი დნებრესზე უფრო დიდი იქნება. კო-პაძის პროექტის განხორციელებით საქარო-ველო ერთ-ერთი ყველაზე ელექტროფიცი-რებული ქვეყანა იქნება დედამიწის ზურ-გზე.

და რომ ეს არ არის უსაქმო ფანტაზიის ნაყოფი, რომ კოპაძის პროექტი ნამდვილად განხორციელდება—ამის თავდებია ბოლშე-ვიკური მონღომება, ბოლშევიკური გადაწყ-ვეტილება. ბოლშევიკური სიტყვა კი არა-

სოდეს არ შორდება საქმეს. ბოლშევიკებს ჯერ ამის საშუალო არ მოუციათ.

* *

ენერგეტიკული ბაზის განვითარებამ და გაფართოებამ შესაძლებელი გახადა მთელი რიგი ისეთი ღირებულების განვითარება ჩვენში, რომელთა წარმოადგენა წინა დროებამაც კი არ შეიძლებოდა. მეორე ხუთწლიურმა საქართველო, კერძოდ მისი დასავლეთი ნაწილი გადაიქცევა ელექტროენერგიის ცენტრად. ორი-სამი თვის შემდეგ ამუშავდება ზესტაფონის ფერო-მარგანეის გიგანტი. შემდეგ მას გვერდში ამოვლდება ფერო-ქრომის, ფერო-სილიციუმის, ფერო-მოლიბდენის ქარხნები. ჭიათურის მარგანეის უმდიდრესი საბადოების საფუძველზე განვითარდება ფოლადის წარმოება და საბჭოთა კავშირი განთავისუფლებს უცხოეთზე დამოკიდებულებისაგან კიდევ ერთ, ტექნიკურად ურთულეს დარგში—ფერო-მარგანეის წარმოების დარგში.

ფერო-მარგანეცი, რკინის და მარგანეის სხსნული, მაღალხარისხიანი ფოლადის აუცილებელი შემადგენელი ნაწილია. ფერო-მარგანეის გარეშე წარმოადგენილია მაღალი ხარისხის ფოლადი. ფოლადის გარეშე კი არ არსებობს საბჭოთა მანქანათმშენებლობა. დღემდე ჩვენში არ იყო ფერო-მარგანეის წარმოება. ფერო-მარგანეცი დამზადება რთულ ტექნოლოგიურ პროცესს შეიცავს. კაპიტალისტური ქვეყნებში, სადაც ფერო-მარგანეის წარმოებას ბისლევენ, ამ სხსნულის დამზადება საიდუმლოების ბურჟუაზია გახვეწილი. კაპიტალისტური სამყაროს არ სწამს გამოცდილების გაზიარება, იქ ყველაფერი კონკურენტია, კონკურენცია კი გულისხმობს ერთმანეთის შეჭმას. ამიტომ კაპიტალისტი მაჯლაჯლსავე აზის ყოველ ტექნიკურ გამოგონებას და ცდილობს თავის ქარხნის ალაყაფის კარებს იქით არ გაუშვას იგი.

ასეთ პირობებში ჩვენ არავინ გავვიზიარებდა ფერო-მარგანეის დამზადების გამოცდილებას. მაგრამ „არ არის ისეთი ციხე სიმაგრე, რომლის აღება არ შეიძლოს ბოლშევიკებს“. საბჭოთა ტექნიკურმა აზრმა ეს საიდუმლოებაც დაიპყრო და დღეს ჩვენ ჩვენი საკუთარი ნიჭის და უნარის იმედით ვამყენებთ ფერო-მარგანეის გიგანტებს.

ჭიათურის მარგანეცი დღემდე უცხოეთში იგზავნება. იქ მისგან მზადდება ფერო-მარგანეცი და ჩვენ ჩვენსავე მარგანეცში ევალუტას ვიხდით, რომ მივაწოდოთ ეს უაღრესად საჭირო მასალა ჩვენს ფოლადის მრეწველობას.

ამიერიდან მარგანეცი ჭიათურიდან გაიგზავნება ზესტაფონის ქარხანაში, კი გადაამუშავდება ფერო-მარგანეის სხსნულად და აქედან დაიბრუნება საბჭოთა კავშირის მეტალურგიულ ქარხნებისაკენ.

მაგრამ საქართველოს ელექტრო-მეტალურგია არ ამოიწურება მარტო ფერო-მე-

ნადნობთა წარმოებით. რიონის საგენერატოო სადგურის მახლობლად, რვა კილომეტრის დაშორებით ქუთაისიდან და 30 კილომეტრის მანძილზე ზესტაფონის ქარხნიდან, დაიწყა რიონის ალიუმინის მძლავრი ქარხნის მშენებლობა. ქარხანა პირველ წლებში გამოუშვებს 10 ათას ტონა ალიუმინს, ხოლო შემდეგ მისი ნაყოფიერება აყვანილი იქნება 30—40 ათას ტონამდე.

განუზომელია ალიუმინის მნიშვნელობა ჩვენი ქვეყნის ინდუსტრიალიზაციის და საბჭოთა თავდაცვის საქმეში. ალიუმინი, როგორც მსუბუქი და ძვირფასი მექანიკური თვისებების მქონე ლითონი, თანდათან იჭრება ყოველ დარგში. ავტომობილების და თვითმფრინავების წარმოება გვერდს ვერ აუვლის ალიუმინს. ამიტომ მოთხოვნილება ალიუმინზე წლიდან წლამდე იზრდება.

ალიუმინის წარმოებას, ისევე როგორც ფერო-მენადნობთა დამზადებას, დიდი ხანი არ არის რაც დაეუფლა საბჭოთა ტექნიკა. ჩვენ აქაც კაპიტალისტური საწარმოო სიბრძნელობის რკალის გარღვევა მოგვიწია. ჩვენ არა მარტო დავუფლეთ ალიუმინის წარმოების ტექნოლოგიურ პროცესებს, არამედ შევქმენით ნახევარ ფაბრიკატის დამზადების ჩვენი საკუთარი მეთოდი.

ამ მიღწევას საფუძველზე შენდება რიონის ქარხანა. რიონის ქარხანა ალიუმინის ძე სამე ქარხანა იქნება საბჭოთა კავშირში. ერთი არსებობს „ვოლხოვსკოი“-სთან, მეორე—დნეპრსკთან და მესამე — რიონ-პესთან. ალიუმინის ქარხნები შენდება მძლავრ ჰიდრო-სადგურებთან, რადგან ისინი დიდძალ ელექტრო-ენერგიას მოითხოვენ. რიონის ალიუმინის ქარხანა დაჯდება 36 მილიონ მანეთი და ამუშავდება 1934 წლის დამდეგს.

* *

კულტურული რევოლუციის ფართოდ გაშლის პირობებში უაღრესად დიდი მნიშვნელობა ეძლევა ქალაქს. ქალაქი ამჟამად მწვავე დეფიციტური საქონელია. უქალაქობის გამო შეკვეცილია გაზეთების და წიგნების ტირაჟი. ეს მდგომარეობა დიკობითია. ორი სამი წლის შემდეგ საქართველოს ექნება სამი ქალაქის ფაბრიკა—ენგურზე, ბზიზე და გურჯაანში. ენგურის და ბზიზის ფაბრიკები იმუშავებენ ცელიულოზზე, გურჯაანის ფაბრიკა კი—ვახის წალამზე.

ყველაზე ადრე ამუშავდება გურჯაანის ფაბრიკა. 1933 წელში ჩვენ უკვე გვექნება საქართველოს ვახის წალამის პირველი ქალაქი. ქალაქი საუკეთესო ხარისხის გამოდის. ენგურის და ბზიზის კომბინატები უნდა ამუშავდნენ 1934 წელში. ენგურის კომბინატი იმუშავებს სივანეთის ტყეების ხეღველზე, ბზიზის კომბინატი კი გადაამუშავებს აფხაზეთის ცელიულოზს. ქალაქის ფაბრიკების გარდა ორივე კომბინატს ექნება ქიმიური ქარხნები, სადაც გადამამუშავდება მერქანის გამოყენების შემდეგ დაოხცილი პროდუქტები.

იმ მიღწევითაა შორის, რომელიც მოიპოვა ჩვენმა ქვეყანამ ოქტ. 15 წლისთავისთვის განსაკუთრებით აღსანიშნავია ის, რომ საქართველო ხდება ამიერ-კავკასიის ნავთის მრეწველობის მეორე ცენტრად. შირაქის ნავთი უკვე გამოვიდა პრობლემატიურობის რკალიდან და თავის არსებობას ანხელს მთელ რიგ მძლავრი შეადრეგებით. ნავთი შირაქში ცნობილი იყო გასული საუკუნის დან, მაგრამ ბოლშევიკების მოსვლამდე ენერგიის შესძლო მისი გამოყენება. დღეს უკვე შირაქის ევლი მოფენილია ქაბურღოების კომპეტით და უახლოეს ხანში დაიწყება ნავთის სამრეწველო ექსპლოატაცია. მაგრამ ნავთი აღმოჩნდა არა მარტო კახეთში, თბილისში, თურქეთში, ნავთის ფენაზე

მდებარეობს. გამოკვლევებმა დაამტკიცეს ნავთის არსებობა ნავთლულში. დღეს ნავთლულის ევლი ჩამოშლია ნავთისაგან ბრძოლაში. თბილისის სამხრეთ კარკთან აღმართულია 30 მეტრიანი კარკი, რომლის ბურღი პირველად შეიკეთებინა ნავთლულის მზრე მრეწველობის წესი.

შირაქი და ნავთლული ჯერ მარტო არიან/ მაგრამ მალე მათაც გაუჩნდება თანამებრძოლები. მარტყოფი, ნორი, გური—ის ადგილები, სადაც უნდა გასდეს დედა-მიწის ქერქი და ზედაპირზე ამოვიდეს შავი ოქრო. ეს არც ისე შორეულ მომავლის საქმეა.

საქართველო მდიდარია მინერალურ და არამინერალურ მადნეულით. ზოგი მათგანი დღემდე სრულიად უცნობი იყო. ქვანახშირი, მარგანეცი, ბარიტი, გუმბირი, ანდეზიტი—ამ მადნეული, რომელთა მოსაპოებლად გაფთრებული იბრძვის პროლეტარიატი. ჩვენ ვერ დავკმაყოფილებით მადნის არსებულ მარაგით, ჩვენ ვეძებთ ახალ-ახალ მადნეულს, არსებულ მადნების ახალ საბადოებს, რადგან სოციალიზმისათვის საჭიროა მთელი სიმდიდრის გამოყენება, ყველა შესაძლებლობათა აღრიცხვა. ამ ნიადაგზე ჩვენ მრავალი საყურადღებო მიღწევა მოვიპოვეთ ახალციხეში აღმოჩენილია ქვანახშირის დიდძალი მარაგი, აღმოჩენილია მარგანეის, ბარიტის, ნავთის საწმინდო თიხების ახალი საბადოები, სწარმოებს მათი ლაბორატორიული შესწავლა.

მეორე ხუთწლიურ საქართველოში საფუძველი ჩაეყრება შავ მეტალურგიას. ტყვა რჩელის მდიდარ ქვანახშირის საფუძველზე ოჩენჩირეში უნდა შეიქმნეს თუჯის წარმოება და მძლავრი ქიმიური კომბინატი, რომელშიც გადაამუშავებს ქვანახშირის კოქსად ქცევის დროს მიღებულ აირებს. ამ ნიადაგზე შეიქმნება მინერალურ სასუქების წარმოება, რომელიც ერთი-ორად გაზრდის ჩვენი სოფლის მეურნეობის მოსავლიანობას.

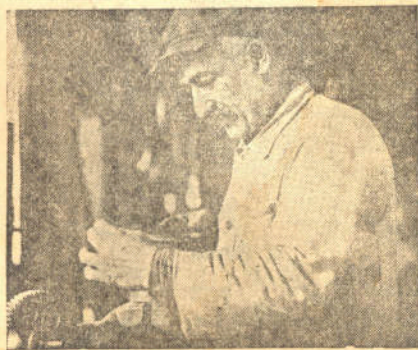
კიდევ ბევრი წარმოება შენდება საქართველოში. ავარის შაქრის ქარხანა, ნავთლულის მარგარინის ქარხანა, ქუთაისის ლიტონის და საკონსერვო ქარხნები, ბათუმის ბუნებრივ საღებავების ქარხანა და მრავალი სხვა—ის ხარაჩოები, რომელშიაც ჩამჯდარია დღეს მთელი ერსაშუალოება.

სოციალიზმის მშენებლობას საქართველოში თორმეტი წლის ისტორია აქვს. ამ მცირე მანძილზე გაკეთდა იმდენი, რამდენიც არ გაკეთებულა საუკუნეების განმავლობაში. ქვეყანა დაისერა ახალი გზებით, საქარხნო მიწები აღიმართა ისეთ ადგილებში, სადაც მხოლოდ ქაობის ამშორებული სუნი იდგა მგლებს ღმუილი აყრებდა იტატრობას. ყველაფერი ეს ოქტომბრმა მოგვიტანა.

და დღეს, როდესაც ჩვენ ვიგონებთ ხუთმეტი წლის ბრძოლის დღეებს, საქართველოს მშრომელები ერთხელ კიდევ თვალს გადაავლებენ იმ შავნულ ეპოქას, როდესაც შრომა გათანასწორებული იყო მონობასთან და კიდევ უფრო მეტი სისუღვილით გაიმსქვალენიან იმით მიმართ, ვინც ამ მონობის დაბრუნებას ფიქრობს.

ისტორია წინ მიდის. მის ჩარხის ტრიალს უქმლდა ევრავინ შემოატრიალებს. ისტორია კი ამბობს: კაპიტალიზმი დაღუპა, ის უნდა დაიღუპოს, მის ნანგრევებზე უნდა შეიქმნეს ახალი სოციალისტური საზოგადოება და იქნება კიდევ.

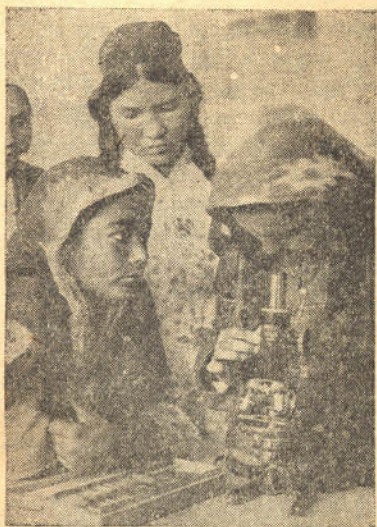
შალვა ბუაჩიძე.

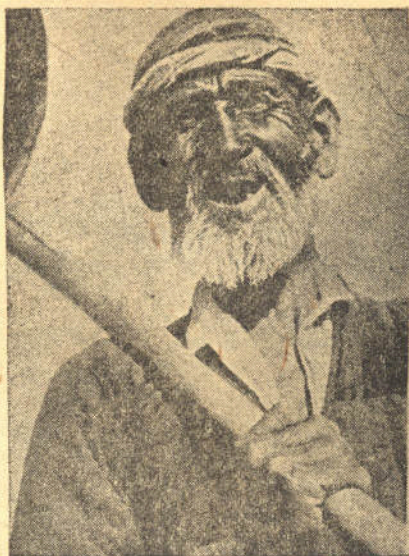
რიონის: ძველი მუშა აზხ. ხვადგია-ნი, რომლის ხელმძღვანელობითაც შექმნილ სახელმწიფოში სრულდება სამუშაოები საგენერატოო სადგურის შენობისათვის წარდგენილია დასაჯილდომებლად შრომის ორდენით

ლენინური ნაციონალური პედაგოგიის ფაქტებით

გოლო ეღება ქველი მეფის რუსეთის შოვ. კოლონიების, ეკონომიურ და კულტურულ ჩამორჩენილობას, აღორძინების და განვითარების გზაზე დგებიან ხალხები, რომლებიც მეფის ოპრინიკების პოლიტიკის ფაქტობრივ გადამგარების და გადახედვის გზაზე იყვნენ დამდბარი. დღეს ისინი არიან საბჭოთა კავშირის ხალხთა დიდი ოჯახის სრულუფლებიანი წევრნი და იბრძვიან სოციალიზმის მშენებლების მოწინავეთა რიგებში

მედტეხნიკუმის ლაბორატორიაში
 მუშაობენ მიკროსკოპით (თურქმენისტანი)

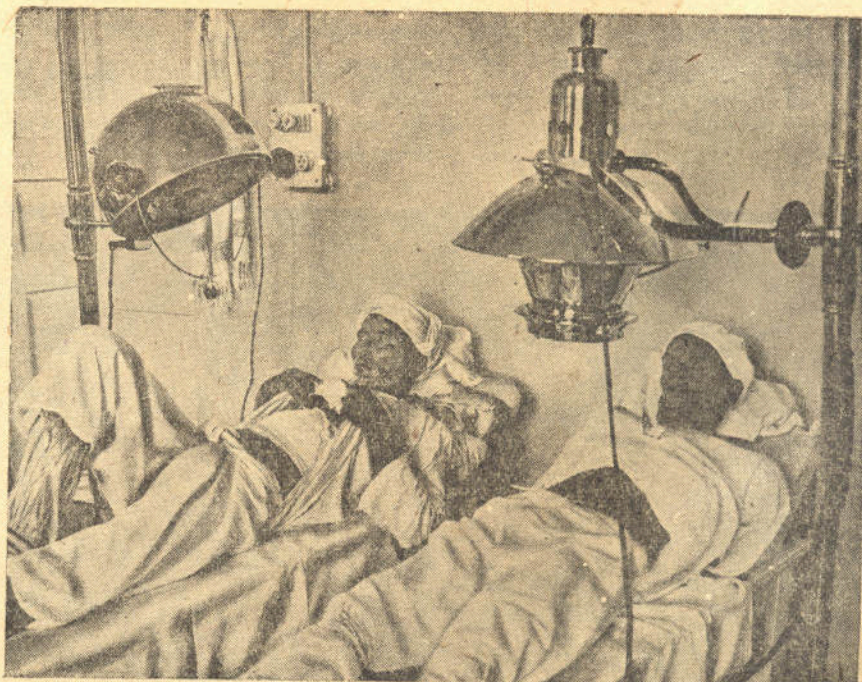
ზებამზე კოლმეურნე
 (უზბეკისტანი)

თურქმენი—მუშა-ქალი

რადიო-ველათ, ბაბის პლანტა
 ტიებზე
 (კაზახსტანი)

ავადმყოფი მშრომელი გლეხები საავადმყოფოში. მკურნალობა
 „მთის მზით“
 (უზბეკისტანი)

ბოლშევიკური ჯაშუახის და

ყანაში, სოციალიზმის მშენებელთა ქადაგებაში.

ახს. კალენინი და ორჯონიკიძე მიტინგაზე

საბჭოთა კავშირის პროლეტარიატმა ახალი უდიდესი გამარჯვება მოიპოვა სოციალისტური მშენებლობის ფრონტზე: სოციალისტური ინდუსტრიის გიგანტების რიგში შევიდა დნეპრჰესი, მთელს მსოფლიოში უდიდეს ჰიდრო-ელსადგურს.

450.000 ცხენის ძალის ენერგია შეემატა საბჭოთა კავშირის სახალხო მეურნეობას. შემდეგ კი, როცა მუშაობას დაიწყებენ დნეპრჰესის ყველა ტურბინები, მიემატება კიდევ 400.000 ცხენის ძალის ენერგია.

850.000 ცხენის ძალა — ასეთია დნეპრჰესის ძალოვნება.

ნიაგარის წყალავრდნის უდიდესი ჰიდრო-ელსადგურის ძალოვნება უდრის 425.000 ცხ. ძალას, კო-

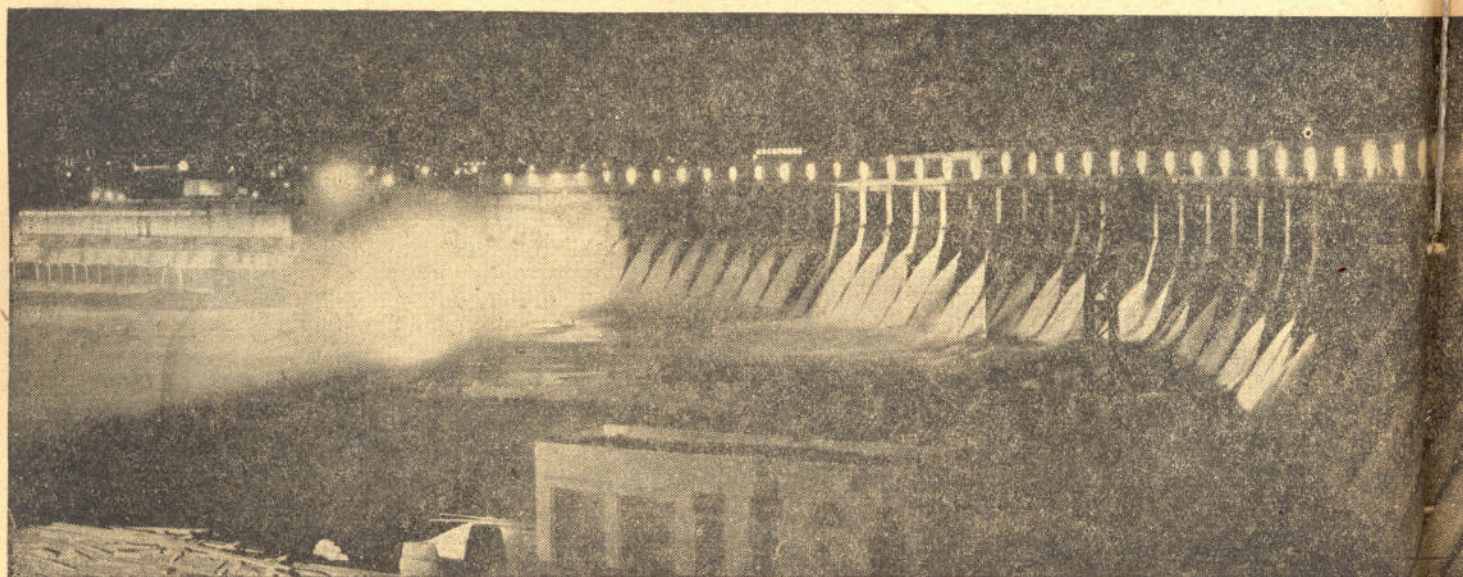
ნოვინგოს — 378.000 ცხ. ძ., მოლშოლსის — 260.000 ცხ. ძალას.

ამრიგად დნეპრჰესი ამჟამად უდიდესი ჰიდროელსადგურია მთელს მსოფლიოში.

დნეპრჰესი — უოდიდესი გამარჯვება, არა მარტო იმიტომ, რომ საბჭოთა კავშირის მისი სახით აქვს გიგანტი ჰიდრო-ელსადგური, არამედ, იმიტომაც, რომ მის მშენებლობაზე, როგორც სარკვეში გამოიხატა უოდიდესი სიდიადე და სილამაზე სოციალისტური შრომისა, რომლისთისაც არ არსებობს არავითარი დაუძლეველი სიძნელეები, რომელიც გვიჩვენებს გმირობისა ოა თავდადების, იშვიათ ნიმუშებს, შესაძლებელს მხოლოდ თავისუფალი შრომის ქვე-

„გავლენ წლები, ჩვენს დიდი საბჭოთა ქვეყანა ააგებს კიდევ უფრო გრანდიოზულ სადგურებს ვოლგაზე, შემდეგ კი ანგარაზე, მაგრამ მშრომელი ხალხის მეხსიერებაში სამუდამოდ დარჩება მსოფლიოში ჯერ-ჯერობით უდიდესი ჰიდროსადგურის — დნეპრის ჰიდროელსადგურის მშენებლობის დიადი და წარმატადი პოემა. ჩვენ ამ მშენებლობაზე ვუჩვენეთ დაბეტონების ზემოფლიო რეკორდები. ასე, მაგალითად, მსოფლიო რეკორდად ითვლებოდა 380.000 კუბ. მეტრ ბეტონის დაგება სეზონის განმავლობაში, ვილსონის ჯებირზე ამერიკაში. ამერიკელები ათას უაღრეს მთელს მსოფლიოში გაჰყვიროდნენ ამის შესახებ, ჩვენ დნეპრის ჯებირზე გვემით გათვალისწინებული გეგმად 427.000 კუბ. მეტრი ბეტონის დაგება 1930 წ. სეზონის განმავლობაში, დავაგეთ კი — 518.000 კუბ. მეტრი...

არა ნაკლებ გმირული ტემპები მოგვცეს მუშებმა მშენებლობის სხვა უბნებზე; ქვეყნისთვის ცნობილია ჩვენი მემონტაჟების მსოფლიო რეკორდები მსოფლიოში უდიდესი ტურბინების მონტაჟის დარგში. ამერიკის ყველაზე დიდი გენერატორის სიმძლავრე უდრის 57.000 ცხ. ძალას, დნეპრის ერთი ჰენერატორის სიმძლავრე კი — 85.000 ცხ. ძალას. უფრო ნაკლები სიმძლავრის ტურბინის მონტაჟისათვის, ვიდრე დნეპრის სადგურზეა, ამერიკელებს დასჭირდათ 45 დღე; ჩვენ პირ-

ველი ტურბინის მონტაჟი და-
მთავრეთ 34 დღეში, მეორეს —
29 დღეში, მესამეს — 26½
დღეში, მეოთხეს — 29 დღეში,
და მესუთესი — 23½ დღეში...

...ჩვენ, დნებროსტროის 30.000
დამკვერელმა, არაჩვეულებრივის
სიცხადით და დამაჯერებლო-
ბით დავამტკიცეთ, რომ შრომა
ჩვენთვის არის „ღირსების, სა-
ხელის და გამირობის საქმე“.

ასე სწორედ თავიანთ პატაკში
დნებროსტროის მუშები, მუშა-ქა-
ლები, სპეციალისტები და მოსამსა-
ხურეები.

ზამთრის გრიგალი, თოვლი, საში-
ნელი ყინვები — ვერაფერი ვერ აჩე-
რებდა დნებროსტროის მშენებლებს.
გეგმები სრულდებოდა ვადაზე აღ-
რე და გადაჭარბებით.

აშ. ბ. ბ. ჯიდენიჩი

მთავარი ინჟინერი, დაჯი-
ლდებულია ლენინის ორ
დენით.

ა. ნ. ბ. ჯურავსკი

დნებროსტროის პროექტის ავ-
ტორი, დაჯილდოებულია
ლენინის ორდენით.

ინჟ. ნიკუ კუზნეტი

ამერიკელი კონსულტანტი,
დაჯილდოებულია ლენინის
ორდენით.

აკად. ა. ა. ჯინტარი

დნებროსტროის უფროსი, და-
ჯილდოებულია ლენინის
ორდენით.

აშ. ბ. ბ. ჯაბაროვიჩი

ჯგერის მარცხენა ნაწილის
მშენებლობის ხელმძღვანე-
ლი, დაჯილდოებულია ლე-
ნინის ორდენით.

აშ. ბ. ბ. ჯიხაილოვი

დნებროსტროის უფროსის მო-
ადგილე დაჯილდოებულია
ლენინის ორდენით.

გატაცებით და სწრაფი მისწრაფე- ბით წინ.

სწერს მეორე ამერიკელი სპეცია-
ლისტი ტამსონი.

ამ გამირობი, თავდადებული მუ-
შაობის წყალობით დნებროსტროის
ამუშავდა ორი წლით ადრე, ვიდრე
ამერიკელები ფიქრობდნენ და შვი-
დი თვით ადრე მოგვცა ენერგია, ვი-
ნემ საბჭოთა გეგმით იყო დათვლი-
სწინებული.

მაგრამ დნებროსტროის არ არის მა-
რტო უდიდესი ჰიდრო-ელსადგური.
ეს არის გული ახალი უდიდესი სამ-
რეწველო რაიონის, რომელიც შენ-
დება დნებროსტროის მარჯვენა ნაპირზე —
დნებროსტროის კომბინატის, რომელიც თა-
ვის მასაზრდიელებს სისხლს — ელე-
ქტროენერგიას მიიღებს დნებროსტრო-
სიდან. დნებროსტროის მშენებლობას
აქამდე დახრილიყო ჰქონდა დნე-
ბროსტროის კომბინატი. ახლა, როცა დნე-
ბროსტროიმ მოიცილა ხარაჩოები
და იქცა დნებროსტროსათ — მთელი
თავისი სიდიდით გამოიჩინა უდიდე-
სი მშენებლობა, ახალი უკრაინის
დიდი სამრეწველო ცენტრი, რომე-
ლიც დნებროსტროის პარალელურად
შენდებოდა და ჯერ კიდევ არ არის
დამთავრებული.

კოქს-ქიმიური ქარხანა 4 ბატა-
რეთ განაწილებული 275 ლომილით
— ეს არის 1300 ტონა კოქსი
წლიურად.

მეტალურგიული ქარხანა — 1055,
ათასი ტონა თუჯი, 280.000 ტონა
საკონსტრუქციო ფოლადი, 33.000
ტ. ინსტრუმენტი, ფოლადი, 55.000
ტონა უმაღლესი ხარისხის მავთული
წლიურად.

ფერო-შენადნობების ქარხანა. —
80.000 ტონა ფერო-მარგანეცი,
20.000 ტონა ფერო-სილიციომი,
4000 ტ. ფერო-ქრომი, 1.600 ტონა
ფერო-ვოლფრამი, წლიურად მთლიან

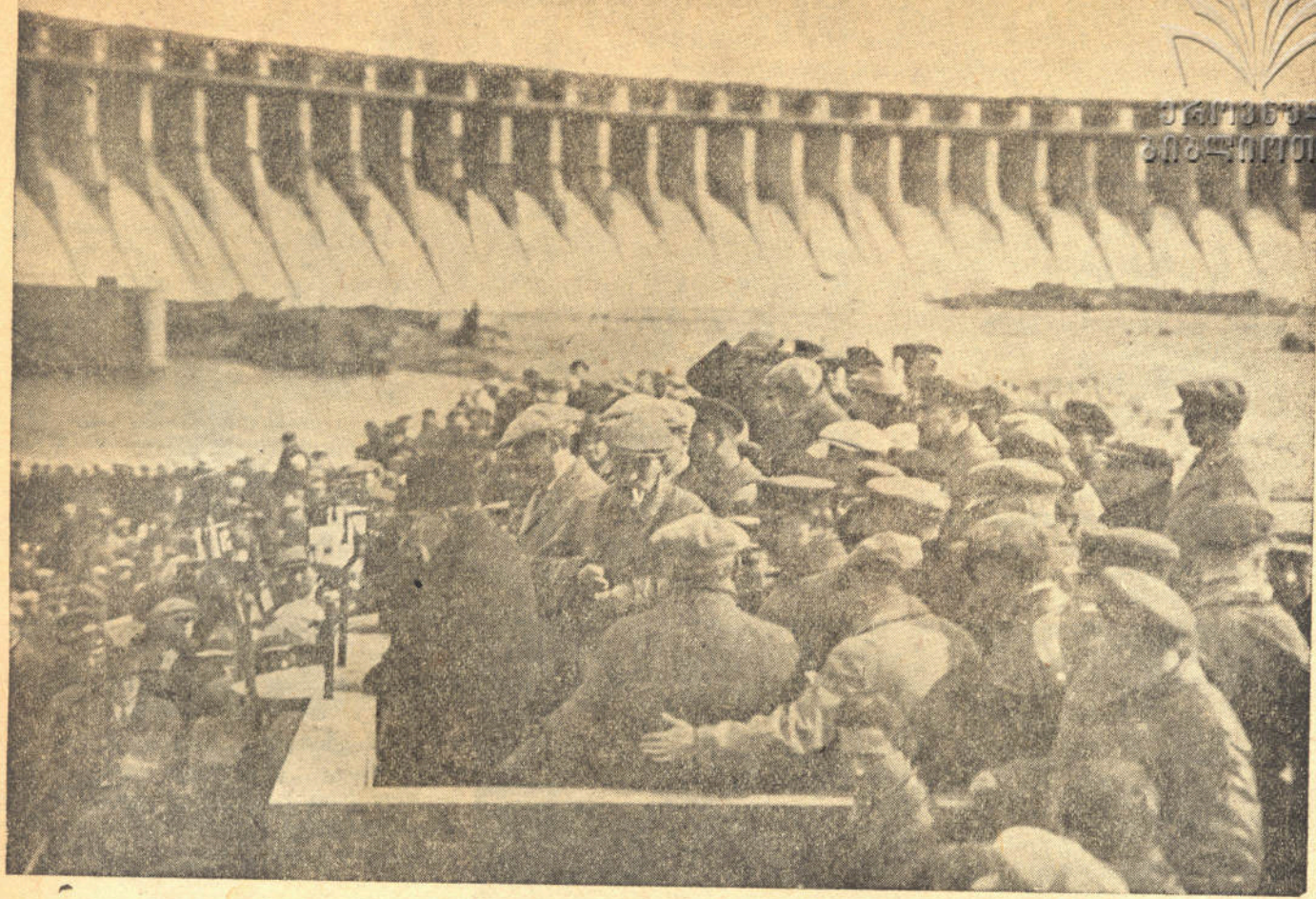
ამერიკელი სპეციალისტებიც კი,
რომლებსაც თითქმის ვერაფერი გაა-
კვირებდა, რომლებიც ამბობდნენ,

რომ ამერიკული ტემპებითაც კი
ჩვენ სადგურს ვერ ავაშენებთ 7 წე-
ლზე უფრო ადრე, გაცხადებული, გა-
ნცვიფრებული იყვნენ იმ უმაგალი-
თო ენტუზიაზმით და ტეხებით, რო-
მლითაც დნებროსტროის მშენებელ
თქ არმია ასრულებდა მშენებლო-
ბის გეგმებს.

— „დნებროსტროიმ შეასოულა
ის, რაც მე შეუძლებლად მიმაჩნ-
და“, — განაცხადა დნებროსტროის
მთავარმა კონსულტანტმა. — ამე-
რიკელმა სპეციალისტმა კუბერმა.

„ჩვენ გვინახავს დაბეტონება
სხვადასხვა ქვეყნებში და საკმაოდ
დიდი დროის განმავლობაში. თი-
თეულ ჩვენგანს პირველად რო-
დი უხდება ბეტონის ზვავის და-
ნახვა. ეს არის სურათი, რომე-
ლიც უდიდეს შთაბეჭდილებას ახ-
დენს, ყველაზე თვალსაჩინო ეს
არის ის, რომ ზვავი მოძრაობს
შეუსუსტებელი ძალით და ყვე-
ლანი უკლებლივ შეპყრობილია

ამს. კალინინი კითხულობს მთავრობის დადგენილებას „დენპროსტროი“-ს გმირე ბის დაჯილდოების შესახებ.

ხარისხიანი ფოლადის დასამზადებლად.

ალიუმინის კომბინატი — 15.000 ტონა ალიუმინი წლიურად.

საღმშენებლო მასალების ქარხნები — ასეული ათასი და მილიონ ტონა პროდუქციით.

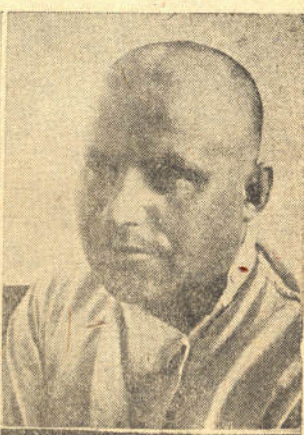
სარემონტო ქარხანა — ფოლადის თუჯის და სპილენძის სადნობ ცეხებით, მექანიკური და საკონსტრუქციო ცეხით.

ასეთია მოკლედ დენპროკომბინატი, რომელიც ჯერ კიდევ დამთავრებული არ არის.

მაგრამ დენპროპესი დნებრის კომბინატთან ერთად არის არა მარტო ახალი სამრეწველო ცენტრი, არამედ აგრეთვე ცენტრი ახალი კულტურული სოციალისტური ელექტროფიციერებული სოფლის მეურნეობის. კუნძულ ხორტიკაზე, რომელიც მდებარეობს დნეპრის ჯგბრის პირდაპირ, სადაც ოდესღაც მძვინვარებდა თავისუფალი კაზაკობა, კეთდება უდიდესი კულტურული საქმე — იქმნება — „უზარმაზარი, მასშტაბითა და მუშაობის შედეგებით მსოფლიო, მნიშვნელობით საკავშირო და სახელწოიობით სრულიად უკრაინის ლაბორატორია სოფლის მეურნეობის ელექტროფიკაციისა“ („ნაში დოსტიჟენია“ № 8).

„რომ დადგე კუნძულის ჩრდილოეთ ნაპირზე, მდინარის დინების პირდაპირ, თვალწინ დაგვიდგება ბურჯებით და ყოფილო ჯგბრის კედელი. ჰიდრო-ელსადგური — მარცხნიდან. იგი გარშემორტყმულია აქაფებული წყლით. ჰიდრო-ელსადგური — წყლით. იგი ბანაობს წყალში. ნაპირზე — ფოლადის ანძების ტყე, მავთულების რთული ობობას ქსელის მაგვარი ქსოვილებით. შავი

გიგანტები — ანძები, რომლებზედაც გადაჭიმულია მავთულები, წამწკრივებულია აქ ერთეულად, ორ-ორი, ოთხ-ოთხი თითო რიგში. ისინი მიდიან მზისაგან გარუჯულ მინდვრებში დნებრის გასწვრივ, მრავალხალხიან ფოლადის დნებროპეტროვსკში, ალაჯებენ სკვითების კურგანებზე და მიეშურებიან ნიკოპოლის მარგანეცისაკენ, კრივოროჟეს მადნებისაკენ, დონბასის მალაროებისაკენ. ფო-

ამს. ი. ნ. იგაბთულინი. მსოფლიოში ჯერ არ გავრცელებულ მალაქა ტურბინების მონტაჟის სიქმეში, დაჯილდოებულია ლენინის ორდენით.

ამს. მ. ნ. კონსტანტინოვი დაჯილდოებულია ლენინის ორდენით.

ამს. ი. ი. დოლინი გენერატორების და გადამცემი ხაზების მონტაჟის ხელმძღვანელი, დაჯილდოებულია ლენინის ორდენით

ღაღის მხრებზე მათ დნებრზე
გადააქვთ წკრიალა მავთულები,
გარს უფლიან სოციალისტური ქა-
ლაქს და მიიმართებიან მოედნის-
კენ, სადაც იმაოთება კომბინატი-
ბის, ქარხნების და ფაბრიკების
ცეხები. მავთულების შავი პარა-
ლელები სეოვენ ცას, ამსგავსე-
ბენ მას სანოტე ქალაღდს. დნე-
რის ელექტროდენი ამოძრავებს
წყლის საწნეო საღვუოებს. საღ-
გურები გვალვიან მინდვრებისა-
კენ მიდებიან დნებრის ცივ
წყალს. მიწა ახალგაზრდავდება და
მკანარი ნაოჭები, შექმნილი გვა-
ლვებით, ირწყვება. ჰექტარი მორ-
წყული მიწა კი გვპირდება 207
მანეთ შემოსავალს. ამავე ჰექტა-
ტარს არ უნდოდა ნან მანეთზე
მეტი შემოსავლის მოცემა.

ათეული ათასი ჰექტარი უკვე
მორწყულია. მორწყული იქნება მი-
ღონ ნახევარი ჰექტარი.

დნებროჰესი, ახალი სამრეწველო
გიგანტები, ელექტროფიცირებული
სოციალისტური სოფლის მეურნე-
ობა — ეს არის განათლება, კულტუ-
რა, ახალი ცხოვრება, ახალი ადამი-
ანები, ნათელი და მშრალი ბინე-
ბი წაფერდებული ქოხმახების ნაც-
ვლად, ფართო კულტურულ გზები
ორლოპეებში მომავალ ტალახთან პუ-
კების ნაცვლად.

ეს არის ახალი სოციალისტური
ყოფა-ცხოვრება.

დნებროსტროის მნიშვნელობა კი-
დეც უფრო იზრდება იმ საშინელი
კრიზისის ფონზე, რომიოსაც განი-
ცდა კაპიტალისტური მსოფლიო,
კრიზისის, რომელც ქუჩებში ერეკე-
ბა ათეულ მილიონ მუშებს, რომე-
ლიც თავისი ცოდნა-გამოცდილების
მოხმარების საშუალებას ართმევს
ასეულ ათას მაღალკვალიფიციურ
სპეციალისტებს.

დნებროსტროის შუქი კიდევ უფ-
რო მეტის სიძლიერით ანათებს კა-
პიტალისტურ მსოფლიოში გამეფე-
ბული კრიზისის წყვდიადში და არა
ჩვეულებრივის სიკვადით უჩვენებს
ყველას იმ კონტრასტს, რომელსაც
წარმოადგენს ერთის მხრივ გამოუ-
ვალ ჩიხში მოქცეული, კრიზისის
დამბლით შეპყრობილი ბურჟუა-
ზიული სამყარო და მეორეს მხრივ
სოციალიზმის ძლიერმოსილად მშე-
ნებელი საბჭოთა ქვეყანა.

ხუთმეტი წელი უკვე გავლუნეთ,
დღეს გამარჯვების გვერდი ხმა ისმის,
ინდუსტრიის მძლე ბორბლებს ვაბრუნებთ,
ჩვენ მშენებლები სოციალიზმის.

ჩვენ საბჭოეთის დამკვერელ ბრიგადამ
ეპოსი ბრძოლით წინ, წინ დავდართ,
ჰა, მიღწევები სდგას ბარიკადათ.
ენტუზიაზმის ძლე იერ ხანძართ.

მაღალი ტემპი! — ყველგან გაისმის
და მანქანებსაც გააქვს დანდგარი,
დღეს პირობები სოციალიზმის
გამარჯვებისთვის უკვე მზად არი.

სკდება ლალუმი, დინამიტები
კლდეების გულმ კერდს ხლიფენ, ფატრავეო
მთაო! სიახლის ნისლში ხვევი
მთაო! შენს ზურგზე გიგანტებს დგამენ.

შენ მშენებლისარ დღიებს ნაომიანს,
ნაღმის ძახილი ხევში გრიანებს
ჩვენი ეპოქა რკინის ძარღვიანს
იძლევა ახალ ადამიანებს.

და მყინვარწვერო, ნუ გაიკვირვებ,
რომ დაუძლიერდი დავეტყო რღვევა,
ვერ გხუმკლავდი აუთწლეღის გმირებს,
ბოლშევიკურად გწყვეს შეტევა.

ანდენიტისთვის მკერდს გინგრევთ კვლავ მხნედ
თავს კვამლიანი ცა გვახურია.
შრომა გადიქცა „გმირების საქმედ“.
მთებო, მადნების სისხლი გვწყურია.

ცაში ელავენ ცეცხლის ხაზები
მზე — ინდუსტრიის ბორბლის ბრუნებით,
შენდება მძლავრი ბუმბერაზები
ახალ-ახალი ელსადგურებით.

დაჰარ დამკვერელო, კუნთებ მაგარო,
ჩამოანგრეი ძველი კედელი,
შეჯიბრში ოფლი უნდა დაღვარო
სოციალიზმის თუ ხარ მკედელი.

როცა მძლავრად სცემს ქანებს წაკატი,
მაშინ კუნთები განიცდის დრეკას,
რომლის შედეგად წინსვლის პატაკი
გაეგზავნება პარტიის ცეკას.

რომ დაეუფლო ტენიკის საქვს,
შრომაში გმართებს მეტი გმირობა,
შენი მძლე ბრძოლით უნდა განაღდდეს
ისტორიული ექვსი პირობა.

საბჭოთა სოფელს ამკობს, ანათებს
წინსვლა დიადი, წინსვლა მზიური,
იქ შეიბრძოლა წარსულ ადამიანს
შრომის ბარაქა კოლექტიური.

უფრო დიდია დღეს აღტაცება,
ზღვა სინაოულში შევცურეთ ლამის
სიმინდის გვერდით დავაჟვაცება
სოფლად დაიწყა — ჩაის და რამის.

სოციალიზმის ბორბლებს ვაბრუნებთ
ირგვლივ ბრძოლები ჩვენ გვაქვს გმირული
მტრის შემოტევა მთავრდება მარცხით,
მტერი ეცემა გულგამირული.

ვამა დამკვერელებს, ვისი კუნთებიც
მშენებლობაში განიცდის დრეკას,
და გაუმარჯოს, ამბანავებო,
ჩვენს საკავშირო ლენინურ ცეკას!

კიდევე ერთი დიდი გეგმა, როგორც შესრულებული იქნება

(ინჟ. მ. კოპაძის პროექტი)

გეგმვის
ხელმოწერა

მწარე წარსული

საქართველო ცნობილია მდინარეებით. ტბილად მოდულენე მტკვარი, „მზიარული“ რიონი, გივი ცნაური, გაცოფებული ცხენის წყალი, ბზინი აჭაფებული, კოდორი აფორიატებული...

ჩვენი ქვეყნის თვალწმინდნი მთის მწვერვალებში იწყება დენა ყველა მდინარეებისა, რომლებსაც შეუღარებელი სისწრაფე, უდიდესი ძალა აქვთ.

მაჩვენებლები?

საქართველოს მდინარეთა ხედრითი წონა უდრის ორას ცხენის ძალას, რუსეთის — თორმეტისას, სომხეთის — სამოცდა ხუთისას, აზერბეიჯანის — ორმოცდა ცხრა ცხენის ძალას.

ერთ კვადრ. კილომეტრზე ჩვენი გიდროძალა უდრის 605000 კილოვატსათს, აზერბეიჯანის — 186,000, სომხეთის — 250,000 ანაირად თეთრი ნახშირის მხრივ ჩვენ შეუღარებელი პირობებში ვიმყოფებით.

ასეთი ძლიერია ჩვენი წყლები.

ასეთი მალაღმარისობაა ჩვენი მდინარეები.

ბუნებამ დააჯილდოვა საქართველო ამ სიმდიდრით, მაგრამ ველური და გამოუყენებელი, ის ხშირად ხალხის რისხვად გვევლინება!

როცა ჩვენი მთების ფერდობებზე ამწყანდება ტყის ბალახი და მზის სხივი მიწის ქონიდან გამოჰყვავს მომხილავ — იის პირველ თაიგულს, — როცა დნობას დაიწყებს თოვლი მთაში და დაუსრუტელი ნაკადებით ჩაიხრიალებენ მთის ნაპირებში კლდის წყლები — „გოდება“ საქართველოს მდინარე!

გადმოდის ნაპირებიდან რიონი, ცხენისწყალი, ენგური. ოხრდება ათასობით გეოტარი ნათესი, წყალი ფარავს ლანჩხუთსა და ფოთს შუამდებარე ტყეებს, ყანებს...

გაიფებული ცხენის წყალი რიონსაყენ მილეკავს სახლებს, პირუტყვს, ადამიანს!

ინგური ანგრევს ხე-ტყის ქარხნებს და უამრავ ხის მორებს შთანთქმავს შავი ზღვა!

დაბლობებში რჩება ქაობები, ნალექებში მკვიდრ საბუღარს იჩენს კოლო და საშინელი ციებ-ცხელება სპობს მოსახლეობას.

მალარიის სიცხე აღჩრბს კოლხეთს!

ასე ხდებოდა დასაბამიდან ჩვენს დრომდე.

წინეთ არავინ ყურადღებას არ აქცევდა ხალხის უბედურებას.

არავინ არ ზრუნავდა ხალხის გადარჩენაზე, მის დაცვაზე სტიქიისაგან, ბუნების ძალთა მშრომელთა კეთილდღეობისათვის გამოყენებაზე ხომ ლაპარაკიც ზედმეტია.

მეფის მთავრობა თავისი ჯამბაზებით, — მღვდელ — მონაზვნებით და საკუთრთხელეობით, წყალდიდობის შემთხვევაში ზარების რეკას და, „ლიტანიებს“ მიმართავდნენ, ხალხის კიდევ უფრო დასაბრმავებლად!

„დემოკრატიულ“ მთავრობას მდინარეთა შესწავლისათვის და მათი ძალის გამოყენებისათვის არ ეცალა, ის საბაულებს აწყობდა ფოილიში, დარიალის ხეობაში, კინტრიშთან!

ის უცხოელებს აძლევდა კონცესიებს საქართველოს გამოჩენილ და უჩინარ სიმდიდრეებზე!

ბუნებით ასე უხვად დააჯილდოვებულ ქვეყნის მუშები და გლეხები კი შიმშილით

სულს ღაფადნენ და უმთავრესად ქაობებში იხრჩობოდნენ!

მაშინ, ვინ იფიქრებდა მდინარეების ძალთა გამოყენებაზე!

ჩვენი ქვეყნის დაუსრუტელი სიმდიდრე — უცდიდნენ ისეთ მშენებელს, რომელიც ტიბანური გაქანებით ერობაშად გარდაქმნიდა მთელ ცხოვრებას...

წალის დაუფლება

ძლევამოსილმა ოქტომბერმა დასაფლავა ძველი რეჟიმი, ყველა მისი ატრიბუტებით და ხელისუფლების საქე პროლეტარიატს გადასცა.

დამკვიდრდა საბჭოთა ხელისუფლება.

მუშათა კლასი შეუდგა ცხოვრების ძირბუდიანად გარდაქმნას.

შეუდგა სოციალიზმის შენებას.

ქვეყნის მრეწველობის აყვავება, კაპიტალისტურ მსოფლიოს გარეშოცვის პირობებში, მოითხოვდა ჩვენი კუნთების მაქსიმალურად დაქიმვას, ბუნების ყველა შესაძლებლობათა გამოყენებას, მეცნიერებისა და ტექნიკის სრულ დაუფლებას ენერგიისა და ამერიკის დასაწყვად მრეწველობის დარგში.

მოითხოვდა პირველად ყოვლისა პირველ მრეწველობის უსწრაფეს განვითარებას.

ეს კი შესაძლებელი იყო მხოლოდ და მხოლოდ იაფი ელექტრო-ძალით, რომელიც საშუალებას მოგვცემდა მოგვეწყო ჩვენი საკუთარი რესურსებით, უცხოეთის დაუხმარებლად, ჩვენი ინდუსტრია.

ამ პირობებში წარმოშვა ლოზუნგი:

— სწრაფი ინდუსტრიალიზაცია ელექტროენერგიის გზებით!

მუშათა კლასმა კარგათ შეითვისა, რომ საქართველო მდიდარია წყლების ძალით, რომელიც ყოველ წელს აუარცხელი რაოდენობით მდინარეთა გამოუყენებელ დენის და წყალდიდობის სახით იკარგება.

სასწრაფო გამოკვლევა დაამტკიცა, რომ საქართველოს გიდრო ენერგია სრულიად დააკმაყოფილებდა ჩვენს მოთხოვნილებებს და კიდევ მეზობელ რესპუბლიკებს მოხმარებოდა.

მუშათა და გლეხთა მასები ენტუზიაზმით შეუდგნენ ელსადგურების შენებას.

მრავალი საუკუნეების მოწმე ტფილისი გაანათა ზაქვის ელექტრონათურებში.

წამოიჭრა რიონწყისი!

აბჰესი!

ხრამცის და სხვა მრავალი „პესები“, რომლებიც დააჩქარებენ სოცმშენებლობის ტემპებს.

დღეს უკვე ჩვენი ელექტრო — მეალები დაქპირან სურამის უღელტეხილზე.

ხეალ ელექტრო-გუნთები გადახნავენ ჩვენს მინდვრებს, ელექტრო-ძალით გადაზიდვენ ტვირთებს, ამოძრავებენ გიგანტურ ჩაქურტებს, გასწმენდენ ქალაქებს და გაანათავისუფლებენ ჩვენს კუნთებს შრომის მიმე უღელისაგან!

მუშათა კლასმა მიზანში ამოიღო მდინარეები, რაკი მასში ამოდნა ძალა დაგროვილი და შეუდგა მათ სრულ დამორჩილებას, მათი შესაძლებლობის გამოყენებას.

ამ გზაზე წამოიჭრა საქართველოში ჰიდროცენტრალების მშენებლობის ისეთი გეგმა, რომლის მსგავსი არა აქვს არც ერთ ევროპის „განათლებულ სახელმწიფოს“.

არ მოეპოვება არც ყველაზე მოწინავე ამერიკასაც.

ისტორიული წინადადება

ერთ მშვენიერ დღეს საქართველოს უმაღლეს სამეურნეო საბჭოს თანამშრომელმა ინჟინერმა მ. კოპაძემ წარუდგინა პრეზიდიუმს მოხსენება დასავლეთ საქართველოში ახალი ჰიდროცენტრალების აშენების შესახებ, რომელმაც უნდა მოგვეცეს ხუთი მილიონი ცხენის ძალის ელსადგურები ენგურზე, ცხენის წყალზე, რიონზე და მტკვარზე...

ამათში მარტო ზემო მტკვრის სადგურმა უნდა მოგვეცეს ორი მილიონი და ორას-ორასორმოცდა ათი ათასი ცხენის ძალიანი ელსადგური.

ეს ხომ პირველი ჰიდროგეანტი იქნება მთელს დედამიწაზე!

როცა დაწვერილებით გაეცნენ გეგმას, გამოიჩინა გასაოცარი ამბები:

ინჟინერ მ. კოპაძეს განუზრახავს შეერთება ენგურის, ცხენის წყალთან, რიონთან და მტკვართან და მიღებული წყალვარდნილებიდან ახალი ელსადგურის აშენება...

ასეთმა გასაოცარმა გეგმამ დიდი მითქმა-მოთქმა გამოიწვია.

ამხ. კოპაძეს ფანტაზიური უწოდეს და კინაღამ იქვე მიიტანეს მისი გონებრივ მდგომარეობაზე, მაგრამ არ შედრკა შეუღარებელი მშენებელი.

მან უზრალოდ და სრულიად დამარწმუნებლად მოხაზა რუკა ამ მდინარეთა შეერთების პრაქტიკული შესაძლებლობისა და ანაირად საბჭოთა საქართველოს უახლოეს პირივ ამოცანად დაისვა მთელს დედამიწაზე უძლიერესი ჰიდროცენტრალის მშენებლობა.

ამხ. მ. კოპაძის გეგმა მოიწონეს და დაარსდა საგანგებო კომიტეტი ამ დიდ საქმის გასაძლიერად.

ანაირად ამხ. კოპაძის გეგმას მოშორდა ყოველ ისტორიულ დიად საქმიანობის სრულიად გასაგები ქორი და საბჭოთა საქართველომ ხელი მოჰკიდა გეგმის შესრულების დაახლოვებით შესწავლას.

ამხ. კოპაძის გეგმის მთავარი დებულებანი

თავისი გასაოცარი გეგმისათვის, მშენებელს გამოყენებოდა აქვს ენგურის, ცხენის წყალის, რიონის და მტკვრის დენის რელიეფი, წყალთა წლიური მარაგი და სააღმშენებლო მასალათა ადგილობრივი რესურსები.

ეს მდინარეები ისეთ სხვადასხვა მაღლობებიდან გამომდინარეობენ და მათ შორის წყალდიდობი წერტების ისეთი ხელსაყრელი მდგომარეობა არის, რომ შესაძლებელი ხდება ერთიდან მეორეში წყლის გადაშენება, გვირაბების საშუალებით, მოწყობა სხვადასხვა ადგილას უდიდესი ხელოვნური აუზებისა, რომლებიდან დაშვებული წყალი უზრუნველყოფს ელსადგურებს.

საქართველოს მდინარეები იძლევიან გაზაფხულზე უამრავ წყალს, გადმოდიან ნაპირებიდან და აოხრებენ ქვეყანას. ზაფხულში კი ზოგიერთი მთიანი შესამჩნევად კლებულობს და ელსადგურებს ჰიდროძალის დანაკლისით ემუქრებიან. ამხ. კოპაძე სწორი გამონაგარიშებით და მოქნილი ხაზით ერთბაშად და რადიკალურად სჭირის ამ მდინარეების დამორჩილებას საკითხს. ის აწყობს უდიდეს აუზებს, რომლებიც დაიტევინ და შეინახავენ გაზაფხულზე ზედმეტ წყლებს და მიაწოდებენ ელსადგურებს ამ მარაგს ზაფხულში, როცა ამის საჭიროება იქნება. ანაირად ის ქმნის მდი-

№	დანადგენი	წესა მც.	საშუალო უბ. ძალ.
1	ენგურ-მხარე-წყალი	360	600.000
2	ცხენის	200	360.000
3	ცხენის-ჭაბუკ-მეხვეთი	235	500.000
4	რიონ-ჭოჭი	150	560.000
5	სოფელ მე-2-ე რიონის	60	150.000
6	წვეთა-რიონის ქ. სახელი	35	250.000
7	" " "	35	150.000
8	" " "	30-34	164.000
9	ჭაბუკ-მეხვეთი	910	2350.000

ენგურ-ცხენის-წყალი-რიონ-მტკვარის
შეერთების რუკა

ენგურ-ცხენის-წყალ-რიონ-მტკვარის ნაკადების
შეერთების რუკა.
ზევით კუთხეში—პროექტის ავტორი
ინჟ. კ. მ. კ. ა. მ.

ნარეგისტრაციის მთელი წლის განმავლობაში სასურველ რუკებს და ამ შემთხვევაში მართლაც ეფუძნება მის ძალეს, საესე-ბით იმორჩილებს სტეპის.

ესაა მიყვანილი გვერდები და თანდათანო-ბით გავცნობთ მშენებლობის ცალკე მომენ-ტებს.

ენგურის უმართავა ცხენის წყალთან

(ზამო ენგურის სადგური)

მათაში, ენგურის ზემოთ, სადაც მას მდი-ნარე დელურის მარჯვენა ნაწილი უერთ-დება, კეთდება ჯგერბი, რომელიც დაგუ-ბავს ენგურს. წყალი აიწვეს 130 მეტრის სიმაღლეზე, სოფელ ლეკურამდე, გვირა-ბი, აქვე მეორე დამხმარე გვირაბით გამო-იყვანება ცხენის წყალი, რადგან ადგილი დაქანებულია, წყალი გვირაბში თვითმდი-ნარეობით წამოვა ანაირად შეერთებული ენგურისა და ცხენის წყალის ნაკადებისა-თვის აქ აგებული იქნება საერთო წნეგადი აუზი, 745 მეტრის სიმაღლეზე. ასეთ სიმაღ-ლიდან დაშვებული წყალი იძლევა „ზემო ინგურის“ ელსადგურს, რომელსაც ექნება ექვსი ათასი ცხენის ძალა.

ზემო ენგურის ელსადგურის ყველა ხარ-ჯები ნავარაუდევია 165 მილიონი მანე-თი.

პირველი ელსადგური ცხენის წყალზე

(ლემსურა-ცაგური)

ზემო ენგურის ელსადგურის არხიდან გა-მოსული ნაკადი, ცხენის წყალი და მისი შე-ნაერთი მდინარეები გროვდება ერთ დიდ საერთო წყალსაცავში, რომელიც შენდება ცხენის წყალზე, სოფელ ლეკურასთან. აქ ცხენის წყალი გადაიტუმება ასხთმეტ მეტ-რისა და ჯგერბით.

აქედან წყალი ეშვება 200 მეტრის სი-მაღლიდან და ამუშავებს „ლემსურა-ცაგე-რის“ ელსადგურს, რომელიც იძლევა სამას საშუალო ათასი ცხენის ძალას.

ამ ელსადგურზე დაახლოებით დაიხარ-ჯება 89 მილიონი მანეთი.

მეორე ელსადგური ცხენის წყალზე (ცაგური-შალის)

ანაირად ენგურ ცხენის წყალის და უკა-ნასწელოში შემავალ მდინარეთა ერთ სის-ტემაში მოქცევაზე უფრო ადვილად იქნება ელსადგური. ამ. კოპაძე გვერდებს გადამუ-შავებულ ნაკადების ისე გამოყენებას ცხე-ნის წყალზე ცაგური-შალის მიდამოებში ახა-ლი ხელოვნური წყალგარდნის მოწყო-ბით. აქაც უნდა აშენდეს ჯგერბი 130 მე-ტრის სიმაღლეზე. ამ აუზიდან წყალი გვი-რებებით გადის რიონის ხეობაში, სოფელ მექვენამდე. წყალი გარკვეულად აუზში და 250 მეტრის სიმაღლიდან ეშვება ხუთას ათას ძალიანი ელსადგურის ტურბინებში... ცაგური-შალის ელსადგური დაჯდება 130 მილ. მანეთი.

ინგურის და ცხენის წყალი რიონს უმართავა

(ელსადგური „მომა“)

ცხენის წყალზე ცაგური-შალის ელსადგუ-რის ამუშავების შემდეგ წყალი მოკლე გვი-რაბით რიონის ზედა შტოს უერთდება. ეს ქმნის ჰიდროსაქმის ახალ მძლავრ შესაძლე-ბლობას. რიონის მშენებლობის ზემოთ, ერთი კილომეტრის დაშორებით, რიონზე აგებული იქნება ჯგერბი, რომელიც დაგუ-ბავს რიონს და ასწევს წყალს სოფ. მექვე-ნამდე. ეს იქნება რიონის მშენებლობის ზემოთ. ამ წყალსაცავს შეავსებს ინგურის ცხენის წყალის შენაერთი და თვით რიონი, უამრავი წყლის მარაგი საშუალებას იძლევა აგებულ იქნას აქ თვით ჯგერბიდან უძლიერ-ესი 560 ათასი ცხენის ძალის ელსადგური. ადგილობრივების და ჰიდროტექნიკის მეოხებით, ეს ელსადგური რიონის ყველა

ელსადგურებზე ძლიერი და თანაც ადვილი ასაგები იქნება. ამიტომ ის მოგვიჩვენა ყი-ლაზე უფრო იად ენგურისა. სადგურის აგე-ბა დაახლოებით უნდა დაჯდეს 8 მილიონ-ნი მანეთი.

მეორე ელსადგური რიონზე (მეორე რიონის რიონის)

რიონის ამუშავდება „მომის“ ელსადგუ-რის ქვემოთ მიმდინარე რიონის ძალით. ენგურისა და ცხენის წყალის რიონში გა-დაშვების შემდეგ კი რიონის მთავარი არხი ვერ დაიტევს ამ შეერთებულ ნაკადს, ამიტომ საჭირო ხდება მეორე არხის გაყ-ვრა. აქ მოეწყობა ახალი ელსადგური, რომელსაც ექნება 120.000 ცხენის ძალა.

მტკვარის რიონზე გადადის

(ზამო მტკვარის ელსადგური)

ყველა ეს სადგურები დაგეგმა ამ. კოპა-ძემ მდინარე რიონის აუზის არეში. რო-გორ დაგეგმა, მას ერთმანეთში გადაჰ-ყავს უფლებების ისე მზარც მდებარე ნა-კადები და ლეგულობის ერთი სისტემის ჰიდ-როცენტრალბებს. ეს გეგმა მშენებლობის მე-ტად გაბედული აზროვნების ნაყოფია, მაგ-რამ, როგორც გამაერთიანებელი შვე ზღვა-ში ჩამავალ მდინარეებისა, — თითქმის ადვი-ლი წარმოსადგენია. ამ შემთხვევაში კონ-ცენტრაციის განიციდის წყალგამყოფის ფრ-თი მზარც გიღრო ძალები. უფრო გასოცა-რი და ერთი შეხედვით თითქმის დაუჯე-რებელია ის, რომ ინ. კოპაძე ამავე ფარგ-ლით გადმოღობს უფლებების ისე აქეთ, სწვე-ბა ზემო მტკვარს, რომელიც სრულიად სხვა „ასავალ ჩასავალი“ აქვს, რომელიც იწ-ყება სათათრეთში და თავდება კასპიის ზღვით...

ინ. კოპაძის გეგმით გამოწვეული საერ-თო ინტერესი და განიცდიდება უმთავრე-სად აისხნება სწორით მტკვარის რიონში გა-დაშვებით, რაც დაქტება იქცევა და რის შესაძლებლობა ნიჭიერმა ტექნიკოსმა გამო-კვლევებით დაამტკიცა.

ეს საქმე დაიწყო ელსადგურში ოდესმე არსებულ ჰიდრო მშენებლობის ობიექტებს. „ზემო მტკვარის“ სადგურს განეჭ ჩამოუდ-გება აილ-მალის სადგური კანადაში და ამერიკის ყველა სადგურები. „ზემო მტკვა-რი“ მოგვეჩვენა ორი მილიონი და ორას ორ-მოცდა ათი ათას ცხენის ძალის. მისი წყალ ვარდნილი იქნება 910 მეტრი.

როგორ აპირებს ამ. კოპაძე ამ გასო-ცარი საქმის შესრულებას, მტკვარის ნაკადის ასე ძლიერად მოსილად „გამოგზავრებას“ უფლე-ტების ისე მწვერვალით იმერეთის დაბლობი-საკენ?

მტკვარის ზემო ნაწილში მიიპყრო მშენე-ლის დიდი ყურადღება, რადგან მტკვარი აქ წარმოადგენს განსაკუთრებით საინტერესო ჰიდრო-მასალას, როგორც წყლის მარაგით და ძალით, აგრეთვე მისი გამოყენების შე-საძლებლობით. სწორედ ამ მიმართულებით, სოფ. აწყურში აგებული იქნება 130 მეტ-რის სიმაღლეზე უმძლავრესი ჯგერბი, რომელიც დაგუბავს მტკვარს. ჯგერბის ზემოთ გაჩნდება დიდი წყალსაცავი. მისი ფართო-ბი იქნება 130 კვადრატული კილომეტრი. ამ ზღვის მსგავს ეგებრთილა აუზში გროვ-დება ორნახევარი მილიარდი კუბომეტრი წყალი. ეს უმძლავრესი დაქტორი მსოფლი-ოში პირველი ჰიდროცენტრალისა წყალი აიწვეს 500 საფენის სიმაღლეზე. ამ უზარმა-ზარ წყალსაცავიდან გაყვანილი იქნება, უფლებების გასწვრივ, 42 კილომეტრის მანძილზე გვირაბი. ამ გვირაბში წყალი, მაღლობის გავლენით, თავისივე ძალით წა-ვა მდინარე ყვირილას დაბლობისაკენ. მდი-ნარე საკრეულასა და ხანისწყალს შუა ეწყობა აუზი, რომელიც დაიტევს სამი მი-ლიონ კუბომეტრ წყალს. აქედან წყალს გადაუშვებენ ნიადაგ ქვეშ მდებარე ტურ-ბინებში 910 მეტრის დაქანებით და ის

მსოფლიოში უდიდეს ელსადგურს ამუშა-ვებს.

გამოყენებული მტკვარის წყალი აქედან უერთდება გვირაბით მდინარე ყვირილას, უკანასკნელი კი ერთვს ზედა რიონს. აქ, როგორც ზემოთ დავინახეთ, უნდა შე-ერიოს ენგური და ცხენის წყალი. ესაა დი-დო გიგანტი დაჯდება დაახლოებით 393 მილიონი მანეთი. ჯგერბი მტკვარზე აწყუ-რთან 63 მილიონი, გვირაბი კი, უფლებ-ხილის მიმართულებით, 148 მილიონი მანეთი.

კიდეც სამი ელსადგური მდინარე რიონზე

ახალი მდინარეებით გაძლიერებული ქვე-მო რიონი, რომლის „რიონის“ დაბლა დენის გამოყენების საკითხი აქამდე არ იყო გამოკვლეული, ამ. კოპაძის გეგმით საინტერესო ხასიათს ღებულობს. რიონის ასეთი ზრდა ხდება სწორედ ისეთ რიონში, სადაც ახლო მომავალში უნდა გაჩაღდეს უდიდესი ინდუსტრიალური მრეწველობა. აქ პირდაპირ ომის საკითხი რიონის ამ ნა-წილის ჰიდრომალის გამოყენების შესახებ. ამ. კოპაძემ ეს საკითხი გადასჭრა ელსად-გურების აგებით სწორედ იმ ადგილიდან დაწყებული, სადაც რიონს ერთგის ყვირი-ლი და ცხენის წყალი. ამ მიმართულებით უნდა მოეწყოს სამი გიღრო სადგური, საერ-თო შეჯამებით 400.000 ცხენის ძალისა ასეთი, საერთო გადმოცემით, ამ. კო-პაძის გეგმის შინაარსი ჰიდრო-ენერგეტიკუ-ლი მხრით.

ამ. კოპაძის გეგმა და „კოლხეთის“ პრობლემა

ეს გეგმა გადამჭრელი ხდება თვით „კოლ-ხეთის პრობლემისათვისაც“.

„კოლხეთის პრობლემა“ წარმოადგენს სოციალისტურ მშენებლობისათვის უდიდეს სამეურნეო ამოცანას. მასთან დაკავშირე-ბულია ნედლეული მძლავრი ზაზის შექმნა ჩვენი ინდუსტრიისათვის, სოციალისტური რეკონსტრუქცია საქართველოს სუბტროპი-კების...

როგორ სწყვეტს ამ საკითხს ამ. კოპაძე?

უზარმაზარ წყალსაცავებში დაგროვდება გაზაფხულის ნიადაგები და ნაკადები. ეს წყალსაცავები „მოარეგებლებენ“ რიონს და ცხენის წყალს, ისინი ვეღარ გადმოვლენ ნაპირებიდან.

უამრავი წყლები, რომლებიც გაზაფხულ-ზე უბედურებათ ეგლინებიან ჩვენს დაბედა და სოფლებს, შემონახული იქნება ამ აუ-ზებში და ზაფხულობით და ზამთარში, რო-ცა მდინარეების ძალა კლებულობს, — გაძა-ლიერებენ ელსადგურების მუშაობას, ესაა რიონის კალაპოტი დაბლობებში, ორპირი-დან ფოთამდე, ამოღებულია მიდამოებთან შედარებით, ამიტომ რიონი სამშია მეურ-ნეობისათვის. ის მუდამ წყალდიდობით ემუ-ჭრება მოსახლეობას. ელექტრო ძალის დიდი მარაგი მტად აადიდებს რიონის გაღრმა-ვებას.

ელექტრონი ამუშავებს რიონზე უდიდეს ელექტრო-ნიჩბებს რიონის ძირის გასაშენე-ლათ. მდინარე დაიწვეს ერთი-ორი მეტრით, ს კი დააქვეითებს ნიადაგის წყლებსაც...

ამ პერსპექტივებით ინტენსივი კოპაძე უზ-რუნველყოფს რიონზე ნაოსნობას.

ის რადიკალურად სწყვეტს საკითხს კოლხე-თის ისტორიულ ჰაობების ამოშრობის შე-სახებ.

ის სამუდამოდ სპობს კოლხეთის დატან-ჯული მოსახლეობის განმანადგურებელ ცი-კებ-სებლებს.

საქართველოს ახალი ჰიდრო-ცენტრალე-ბი უნდა გაიხორციელდეს მეორე ხუთ-წლიში.

კ. ზირცხალიაშვილი.

თბილისა უკან მოიტოვა კელნი

(მსოფლიო გეგდვითი სიტუაციის გამოყენის გამო)

ოთხი წლის წინ გაიმართა ბეჭდვითი სიტუაციის პირველი გამოფენა კელნში (გერმანია), ოთხი წლის წინ მთელი მსოფლიოს პრესა საესე იყო წერილებით და ანგარიშებით ამ გამოფენის შესახებ.

კელნი გამოაცხადეს თანამედროვე კულტურის სიდიადისა და ძლევამოსილების სიმბოლოდ, ადამიანის აზროვნების ცენტრად, სამყაროს ცენტრად.

ხმაურში და განგაშში, ზეიშა და ბრწყინვალეა მორთულობის სამოსელში კეთდებოდა უსათუოდ დიდი მნიშვნელობის საქმე.

მთელი მსოფლიოს ყურადღება მიპყრობილი იყო კელნისაკენ. თვით კელნში კი, ძველ რიგებზე იმართებოდა მაღალი რკინა-ბეტონის კოშკი. და მირიადი ნათურები, უტყუარი სინათლის რეკლამები, რომლებიც თავისი ცნით ლოკადნენ ცას, ფერადი და მსახიობდნენ ძველი რკინის წყლებში და ამ ფონზე კელნის ახალი

კოშკის ჩრდილი იზრდებოდა უსართულოდ — მდინარიდან ცისკენ.

... და კელნში გახდა ორი საოცრება: საშუალო საუკუნეების საკრებულო ტაძარი და ახალი კოშკი — პრესის და „პრესის“ (გამოფენის) სიმბოლო.

ევროპა, რომ ევროპეტი დაჩრდილავს კელნის „პრესის“ ბრწყინვალე სახელს. ევროპა, მაგრამ... მხოლოდ ევროპა... გამოფენა გაიხსნა მისში. ორი თვის შემდეგ კი გამოფენის დირექტორი ტაპერი იძულებული იყო ელიარება:

„... იმ 104 ენის რიცხვს, რომელზედაც თქვენ უკვე გაქვთ გაზეთების ნიმუშები, ჩვენ ვერ მივაღწიეთ“. ამ დროიდან მეორეა კელნის სახელი, შეიქმნა ჯერ შეუქმნევლად, შემდეგ უფრო და უფრო ძლიერად, შეირყა და დაეშო. კელნის გამოფენის დირექტორის ტაპერის წერილი ზემოთმოყვანილი ფრაზით

თქვენ შეგიძლიათ წაიკითხოთ „ქვემოთ“ ში მუშაობის ყოფ. პასაჟში, რომელიც პრესაზე, აქაც არის ჩვენთვის სიტუაციის გამოფენა, მთელი მსოფლიოს ეროვნებათა ბეჭდვითი სიტუაციის გამოფენა. ამ გამოფენაზე სწორად ვერ კიდევ ოთხი წლის წინად კელნის „პრესის“ დირექტორი.

მხოლოდ ამ, თბილისის „პრესას“ აქვს არა 104, რამდენიც ჰქონდა 1928 წ., არამედ უკვე 206 ენის ბეჭდვითი ექსპონატები. და არა 90 ქვეყანა არის წარმოდგენილი ამ თბილისის გამოფენაზე, რომელიც არ გაშლილა, არამედ 287 ქვეყანა.

თბილისის „პრესა“ კეთდება ხმაურისა და განგაშის გარეშე. კეთდება უფრო ჩუმად, ვიდრე საქორა, ვიდრე ის არის ამის ღირსი.

მაგრამ მისკენაც მიპყრობილია მთელი მსოფლიოს ყურადღება, იგი ცნობილია ბევრად უფრო შორს იმ ქვეყნებს გარეთ, რომლებიც წარმოდგენილი იყვნენ კელნის გამოფენაზე.

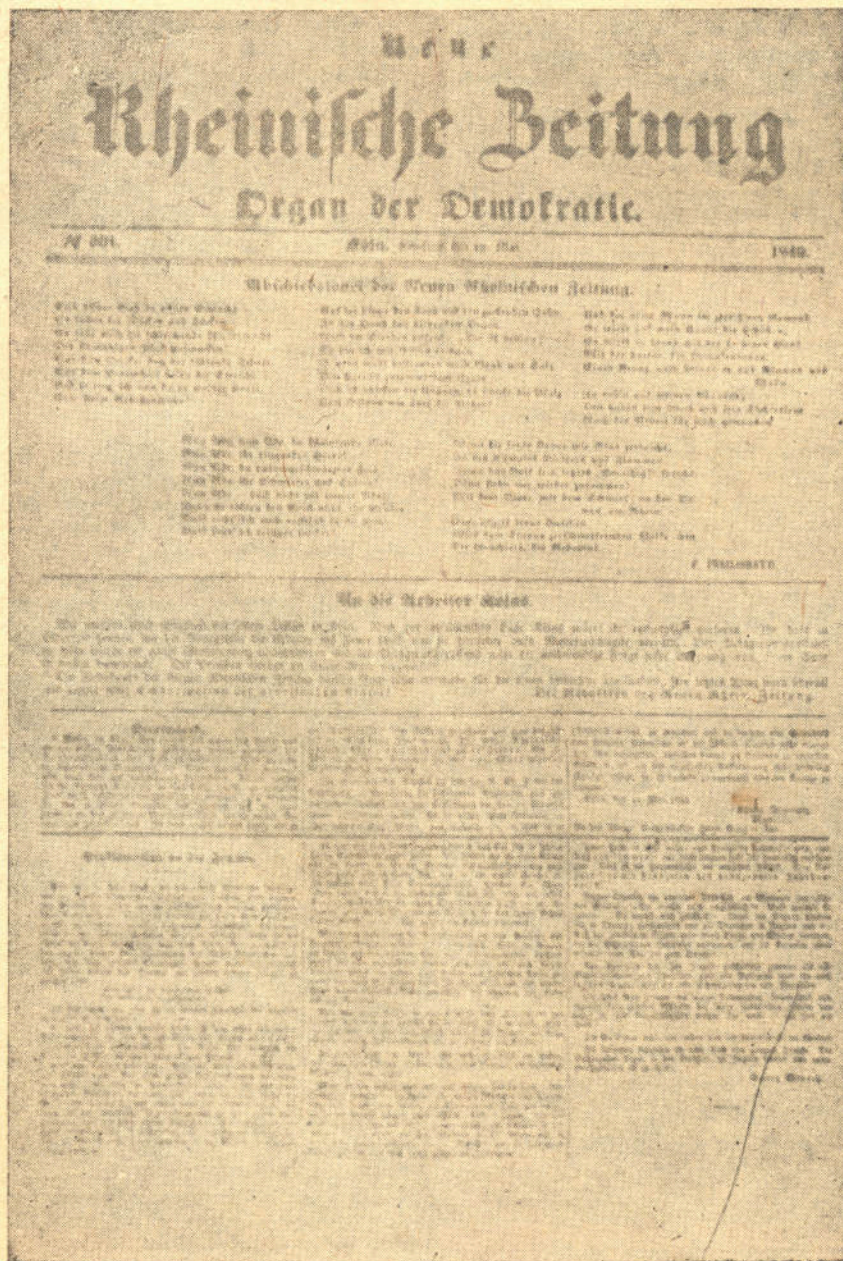
თბილისის „პრესის“ მთავარი მიზანია — მთელი მსოფლიოს ბეჭდვითი სიტუაციის ჩვენება, არა მარტო „ბატონების“ — ევროპის და სხვ. „მთავარ“, ყველაზე კულტურულ და ყველაზე მსოფლიო ხალხების, არამედ აგრეთვე, ყველა ჩაგრული, კოლონიალური და ნახევრად კოლონიალური ხალხების, მსოფლიოს ყველა ეროვნულ უმცირესობათა, ყველა აქამდე „დავიწყებული“ ხალხების ბეჭდვითი სიტუაციის ჩვენება.

კელნმა გვიჩვენა მხოლოდ ყველაზე უფრო დიდ, მსოფლიო კულტურულ ხალხების ბეჭდვითი სიტუაცია, კაცობრიობის უმცირესობის — „ბატონების“ ბეჭდვითი სიტუაცია, კაცობრიობის უმრავლესობის — „მონების“ ბეჭდვითი სიტუაცია დავიწყებული იქნა.

მაგრამ არ არის დავიწყებული თბილისის მიერ, თბილისის „პრესა“ გვიჩვენებს მთელი მსოფლიოს ბეჭდვითი სიტუაცია, „ბატონების“ — მყველევლების და მჩაგრელების ბეჭდვითი სიტუაციის ფონზე ნაჩვენები იქნება ის პირობები, რომლებშიც ცხოვრობს და ცხოვრობს თავის არსებობისათვის „მონებს“ — კაცობრიობის უმრავლესობის ბეჭდვითი სიტუაცია.

ყველაზე პატარა, ყველაზე უფრო დავიწყებული, ყველაზე უკუნთ ცნობილ და ზოგჯერ სრულიად საკნობ ხალხების ბეჭდვითი სიტუაცია, ყველაზე პატარა ქვეყნების, შორეულ, ოკეანებში მიკარგულ კუნძულების, პირველყოფილ ტყეების და მთების უღრანებში დაცული ქვეყნების ბეჭდვითი სიტუაცია, დღემდე ყველა კუთხეების, ყველა ხალხების, ყველა ტომების ბიჭვითი სიტუაცია, ყველა კლასების, მიმართულებების, ყველა სახეების ბეჭდვითი სიტუაცია წარმოდგენილია თბილისის გამოფენაზე, მთელი მსოფლიოს მრავალმხრივი და მრავალფეროვანი ბეჭდვითი სიტუაცია ნაჩვენები იქნება აქ.

გრენლანდიის ესკიმოსები, ლაპარები, ისლანდიელები, ფარერელები, ბასკები, ბერტონელები, რომანშები, კაშუბები, ვენდები, მალციელები, კორსიკელები, იტური, სუაგელები ზულუსები, ქოზა, ბეჩუანები, ბასუტო, ლაშდები, აბისინელები, მალაგასები ფრიზები, სამოალები, გაგაელები, ფიდჟიელები, მაორიელები, ორიგლები, ტელუგები, თამილები, კანარელები, სინდები, პენჯაბელები, კატე, ჯაბიმები, რაგებები, ჩამორი, ლაოსნელები, კამბოჯელები, ანამიტები, ბირმელები, ასამელები, სიამელები, სინგაპურელები, ბატაკები, მენანკაზუ, იაველები, ბიკოლები, პანგსინანელები, პამპანგა, აქელა, ტაგალები ვისაილები, ილოკაელები, პანაია და კიდევ მრავალი ათეული სხვა ხალხები, რომელთაც

ა. მარქსის გაზეთი
„რეინის ახალი გაზეთი“-ს უკანასკნელი ნომერი

ავთი საკუთარი ბეჭდვითი სიტყვა ან ბეჭდვითი სიტყვის რაღაც მსგავსი რამ—ყველა ისინი წარმოდგენილია თბილისის გამოფენაზე, მთელ მსოფლიოს ეროვნებათა ბეჭდვითი სიტყვის გამოფენაზე.

ბევრს იცნობთ თქვენ დასახლებულ ხალხებიდან? ზოგიერთები, ალბათ, არც გაგიგონათ!

გამოფენაზე ნაჩვენები იქნება ისეთი ქვეყნების ბეჭდვითი სიტყვა, როგორიც არის ალიასკა, გრენლანდია, იუკონი, ისლანდია, ფარერი, ლაპლანდია—ჩრდილოეთში, ახალი გვინეა, პაპუა, მადაგასკარი და ახალი ზელანდია სამხრეთში, ბელგიის კონგო, ინგოლა, სუდანი, გვატორალური აფრიკა, ოქროს ნაპირი, გვინეა, ბანტუ-ლანდია, ზულულანდი, ნიასა, ზანზიბარი, უგანდა, კენია, ტანგანია, შოზანბიკი, ბერია, როდესია, სამხრეთ-დასავლეთი აფრიკა, მაროკო, ტუნისი, ალჟირი, ტრიპოლი, ერიტრეა და სხვ.—აფრიკაში, ფიჯი, სამოა, გავაი, გუამი, ახალი ზირიანეთი, ტაიტი და სხვ.—ოკეანიაში, ვინცენტი, ანტოგუა, ბერმუდი, ბარბადოსი, ტრინიდადი, სურინამი, გვიანა, კიუბასი, პორტო-რიკო, კუბა, ლიუარდი, სან-პიერ, გაიტი, დომინიკა, ხრისტოფერ და სხვ.—მესტინდოეთში.

ისეთი ხალხების ბეჭდვითი სიტყვა, რომელთაც არა აქვთ იგი ამჟამად, მაგრამ წინად უცდიათ მისი შექმნა: პაპუსები—ამელე; სამხრეთ-ამერიკელი ინდიელები—კეჩუა, გილიაკები, ჩეჩენი ამიერ-კავკასიელი ზოგები და ათეული სხვები. განსაკუთრებით საინტერესოა ის ფაქტი, რომ ავღანელებს სამშობლო ენაზე არა აქვთ გაზეთი. ავღანელების მთელი ბეჭდვითი სიტყვა გამოდის სპარსულ ენაზე. იყო მხოლოდ ერთად-ერთი გაზეთი, რომელიც გამოვიდა საკუთრივ ავღანურ ენაზე — პუშტო. ეს გაზეთიც, რომელიც არის ავღანისტანის ბეჭდვითი სიტყვის წინაპარი, წარმოდგენილია გამოფენაზე.

გამოფენა ბეჭდვითი სიტყვას გვიჩვენებს არა მარტო „რეგისტრაციის“ თვალსაზრისით, იგი არა მარტო გვიჩვენებს იმას, რომ ამა და ამ ენაზე არსებობს ბეჭდვითი სიტყვა, არამედ გამოფენა გვიჩვენებს, თუ როგორ ცხოვრობს და იბძვის ესა თუ ის ხალხი, როგორ პირობებში იქმნება და არსებობს მისი ბეჭდვითი სიტყვა.

გამოფენის ისტორიული განყოფილება იწყება უფელესი გაზეთებით—1570 წლიდან—გერმანული, პოლანდიური და სხვ. გაზეთები რუსეთის პრესა—მეფის პირველი ხელთნაწერი გაზეთები 1621 წლიდან, (როცა გამოვიდა პირველი „კურანტი“—ხელთნაწერი გაზეთი).

რევოლუციონური განყოფილება — კარლ მარქსის გაზეთი—„ნოვ რეინიშე ცაიტუნგ“—1849 წ.

კოლონიალურ, მცირე, შორეულ და საბჭოთა ხალხების ნაციონალური პრესა თითქმის მთლიანად წარმოდგენილია პირველი ნიშნებით, კარგად არის წარმოდგენილი ავსტრალიანის პრესა, ნაწილობრივ — სომხეთის, მაგრამ არაფრად ვარჯა საქართველოს განყოფილება.

ეს უმთავრესად არის ბრალი ჩეჩენი, საქართველოს ორგანიზაციების და დაწესებულებების, რომლებიც სათანადო დახმარებას არ უწყევნ დიდ საქმეს, რასაკვირველია, კიდევ არის დრო, მაგრამ ჩეჩენი ორგანიზაციები, ბიბლიოთეკები, მუზეუმები, არქივები — უნდა ამოქმედდნ.

არ უნდა განვიწყობდნ შემთხვევა, როცა, მაგალითად, არქივის დირექტორმა თითქმის გამოავლინა გამოფენის ხელმძღვანელი, რომელიც მას გამოფენისათვის სთხოვდა დუბლირებას. მუზეუმმა გამოჰყო ათეული ჩვეულებრივი გაზეთები, რომლებიც ყველგან ათასობით იშოვება. მხოლოდ ქუთაისმა შეგვიწყო ხელი, მაგრამ ეს როდი არის საკმაო.

და იქმნება მდგომარეობა, რომ ბელგიის კონგოს, გავაის, ზანზიბარის და სხვ. ბეჭდ-

ვითი სიტყვა წარმოდგენილია სრულად. საქართველოს ბეჭდვითი სიტყვა კი, სადაც გამოფენა ეწყობა, უფრო ცუდადაა წარმოდგენილი, ვიდრე ყველა სხვა ქვეყნების.

გამოფენა დიდ მეცნიერულ მუშაობას აწარმოებს. იგი აწარმოებს მსოფლიოს ყველა ცოცხალ სალაპარაკო ენების აღრიცხვას. ამგვარი მუშაობა მსოფლიოში სწარმოებს პირველად ჯერ-ჯერობით მოგვეპოება ცოცხალი ენების 2,540 ბარათი და რამდენიმე ასეული მეცდარი ენების ბარათი.

გამოფენაზე სწარმოებს დამწერლობის ენების (ჯერ-ჯერობით 1,000-მდე) და პეროიდული ბეჭდვითი სიტყვის ენების (ნაციონალური — 169, არანაციონალური, მკვდარი და სხვ., რომელზედაც მოიპოება

ან მოიპოვებოდა ბეჭდვითი სიტყვა 37, სულ — 206) აღრიცხვა და ჩვეულებრივად. ეს მუშაობა ერთად-ერთია მსოფლიოში ერთად-ერთი და პირველი.

თითოეული ხალხის თითოეული ქვეყნის, ბეჭდვითი სიტყვის ისტორიის, დამწერლობის და კულტურის ისტორიის ავრთვე წარმოდგენს გამოფენის მუშაობის მუხმს.

ამ მუშაობის შედეგად შეიქმნა ახალი დარგი, რომელსაც ჯერ-ხანად ეწოდა „ბეჭდვითი სიტყვის გეოგრაფია“, და ქვედარგი — „საგაზეთო გეოგრაფია“.

მაგრამ გამოფენის ფაქტორულ შედეგს წარმოადგენენ ჩვენი ნაკრები ცნობები, შედარებები და პარალელები:

ნაციონალური პოლიტიკის შედეგები

ცოცხალი ენები	მთელ მსოფლიოში
ბეჭდვითი სიტყვის ენები	2540
169 ენა	169 % ში: 6

ამრიგად, იმ დროს, როცა საბჭოთა კავშირში საბჭოთა ხალხების 55 პროც. უკვე აქვს საკუთარი ნაციონალური ბეჭდვითი სიტყვა საშობლო ენაზე, ბურჟუაზიულ ქვეყნებში ასეთი აქვს მხოლოდ 5 პროც.

55 პროცენტი 5 პროცენტის წინააღმდეგ, ასეთია საბჭოთა ხელისუფლების ნაციონალური პოლიტიკის შედეგი.

ეს, ასე უსთქვათ. გეოგრაფიული მიდგომით, ახლა შევხედოთ ისტორიულად, პირველი ნაბეჭდი გაზეთი რუსეთში გამოვიდა 1702 წ.

215 წლის განმავლობაში, ცარიზმის ხანაში (1702—1917) არსებობდა ბეჭდვითი სიტყვის მხოლოდ 22 ენა.

საბჭოთა ხელისუფლების არსებობის 15 წლის განმავლობაში შეიქმნა ბეჭდვითი სიტყვის კიდევ 55 ენა.

ირლანდიის „თავისუფ “

სახელმწიფო ენა	სახელმწიფო ირლანდიული	სამხრეთ ოსეთის ავტ ოლქი
მოსახლეობა	3,000,000	60000
გაზეთები ნაც. ენაზე	2	4 (ყურნალებით)
№№ თვეში	3	24
რამდენ კაცზე მოდის ერთი №	1,000,000	2,500

სხვადასხვად, რომ ესთქვათ, სამხრეთ-ოსეთი ბეჭდვითი სიტყვა 400-ჯერ დიდია, ვიდრე ბეჭდვითი სიტყვა ირლანდიაში.

აი სად არის ნამდვილად ჩვენი, ჯერ არავის მიერ არმიღწეული, მათთვის მიუღწეველი და შეუღარბელი წარმატებები. კულტურულ ფრონტზე, განსაკუთრებით ბეჭდვითი სიტყვის ფრონტზე არ შეუძლიათ ჩვენი არა თუ გასწრება. დაწყევაც კი.

ჩვენი წარმატებები ასე დიდია, ასე მნიშვნელოვანია, მაგრამ რა ცოტა დიკით ჩვენ მის შესახებ!

ჩვენი გამოფენა ერთად-ერთი ორგანიზაციაა საბჭოთა კავშირში, რომელიც აწარმოებს საბჭოთა ნაციონალური ბეჭდვითი სიტყვის ენების აღრიცხვას და რეგისტრაციას.

გამოფენასთან არსებობს გაზეთოგრაფიის უმაღლესი კურსები, რომლებიც ამზადებენ კადრებს და გამოფენის სამეცნიერო მუშაობებს. კურსები გადასულია გამსახკომის გამგებლობაში და შესულია ვიწრო სპეციალობის უმაღლესი სასწავლებლების სისტემაში.

მოკლე ხანში განსახკომთან გაიხსნება აგრეთვე მთელი მსოფლიოს ეროვნებათა ბეჭდვითი სიტყვის და დამწერლობის სამეცნიერო - საგამოკვლევო ინსტიტუტი, სადაც თავმოყრილი იქნება გამოფენის მთელი სამეცნიერო და სამეცნიერო - საგამოკვლევო მუშაობა.

თვით გამოფენა ვარაუდით განზრახულია გაიხსნას 1934 წ. გამოფენაზე წარმოდგენილი იქნება არა მარტო პერიოდული, არა მდ აგრეთვე არაპერიოდული ბეჭდვითი სიტყვა, წიგნი, პლაკატი და მთელი დამხ-

ახლა შევადაროთ ბეჭდვითი სიტყვის ენების შექმნის ტემპი:

ცარიზმის დროს: ერთი გაზეთი ახალ ენაზე — ყოველი 9 წლისა და 9 თვის შემდეგ.

საბჭ. ხელისუფლების დროს ერთი გაზეთი ახალ ენაზე — ყოველ 3 მეოთხედ თვეში.

აი საუბრეთესო ილიუსტრაცია ამხ. სტალინის სიტყვების:

„პროლეტარიატის დიქტატურისა და სოციალიზმის მშენებლობის პერიოდი საბჭოთა კავშირში არის პერიოდი შინაარსით სოციალისტური და ფორმით ნაციონალური კულტურების აყვავების პერიოდი“.

შემდეგ გამოფენას მივყევით შემდეგ მოთულოდნელ შედარებამდე:

მარე ნაბეჭდი მასალები. დაწყებული შესახვევი მასალით და ეტიკეტებით. გარდა ამისა — პოლიგრაფიული ტექნიკა, მანქანები, აპარატები, მასალები და სხვ.

არც ერთი დარგი, არც ერთი სფერო, დაკავშირებული ბეჭდვითი სიტყვასთან — კავშირი, ტრანსპორტი, ფოტო, კინო. რადიო — არ იქნება დაფიქსებული და გამოტოვებული გამოფენაზე.

ამრიგად ეს გამოფენა იქნება არა მარტო ბეჭდვითი სიტყვის გამოფენა ამ სიტყვის ვიწრო მნიშვნელობით, არამედ კულტურის გამოფენა ამ სიტყვის ფართო მნიშვნელობით.

ამ გამოფენაზე ჩამოსვლას აპირებს 80,000 ზე მეტი უცხოელი სხვადასხვა ქვეყნებიდან.

ჩვენი გამოფენა, რომელიც ასე კარგად ცნობილია თითქმის ყველგან უცხოეთში, სამწუხაროდ თითქმის უცნობია სწორედ საქართველოში, კერძოდ თვით თბილისში, სადაც იგი იმართება.

თბილისი არ გაიმეორებს კელნს, მის ბრჭყვიალა მორთულობას, განგაშს. მაგრამ არ გაიმეორებს იმ ნაკლსაც, რომელსაც ადგილი ჰქონდა კელნში. კელნი იყო მხოლოდ ყველაზე უფრო კულტურული ქვეყნები — კაცობრიობის უმცირესობის ბეჭდვითი სიტყვის მსოფლიო გამოფენა. თბილისი კი აწყობს მსოფლიო ბეჭდვითი სიტყვის, უკლებლად მთელი კაცობრიობის ბეჭდვითი სიტყვის გამოფენას.

არა კელნი და თბილისი, არამედ თბილისი და კელნი..

თბილისი პირველ ადგილზე.

რომ ბოლშევიკური ავანტიურა კრახით დამთავრდება ეს ყოველგვარ ემპს გარეშეა.

(კადეტების „რეკ“, 1917 წ. 25 ოქტომბერი)
„ბოლშევიკური რევოლუცია განწირულია დისალუპაციად არა სამხედრო ძალისაგან, არამედ შინაგან ავადმყოფობისაგან, რომელიც ღრღინებს მას ბოლშევიკების „სახელმწიფო“ მოღვაწეობის პირველი წუთებიდან. ეს ავადმყოფობა არის — ობიექტური პირობების, ობიექტური საფუძვლების უკონტროლო მათი ძალაუფლებისათვის“.

(6. სტახანოვ „ნოვია ეიზნ“, 1917 წ. 29 ოქტომბერი)

„ის რაც მოჰყვება ბოლშევიკების ხანმოკლე გაბრუნებას — იქნება ამბოხებული მემკვიდრის ზეიმი. ეს იქნება კომუნის დახვრეტაზე უარესი. ეს იქნება პოგრომი“.

(სტ. ივანოვიჩი, „დენ“)

„გამოირკვა, თუ რამდენად მართალი ირყავით ჩვენ, საცხებით ნათელია, რომ საბჭოთა ხელისუფლება ვერ შესძლებს მის მიერვე აწერილი საერთაშორისო მდგომარეობიდან თავის დაღწევას, ისე, როგორც ვერ დააღწევს იგი თავს მის მიერ გაართულებულ შინაურ არეულ-რევოლუციას“.

(1918 წ. „ეიდენტო“)

ასე სწერდნენ საბჭოთა ხელისუფლების მომავალზე პროლეტარიატის ყველა მტრები, დაწყებული რუს კადეტებით და გათავებული ნეკრასტეიკებით მენშევიკ-ინტერნაციონალისტებით, „ნოვია ეიზნ“-იდან.

მაგრამ საბჭოთა ხელისუფლების უახლოეს დღეებში, კვირებში და თვეებში დამბობის იმედები არ გამართლდა. შიშველი, ტიტველი, მშვირ-მწყურვალ მშრომელი, მსახიბი ფარმეორტყმული უამრავი ულმობელი მტრებით, თავგამოდებით იცავდნენ თავისუფალი ცხოვრებისა და შრომის უფლებას. ისინი კი, ვინც იმედოვნობდა რომ საბჭოთა ხელისუფლება ორ-სამ კვირაში დამბობა, ღამის წყვილიდან ჩუმით ბიპარებოდნენ ზოგი კონტრ-რევოლუციონერ გენერლების სამფლობელოში, აფარებდნენ თავს პეტლიურას, სკოროპადსკის, კორნილოვის, ზოგი კი ამირ-კაჯასის დემოკრატიულ „ოპონენტში“ დაშავებულ სომ-

ხეთში, მუსავატისტურ აზერბეიჯანში ან ჟორდანია-რამიშვილის საქართველოში.

ზოგიერთებს უკვე მაშინ შეეპარათ იპვი იმაში, რომ ამ დაუსრულებელ სირბილს ბოლშევიკებისაგან ოდესმე მოეღებო ბოლო:

Бежать? Но, куда?

Вечно бежать невозможно,

На время не стоит труда.

მაგრამ თეთრ გენერლებს, ზურგ-გამაგრებული 14 დიდ და პატარა იმპერიალისტურ სახელმწიფოს დახმარებით, ტანკებით, ჯავშნოსნებით, ზარბაზნებით და ტყვია-წამლით. იმედი ჰქონდათ, რომ სულს შეებერებინათ გაჰვანტადენ „ბოლშევიკურ ბანდებს“.

რევოლუტია უიმედოთ ჩაულავდა, განაცხადა გენ. დენიკინმა 1919 წ. ივლისში, თეთრგვარდიელ გენერლის ამ ტრაბახს თითქმის საფუძველი ჰქონდა, თეთრი არმიები მიიწვედნენ პროლეტარულ ცენტრებისაკენ, რომ დაედრჩათ რევოლუტია, ბანდიტა მკურნალ მიიღო ბრძანება დაეძრა თავისი პოლკები მოსკოვისაკენ.

თეთრი პოეტები აღაფრთოვანა გენერლის იმედებმა.

Сейчас мы слышим скорбный стон...

Но этих чаш заздравный звон,

Как вещей символ нам звучит,

В сердцах уверенность родит,

Что скоро грянет звон другой—

Со всех церквей земли родной,

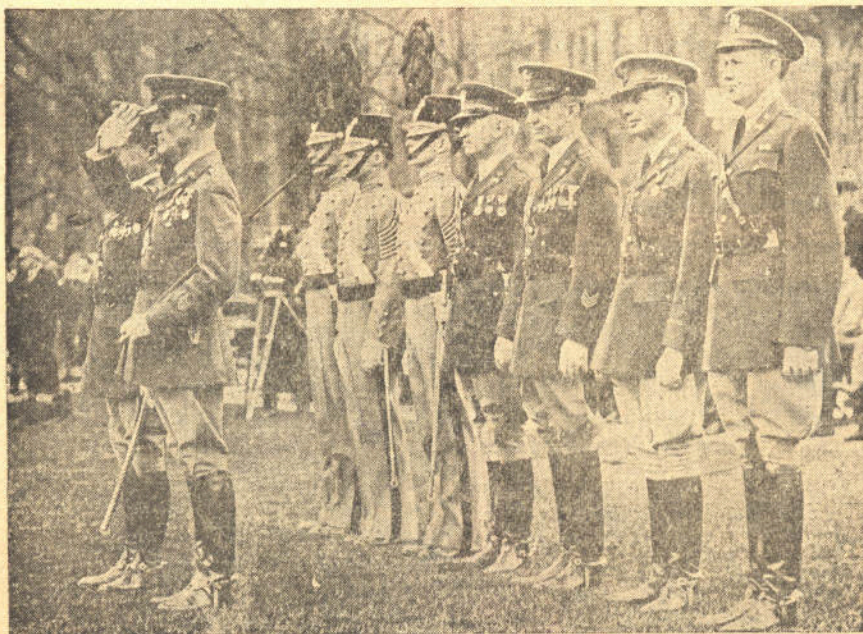
С высот зубчатого Кремля.

ასე სწერდა 1919 წ. თეთრგვარდიელი პოეტი კორნეილოვი გაზეთში „პრიზრავსკი კრაი“.

მაგრამ საბჭოთა კავშირის გმირულმა პროლეტარიატმა მშრომელი გლეხობის აქტიური დახმარებით ერთი მეორეზე განადგურა იუდეიზმი, კოლჩაკი, დენიკინი, ვრანგელი და რუსეთის სხვა „მხსნელები“, გადაყარა ისინი ზღვაში, გახვეტა ისინი სტამბოლის, სოფიას, ბელგრადის, პარიზის და ბერლინის ქუჩებში.

მაგრამ ისტორიის სანაგვე ყოფილი მოხვედრილი ბანდა მაინც არ ჰკარგავდა იმედს. მათ მთელი იმედები გადაიტანეს ახალ ეკონომიურ პოლიტიკაზე, დარწმუნებული იყვნენ, რომ ახალი ეკონომიური პოლიტიკა გზას გაუწმენდს ძველის რესტავრაციას.

იპერიალისტები ეშვადებიან

ყველა იმპერიალისტურ ქვეყნებში გაფაციცებით ეშვადებიან ახალი იმპერიალისტური ომისათვის. სამხედრო ქარხნები განუწყვეტლევ მუშაობენ, სწარმოებს ახალგაზრდობის გამოიერებული ვასამხედროება.

სურათში—გენ. ვ. კონიორი, ამერიკის სამხ. აკადემიის უფროსი იღებს აღლუმს.

კრიზისიდან გამოსავლის ძებნაში ამერიკის ბურჟუაზიამ სცენაზე წამოაყენა საკუთარი პიტლერი. მისი ნამდვილი სახელი და გვარია—ვალტერ უიტერს. იგი ათასგვარ „მედნიერებას“ პირდება მშრომელ მასებს, მაგრამ ამავე დროს აცხადებს, რომ „არ მოითმენს არავითარ რევოლუციონერ დოქტრინას“.

სურათში—უიტერს თავის მომხრეებთან ერთად

არავის ისე მკაფიოდ არ გამოუხატავს ახალ ეკონომიურ პოლიტიკაზე დამყარებული თეთრი იმედები, როგორც მენშევიკ-ინტერნაციონალისტ მარტოვს:

„ლენინის ეკონომიური პოლიტიკა არის ბანაპარტისტული სანხ-ბოლო-კრატული დიქტატურის პროგრამა... უნე ბლოკი გინდა შესახო მას: ეკონომიური ტერმინდორის გზით გასწიეთ პირდაპირ პოლიტიკურ მე-18 ბრიუშევრისაკენ“.

ბურჟუეზი „ობშივე დელო“ კი ხატავდა ბოლშევიკების განადგურების და რუსეთის „აღდგენის“ წარბაზს სურათებს:

„ბოლშევიკების განადგურება ისეთი იქნება, როგორიც არ განუტლია არც ერთ ხელისუფლებას ისტორიაში... დე, ევრაზიის და ევრაფრიკა შეაჩეროს შუორის მაძიებლების ხელი. მათ შურისძიებას სხნა მოაქვს რუსეთისათვის, დე, ბოლშევიკების ხელისუფლების ახლოდელი ოთხი წლის თავი გახდეს იმავე დროს მათი ბატონობის დასასრულად. ბოლშევიკებზე გამარჯვების შემდეგ რუსეთს ძირფესვიანად ამოგლეჯს მათ შხამიან ნათესებს და სამუდამოთ შეუძლებლად გახდის მათ აღდგენას“.

მაგრამ ზოგიერთებს უკვე არ სჯეროდა ამ იმედებს.

Довольно, красоты не надо,

Не стоит песен подлый мир!

სწერდა თეთრგვარდიელი პოეტი ვლ. ხოლასევიჩი იმავე 1921 წ.

საბჭოთა ქვეყანა შეუდგა იმპერიალისტური და სამოქალაქო ომით მიყენებულ ქრილობების აღდგენას, აღდგენილი მერიო დიდან გადავიდა რეკონსტრუქტიულ პერიოდში. შეუდგა დიდი პირველი ხუთწლიანი გეგმის შესრულებას.

ხუთწლიან გეგმას საზღვარგარეთ შეგედნენ დაცივნით, როგორც ბოლშევიკების მორიგ ფანტაზიას. მაგრამ ხუთწლიელი არ აღმოჩნდა ფანტაზია. პროლეტარიატი კომუნისტური პარტიის ხელმძღვანელობით ენერგიულად შეუდგა საბჭოთა კავშირის გადაცეცვას ჩამორჩენილ აგრარულ მოწი-

ნავე ინდუსტრიული - აგრარულ ქვეყანად. ახალი საზოგადოების საძირკველის შენებას.

მთელი იმედები გადატანილი იქნა ხუთწლიანი გეგმის ჩაშლაზე, იმაზე, რომ ბოლშევიკები ეგრე შესძლებენ მის განხორციელებას მთლიანად, რომ „აუცილებლობა“ აიძულებს მათ უკან დაიხიზნონ:

„უკანასკნელ დღეებში ე. წ. სამეურნეო მუშაეების წრეებში უფრო და უფრო მეტად ლაპარაკობენ საბჭოთა მრეწველობის მშართველობის რეორგანიზაციას... ეს ლაპარაკი დაკავშირებულია ხუთწლიან ჩაფლავების ფაქტთან, რომელიც ეგვს გარკვეულ, მაგრამ ჯერ-ჯერობით მაღავენ“ („ვოზროსდენიე“, 1929 წ. 9 სექტემბერი).

„შეიღება მთელის კატეგორიულობით გავაყვითო დასვენა, რომ ხუთწლიანი მთლიანად, როგორც მთელი სახალხო მეურნეობის გეგმა განხორციელებული არ იქნება, ვინაიდან იგი ანგარიშს არ უწყის ქვეყნის ეკონომიურ შესაძლებლობათ და წინააღმდეგება მისი განვითარების ტენდენციებს“ („სოც. ვესნიკი“, 1929 წ. 1 აგვისტო).

არცაღად თეთრგვარდიელებს ბანს აძლევდნენ ყველა ჩვენი მტრები — უცხოეთში გადახვეწილი რუსი და ქართველი მენშევიკები.

მაგრამ სულ ჩქარა კაპიტალისტური ბანას ყველაზე კეთილსინდისიერი და შორს მჭერეტლად წარმომადგენლებიც კი იძულებული შეიქნენ კილო შეეცვალათ, იძულებული გახდნენ ფორთხილად აეწონ-დაეწონათ ყველაფერი რაც საბჭოთა კავშირის ხდებოდა და მორიდებოდნენ ნაჩქარევ დასვენებას ხუთწლიან ჩაფლავების შესახებ:

„ერთი ხანია ნათელი გახდა, რომ ყოველი ცდა იმის გაგებისა, თუ რა ხდება საბჭოთა კავშირში სავარაუდო და სამინარო პოლიტიკის დარგში ან რუსულად (ბოლშევიკური, ე. მ-მე) იდეის გაგების ცდა უნდა ემყარებოდეს ინდუსტრიალიზაციის ხუთწლიანი პროგრამის ახლანდელ წარმატებებს, არც ერთი ფაქტი რუსეთის ისტორიისა თავისი მნიშვნელობით ვერ შეედრება ამ პროგრამას“ (ამერიკული „კარენტ ხისტორი“ 1930 წ. ივნისი).

და კაპიტალისტურ სამყაროს მთელი რიგი ჟურნალისტები და სახელმწიფო-პოლიტიკური მოღვაწეები, რომლებიც წინად თუ დაცინვით არა ყოველმშენებელში მტად კრიტიკულად უყურებდნენ ხუთწლიან გეგმას, აქედან ბეჭდებიან, ხუთწლიანი გეგმის გიგანტური წარმატების ზეგავლენით იძულებული გახდნენ შეეცვალათ თავიანთი აზრი ხუთწლიდზე, ელითარებით, რომ ის არ არის რეალური და წარმატებით ხორციელდება:

„ძველი საზოგადოების გარდაქმნა! რა შეიძლება იყოს უფრო მიმზიდველი ფარ თო შეხედულების მქონე ძლიერი ადამიანებისათვის, რომლებმაც გადასწყვიტეს განთავისუფლებათ ხუცების, თავადების და მეფეების მსხვერპლნი“ ამ ამოცანას ხელი მოჰკიდეს ბოლშევიკურმა ბელადებმა აბსოლუტური სიმტკიცით დისეთი უნარიით, გონიერებით და თავდადებით, რომ ეს ხდებოდას რომელიმე სხვა მთავრობის დროს მზის ქვეშ ქვეყნიერება... აღტაცებული იქნებოდა მათი გმირობით და წარმატებით“ („ნეიშენ“, 1929 წ. 13 ნოემბერი).

იძულებული არიან არა მარტო ალიარონ ჩვენი მილწეები. ხუთწლიანი გეგმის წარმატებით შესრულება, არამედ ალიარონ საბჭოთა სისტემის უპირატესობა კაპიტალისტური სისტემის წინაშე, რომელსაც მრავალათეულ მილიონისათვის უშუალოდ მხოლოდ სიმშვილის და სიღატაკის უზრუნველყოფა:

„ყველაგან საბჭოთა კავშირში მე ვიყავი მშენებლობის წარმატებისა მეურნეობის ყველა დარგში, ყველაფერს, რაც მე ენახე, მე მივყავარ შემდეგ დასვენებ: იმ დროს, როცა ევროპა იღრჩოვა ეკონომიური კრიზისის კლანჭებში, საბჭოთა კავშირი მიდის წინ“ (პოლანდის

ცენტრალურ ს.-დ. გავითის „ხალხი“-ს ორდაქტორის იან მატრისენის განცხადებით, 1932 წ. ივლისი).

„საბჭოთა მთავრობა ყველა მთავრობებზე უფრო მტკიცეა მსოფლიოში, არავითარ იქვს არ იწვევს საბჭოთა კავშირის საბოლოო გამარჯვება“.

(სიდნი ვეპ, 1932 წ. სექტემბერი).

„...მრავალრიცხოვანი ლანდგა - გინება და დაცინვები ხუთწლიანი გეგმის მიმართ უსაფუძვლო აღმოჩნდა და, მოკლედ, რომ ვსთქვათ, შეიძლება ბევრი რამ ითქვას წარბოების, განაწილების და მოხმარების პარმონიული ორგანიზაციის იდეის სასარგებლოდ“ („დოიჩანტის წერილი „ნიუ-იორკ ტაიზს“).

„მე ვყოფილვარ მრავალ ქარხნებში და ყველა ქვეყანებში ყველა ქარხნებში განმეცდია როდესაც საშინელი გრძნობა, რადგან მიგრძენია, რომ მუშები ან უბედური არიან ან უადრესად სასოწარკვეთილი არიან, რომ იგრძნონ თავიანთი ტანჯვა, აქ, მოსკოვში, მუშები მზიარული არიან იმით, რომ წარმოდგენენ სრულფასიან ადამიანებს, ვინაიდან ეს მუშები მუშაობენ არა ქარხნის პატრონისათვის, მათ იციან რომ ქმნიან ახალ ქვეყანას“.

რალა დარჩენიან თეთრგვარდიელებს ხუთწლიანი გეგმის ჩაფლავების იმედების დამარცხების შემდეგ.

მხოლოდ ინტერვენციის გეგმები, საბჭოთა კავშირის წინააღმდეგ ომის მზადების გეგმები. მათთვის სულ ერთია ვინ დაიწყებს ომს — საფრანგეთი, იაპონია, რუმინეთი, პოლონეთი თუ სხვ. ისინი მზად არიან ემსახურონ ეშმაკსაც და მის ბეზიასაც რა საფასურიც არ უნდა მოსთხოვონ მათ „მოსკოვში დაბრუნების“ დაპირების სამაგიეროდ.

მილერები, შატლოვები და სხვ. მრავალი თეთრგვარდიელი გენერლები ოცნებობენ იმაზე, რომ ისინი შესძლებენ თეთრი ცხენით დაბრუნებას რუსეთში, შანამდე კი ცხოვრობენ თავიანთი იმპერიალისტური მფარველობის სუბსიდიებით. რანგით უფრო დაბალი ოფიცრობა კი სამშობლოში დაბრუნების მოლოდინში ეწევა შოფერობას, ვაჭრობს ცოლის და ქალიშვილების სხეულოთ. ერთი სიტყვით ლეება და იხრწნება.

და არაიან ასე სიცხადით არ გამოხატეს ამ გახრწნას და ლობობას, როგორც ლიტერატურული ემიგრაცია, როგორც ის „ენათა აღრევა“, რომელიც ემიგრაციის ამ რაზმშია გამძებულნი.

მოწოდება პროგრამებისაკენ, ხოცვა-ჟლეტისაკენ, ოცნება დიქტატორზე, წყევა-კრულვა ყოფ. მოკავშირეთა მიმართ, რომლებმაც საბჭოთა კავშირისათვის ომის გამოცხადების ნაცვლად აწვებინეს მასთან ეკურობა, მოწოდება ტერორისაკენ, კოლმეურნეობათა დაწვისაკენ — ერთი სიტყვით ნეგრასტრნია და ისტერიკა, დამახასიათებელი

ლი სასოწარკვეთილების უკანასკნელ საზღვართან მიხულ, იმედგაცრუებულ საოხისათვის.

პარიზში ანონიმურად გამოსულ ლეგების ავტორი სწერს, რომ მას, სასოწარკვეთის თემურ-ლენგი, რომ წინააღმდეგობას ეწეოდა. „ჩვენი მტრები ჩვენი წინააღმდეგობის საკუთარ სისხლში იტრავენდნენ“. „ველაზე უფრო უმეყოფილოა, „პოეტი“ ფრაგმენტით: „მე მათ საკუთარი კბილებით გათიღრღინდი ყელსა“.

„პოეტის ოცნება“, იმპერატორი-დიქტატორი, იმპერატორი მკაცრი და საშიში როგორც პეტრე, პავლე და ნიკოლოზი“.

ვინმე გრიგოლ ბოსტუნიჩი თავის „მესწინებულ შრომაში“ „ფრანკ-მასონობა და რუსეთის რევოლუცია“ სწერს:

„ჩვენ გვესაჭიროება მეფე ისეთი რკინის ნებისყოფის მქონე, რომელთან შედარებითაც პეტრე და ნიკოლოზ პირველი უბრალო ბავშვები იქნებოდნენ, ეს მეფე სიტყვა „სოციალიზმის“ და „პარტია“-ს ხმარებასაც კი აკრძალავდა.

ჩვენ გვიჩნდა მეფე, რომლის გამოჩენისათა ნავე ყველა ლიბეროფობი მუხლზე დაეცეოდნენ, ლოკვას დაუწყებდნენ, მის ჩემებს და მუდართ მოსთხოვდნენ პატიებას.

პარიზში გამოდის ჟურნალი „ცარსკი ოპოზიცი“, რომელიც ოცნებობს „იმ ბედნიერ საათზე, როცა რევოლუციონერი — ბოროტმოქმედნი ჩაეარდებიან ოპოზიციების ჯურღმულებში, როგორც ითანე მრისხანეს დროს“.

ვილაც ანონიმური მწერალი-ქალი თავის წიგნში, რომელიც პარიზში გამოვიდა „3 ტომის“ საბელწოდებით, წყევა კრულვას უთვლის შრომას:

„ქმშარიტი ინტელიგენტიო, — სწერს ის — ამეკონინებს სადმე ხიდის ქვეშ დაამთავროს დღეები, ვიდრე იმუშაოს ლუკაპურისათვის“-ო.

ამ უკაცრავად სიტყვა „ქმშარიტი-ინტელიგენტს“ ძავს კაცობრიობა:

„მე მძავს კაცობრიობა. რომ შემეძლოს დედამიწაზე ციანის მუაფას ნიაღვარს გადავატარებდი“-ო.

მწერალი ნათენინი წინადადებას იძლეოდა გაელაცვებით გორკი როგორც მძევალი“ „ნაბატი“-ც სადაც ასეთი პარტიციპიით სარგებლობდა გორგულთი, ოცნებობს სისხლიან წარღვნაზე:

„გვაგავითო ყველაფერი, რაც უნდა გავგვეთავი 14 წლის წინ (ე. ი. 1917 წ. ე. მ-მე). გამოუცხადოთ ჯვაროსნული ომი ეშმაკს... სისხლით ავავსოთ ეშმაკის სამზარეულო, გვაშებით მოვფინოთ მთელი მიწა“.

ასეთია დღეს თეთრი ემიგრაციის იდეოლოგია. ბოლშევიკების დამხობის იმედები არ გამართლდა, უძლური გაბოროტებით ისინი დღეს ოცნებობენ სისხლიან წარღვნაზე.

ხელები მოკლე აქვთ!

მათი იმედები და ოცნება დაიფრფლა სამუდამოთ.

დ. 8-მე

სამ. ანდუნიტი: ამბულატორია, საავადმყოფო და რადიო-კვანძი.

ეროვნული
გაზეთი

15 ოქტომბრის დილა უჩვეულო იყო ტფილისისათვის. ქალაქის ქუჩებზე გაკრული იყო პლაკატები, ლოზუნგები და სახლბის შორის გადაჭიმული იყო რევოლუციის საყვარელი ფერის არშიები.

— დღეს 15 ოქტომბრის გაიხსნება ტფილისის საკოლმეურნეო ბაზრობა.

— გადამწყვეტი ბრძოლა გაწარმოოთ გადაწყვეტილებასა და სპეკულაციების წინააღმდეგ.

ამდგომარეობაშია სახლების კედლებზე გაკრული პლაკატები.

— მხურვალე ბოლშევიკური საღამო ტფილისის საკოლმეურნეო ბაზრობის მონაწილე კოლმეურნეებს და ინდივიდუალურ მშრომელ გლეხებს.

ასე ესალმება ტფილისის პროლეტარიატის ბაზრობის მონაწილე კოლმეურნეებს და ინდივიდუალურ მშრომელ გლეხებს სახლიდან სახლამდე გადაჭიმული წითელი არშია.

ქუჩებში უფრო გაძლიერებული მოძრაობაა. ყველანი იჩქარებიან...

— საით აშხანავთ?

— დესიმონოვის ბაზარზე.

— შენ?

— ახალ ბაზარზე;

მოისმის საუბარი.

... და ყველანი მიდიან. მიდიან... ზოგიერთი ახალ ბაზარზე, ზოგი დესიმონოვის და ზოგიც ავჭალის ბაზარზე.

მიდიან მხოლოდ ამ სამ ბაზარზე, რადგან აქ იხსნება ტფილისის პირველი საკოლმეურნეო ბაზრობა.

... კოლმეურნეები და ინდივიდუალური მშრომელი გლეხები ჩამსდარან ავტომობილში, ხელში დაუჭერიათ ოქტომბრის დროშა და ათვალიერებენ დედა-ქალაქის ქუჩებს, ზოგიერთი პირველადაა ტფილისში და განსაკუთრებით ხალხიანად ათვალიერებენ დიდ სახლებს, ფაბრიკებს, ქარხნებს. ზოგიერთი კი დიდი ხანია არ ყოფილა ტფილისში, და უცდირს ქალაქის ასეთი შეცვლა, ამ მოკლე ხანში.

ამ დილით დრუბლიანი დღე იყო, ყველა ფიქრობდა, რომ საზეიმო დღეს დრუბლები არ შევფერის.

10-ჯერ დარეკა ტფილისის საბჭოს კოშკზე საათმა... ქუჩები დაისურა, მათ შორის გამოჩნდა ლურჯი ცა და შხის სხივები შეუმჩნევლად შეიპარა ქალაქის ქუჩებში... ახტყვიანდა პლაკატები, წითელი არშიები და დროშები. სინათლე ჩადგა ქალაქში.

„კომუნისტი“ დაგვიანებით, მაგრამ მაინც 10 საათისათვის მოედო ტფილისის მოახლეობას.

— დღეს იხსნება თბილისის საკოლმეურნეო ბაზრობა.

ასე ელაპარაკება პირველი გვერდის ანშლაგი ტფილისის მშრომელ მოსახლეობას.

— დღეს ტფილისში იხსნება საკოლმეურნეო ბაზრობა—იმეორებს „მეშა“

— გახსენით ფარდულები მოდის სოციალისტური სოფლის დოვლათი.

კომუნისტური დაოლმეურნე ბათოსით ლაპარაკობს „ახალგაზრდა კომუნისტი“.

— Всегрузинская колхозная ярмарка открывается сегодня в Тифлисе.

— Флаг поднят! колхозная ярмарка открыта.

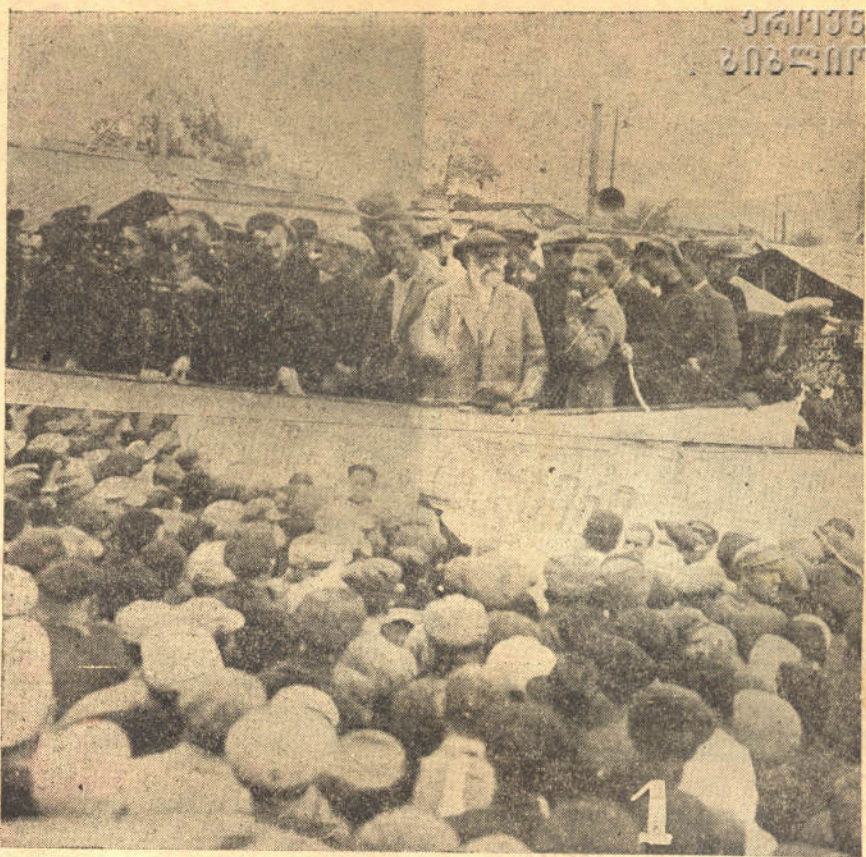
ამბობენ „ზარია ვოსტაკა“ და „ტიფლისი რაბოჩი“.

გაზეთების მთელი გვერდები დათმობილი აქვს საკოლმეურნეო ბაზრობას.

— სად სჯობს წავიდე, რომელ ბაზარზე?

— რა ვიცი! ტფილისი ერთი თვეა ემზადება ამ ბაზრობისათვის, ალბად ყველგან კარგი იქნება...

ახალ ბაზარში შესასვლელი ქიშკარი დროშებითაა მოწყობილი. მეშა და კოლმე-

ამხ. ფ. მახარაძე სიტყვას ამბობს მიტინგზე ახალ ბაზარში

ოზს მიტინგზე ახალ ბაზარში

უჩვეულოდ ერთმანეთს ართმევენ ხელს და უტყვიან თავიანთ პროდუქციას.

სასოფლო სამეურნეო პროდუქციის და სამრეწველო საქონლის შეხვედრა. ამ სახელს დაეარქმევდი მე ამ სურათს.

ახალ ბაზარზე ტფილისის პროლეტარებმა კოლმეურნეთა და ინდივიდუალურ მშრომელ გლეხების სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის სამრეწველო საქონელი შეახვედრეს.

... ბაზრის ცენტრამდე მისვლა გაგიჭირდებათ. ხალხი ძალიან ბევრია. გეგონებათ ქინძისთავი, რომ ისროლით, ძირს არ დაეარდება. ამ პირობებში ძალიან მოხერხებაა, რომ მიიღწიო ბაზრის შუაგულში ამაოჯულ ტრიბუნამდე.

დღეს ახალ ბაზარზე ჩამოსულან გორის, ბორჩალოს და ტფილისის რაიონების კოლმეურნეები და ინდივიდ. მშრომელი გლეხები.

ახალი ბაზარი არ ჰგავს რამდენიმე წლის უკან არსებულ „დებერტორაკ“-ს. გამოიცვალა გარემო, ბაზარი და აღარ სჩანს ისინი, რომლებიც წინად „დებერტორაკ“-ზე გამოდიოდნენ. ამ დღეს საბჭოთა ბაზარზე—ახალ ბაზარზე მოიღწენ სოციალისტურ გზაზე დამდგარი სოფლის მეძროლეები—კოლმეურნეები.

ბაზრის ირგვლივ ერთიმეორეზე ჯაქვის რგოლებით გადამხულია სხვადასხვა სავაჭრო მალაჩები ფარდულები და სხვ. მათ შორის ამაყად გამოიყურებიან სამომხმარებლო და სარეწაო კოოპერაციის რამდენიმე მეტრზე გადაჭიმული ფარდულები. ისინი სისხლის ფერი არშიებითაა შემკული.

— საქართველოს სამომხმარებლო კოოპერაცია ტფილისის პირველ საკოლმეურნეო ბაზრობაზე—უბრუნება კოლმეურნეებს რამდენიმე მეტრზე გადაჭიმული წითელი არშია

— მხურვალე საღამო ტფილისის საკოლმეურნეო ბაზრობის მონაწილეთ სარეწაო კოოპერაციის სისტემისაგან.

ლაპარაკობს სარეწაო კოოპერაციის ფარდულებზე გაკრული არშიები.

ამათ გარდა ბაზრობაზე გამოსულია „დარბეკობი“, „ბოეცი“, „ტფილისოფლმრეწვი“, ინვალიდთა კოოპერაცია, „საქმომარაგება გასაღება“, „სამტრესტი“ და სხვ. თვითუფს თავისი საკუთარი მალაჩია აქვს გახსნილი და ვაჭრობენ კოლმეურნეთათვის საჭირო საქონლით.

შუაში ერთმეორეგად გამოიცქირებიან „დინამო“-ს და „აზნაქრობა“-ს ფარდულები. „აზნაქრობა“-ს ფარდულიდან წითელი არშია მხურვალედ ესალმება საკოლმეურნეო ბაზრობის მონაწილეთ.

მესამე მუკრივზე კიდევ ფარდულებია. პატარა კარვებია და მათგან ნახევარი საუენის მოშორებით ამართულია ტრიბუნა.

პლაკატები, ლოზუნგები და არშიები წითლად ელავს მზეზე.

... წუთი და ისმის სამხერდო ორკესტრის აოჯუნი. ხალხი შევჯგუფდა.

ტრიბუნაზე დგას ამხ. ფილიპე მახარაძე. იქვე არიან: ამხ. გ. სტურუა, პ. წულუკიძე, საგარეუბნო რაიონის კოლმეურნეობის წარმომადგენელი ბარდიშვილი, ტფილისის ტრამვაის მუშების წარმომადგენელი კიანაველიძე, ინდივიდუალურ მშრომელ გლეხების წარმომადგენელი აბუაშვილი და აგრეთვე სხვა პარტიული და პროფესიონალური ორგანიზაციებიდან წარმომადგენელები.

ბაზრობას ხსნის საქ. კოლმეურნეობათა ცენტრის გამგეობის თავმჯდომარე ამხ. პ. წულუკიძე, რის შემდეგ ბაზრობის მონაწილეთ პირველი ესალმება ამხ. ფილიპე მახარაძე. კოლმეურნეები და ინდივიდუალური მშრომელი გლეხები მხურვალე ოვაციებით ხვდებიან ამხ. ფილიპეს.

ორკესტრი ასრულებს „ინტერნაციონალს“ და მას ისმენენ ბაზრობის მონაწილე რამდენიმე ასეულები.

ორატორები ორატორს ცვლიან...

კოლმეურნეთა სახელის გმოდის ამხ. ბარდიაშვილი, რომელიც თავის მოკლე სიტყვაში აღნიშნავს, რომ ეს ბაზრობა კოლმეურნეებს და ქალაქის მუშებს ჯოდე უფრო დაახლოვებს. ტრამეის მუშების სახელით კოლმეურნეებს ესალმება ამხ. კიკნაველიძე.

შიტიწვი დასასრულს უახლოვდება.. ახალ ბაზარზე საკოლმეურნეო ბაზრობა ოფიციალურად გაიხსნა.

რაიონებიდან ჩამოსული კოლმეურნეების და ინდივიდუალური მშრომელი გლეხების მიერ ჩამოტანილი სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციით სავსეა ბაზარი.

... ყურძენი, მსხვილფეხა და წვრილფეხა საქონელი, ერბო, კარაქი, კვერცხი, ქათამი, ყველი, ხილ-ბოსტნეული ხორცი და სხვ. აი რით არის გავსებული ბაზარი.

კოლმეურნეები ვაჭრობენ. ისინი სწავლობენ საბჭოთა კულტურულ ვაჭრობას.

ბაზარზე გამოვლანი მუშა-მომხმარებელიც.

წინადაც, რამდენიმე წლის უკან... აი აქ „დეზერტიკა“-ზე გამოდიოდნენ გლეხები, გამოდიოდა მუშა მყიდველიც... ვაჭრობდნენ.

დღეს „დეზერტიკა“ აღარ არის. ის მოსპო. განადგურდა და მასზე აღმოცენდა ახალი ბაზარი, სადაც ვაჭრობენ კოლმეურნეები, საფლას სოციალისტურად გარდაქმნილათვის აქტიურად მებრძოლნი.

— რა ღირს ყველი ამხანაგო?

— კილო 10 მანეთი. უბასებებს ჭრელ-თივლა კოლმეურნე, რომელსაც ყველის გაჩრდა გასაყიდათ გამოუტანია ქათამი, კვერცხი და ხორცი.

— შენ როგორ ყიდი?

— 9 მანეთად.

მუშა-მყიდველი თანდათან ემატება ბაზარს. სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციასზე თანდათან იკლებს ფასი.

4 მანეთად არ შეიძლება კილო ხორცი? ეუბნება ერთ-ერთი მყიდველი პატარა ფარულზე ფენმორთხმულ ბორჩალოვ კოლმეურნეს, რომელთანაც მოწირილი რიგია გაკეთებული.

— წაიღეთ..

ახალი ბაზრის მარჯვენა მხარეზე, სადაც კოლმეურნეთათვის გახსნილია სასაღილო, ხალხს წრე გაუკეთებია, შუაში კი კომპოსტის და კართოფლის მთაა ამართული.

— მშენიერი კართოფლია. რა მიეცით?

— 13 მანეთი.

— იაფია..

... და მკითხველი ემატება იმ ჯგუფს, რომელიც ახალციხელებისგან ყიდულობს კართოფლს.

— რა ღირს ამხანაგო ყურძენი?

— კილო 3 მან. ამბობს კოლმეურნე.

— რამდენიმე საყენის დაშორებით კი ზორჩალოს რაიკომკავშირს გაუხსნია ფარული და მშენიერი ტბილ ყურძენს 1 მ. 50 კაბ. ჰყიდი.

ხალხი აქეთ მოიწევს. გამყიდველები ევლარ უძლებენ მოზღვავებულ მომხმარებლებს.

სასოფლო-სამეურნეო პროდუქცია საგრძნობლად იაფდება, მყიდველები კი ბაზარს ეატებია.

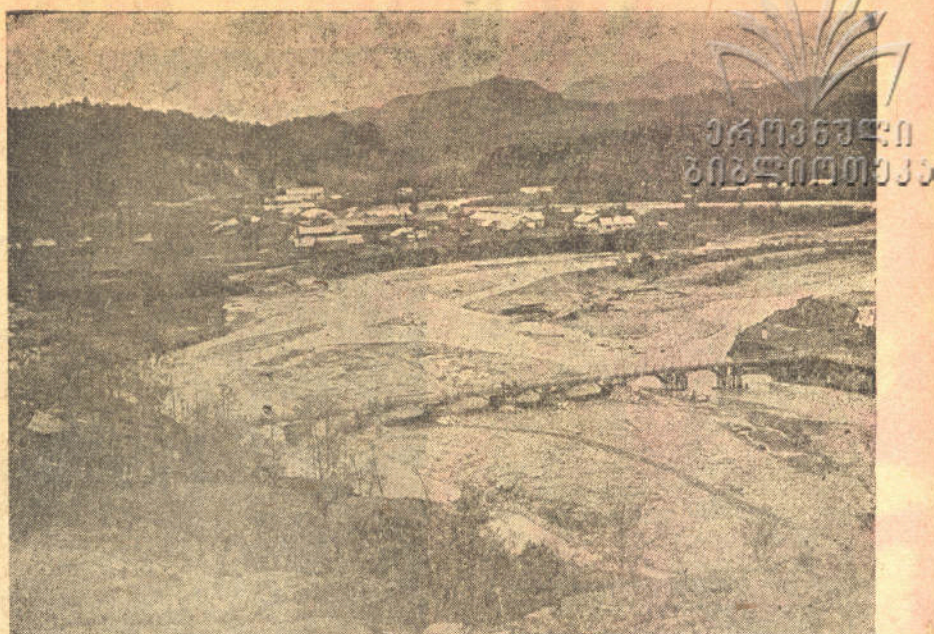
— ვინ ფიქრობდა, რომ კილო ხორცი 3-4 მანეთი იქნებოდა? ერთმანეთს ეუბნებიან ქალები.

— მართლა, რომ მისწრება საკოლმეურნეო ბაზრობა მუშათა მომარაგების გამყვამბებსათვის.

— ჩვენთვისაც კარგია ამხანაგო, — შენიშნა იქვე მდგომ კოლმეურნემ, რომელიც კარაქი და ერბოთი ვაჭრობდა.

მართალია რომ კარგია, ჩადრია ლაბარაკში მესამე, თქვენ, თქვენთვის საჭირო სამრეწველო საქონელს იმენთ...

ბაზარზე ლაბარაკობდნენ საკოლმეურნეო ვაჭრობის მნიშვნელობაზე. ტფილისის საკოლმეურნეო ბაზრობაზე აფასებდნენ... აღნიშნენ დეფექტებს... და სხვ.

ბჰპარჩელმშენის (აფხაზეთი) — ამიერ-კავკასიის დონხის, რომლის ნახშირის მარაგი უდრის 109 მილიონ ტონას. უკვე მიმდინარე წლის მე-4 კვარტალში ამოღებული იქნება პირველი 60.000 ტონა ნახშირი

სურათზე — სოფ. კვეზანი, ტყვარჩელმშენის ძირითადი ბაზა.

ოფე დასასრულს უახლოვდება. ბაზარზე მყიდველები ბევრია. სასოფლო-სამ. პროდუქციაც ბევრია.

ზღვა ხალხში ფუსფუსებენ გადაყიდვებიც. მათ წინააღმდეგ დარაზმულია მთელი ბაზრობა. სასტიკი ბრძოლა გადაყიდვების წინააღმდეგ, არც ერთი კილო საქონელი სვეტულიანტებს.

სალამოს 4 საათია... სასოფლო-სამ. პროდუქციას და სამრეწველო საქონელს ახალ ბაზარზე დაემატა გაზ. „კომუნისტ“-ს, „მუშა“-ს და „კოლმეურნეობა“-ს გამსვლელი

რედაქციის ყოველდღიური გამოცემა: „საკოლმეურნეო ბაზრობა“.

სასწრაფოდ მოედო გაზეთი ურმებს, ფარულებს, სავაჭრო მაღაზიებს და სხვ.

— აქეთ, აქეთ! ამხანაგო ჩემთვის არ მოგიცია გაზეთი, მას აძლევენ გაზეთს...

ბაზრობა დასასრულს უახლოვდება.. მყიდველი ნასა მცირდება ახალ ბაზარზე ბნელდება.

ახალ ბაზარზე აცილდნენ წითელი, მწვანე და თეთრი ელნათურები.

ბაზრობის პირველი დღე გათავდა. პარლ. კალანდაძე.

ეკსპერსანტებმა გოლო მოუღეს სკუმორგუნაოვას

შრავალი ათეული წლის განმავლობაში აჯეროდათ ბორჯომის რაიონის ს. კიშო-თესტების მცხოვრებთ, რომ ამ სოფ. ციცაბო კლდეზე, ადამიანისათვის მიუვალ ადგილას კლდეში ჩაშენებული ორსართულიანი შენობა „წმინდანების საცხოვრებელია“. ასე ღრმად სჯეროდა ეს ამ სოფლის 80 წლის მოხუც ქალს ქეთევან ხრიკაძესაც რომელმაც წადგვიდან ჩამოსულ მუშათა ექსკურსიას უამბო ყველაფერი. რაც კი უფიც ხალხის ცრუმორწმუნეობას დაუკავშირებია ამ კლდეში ჩაშენებულ სახლიან.

შისი სიტყვით, ამ 55 წლის წინ ვითომდა ამ სახლში თეოტრასანკმლიანი კაცი დაუნახავთ, რომელიც შემდეგ სადაც გამჭრალა, „ალბათ ანგელოზი იქნებოდაო“ — და აკიცხეს სოფლის დედაბრებმა.

ზოგიერთს სჯეროდა, რომ „თუ ძე ხორციელი“ ამ ციცაბო კლდეზე ასვლას და „წმინდანთა“ ბინის საიდუმლოების გაგებას განიზრახავს, მას ღმერთი კისერს მოსტეხდა.

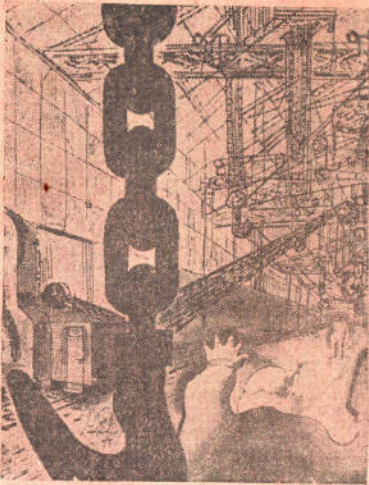
ექსკურსიის მონაწილე ორმა კომკავშირელმა ამხ. ვალეკო ვასაძემ, და სერგო ჭონჯიშვილმე განიზრახეს ამ ცრუმორწმუნეობის გაფხტვა, დიდის გაჭირვებით მათ მოახერხეს ამ ციცაბო კლდეზე ასვლა და „წმინდანთა“ ბინის დათვალიერება და იქ ადამიანის ძეგლები უნახავთ. ისინი, რასაკვირველია, უღებლად დაბრუნდნენ უკან. ამრიგად მოედო ბოლო ცრუმორწმუნეობას, რომელსაც ათეული წლების განმავლობაში ს. კიშოთეს უბანში ფართო გავრცელება ჰქონდა.

მსაბამი უიწინაუწილი

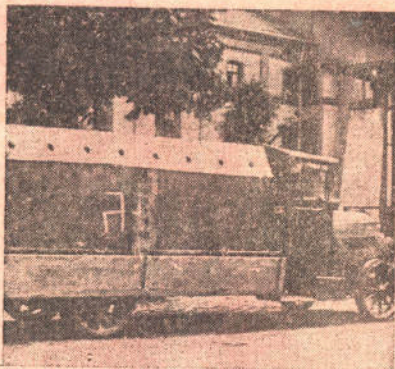

სურათზე: მარჯვნიდან მარცხნივ — ეკსკურსიის ხელმძღვანელი ამხ. მ. ბილანიშვილი, ამხ. ვალეკო ვასაძე, კიშოთეს უბნის მცხოვრები მამიკაძე ხრიკაძე, ამხ. სერგო ჭონჯიშვილი და მსაბამი უიწინაუწილი. ჯვრებით ნაჩვენებია კლდეში ჩაშენებული შენობა

კავიტალისტურ ქვეყნები

„ალო, მისტერ, საქმე კარგად მიდის შესა-
კეთებლად მოიტანეს „სკოვროდკა“ (კარი-
კატურა გერმანულ სატ. ჟურნალ „სიმპლი-
ცისიმუს“-იდან)

ფაშისტების თარეში: გერმანულ ნაციონალ-
სოციალისტების მიერ ჯაგშნიან ავტომობი-
ლად გადაკეთებული საბარგო ავტომობილი
კასელში.

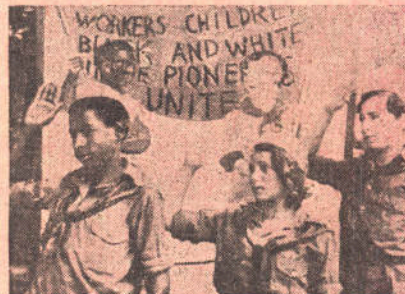

შეუჩიარებლად ღრმავდება ეკონომიური კრიზისი. მრე-
ვალთა ათეული მილ. უმუშევარი. ასეული მილ. სიმშრლი-
საბან სასიკვდილოდ არიან განვირქალი. — იზრდება და
ზარტოვდება სიღატაკე. სიმშრლი. — ქაპიტალიზმის სა-
ყოველთაო კრიზისმა გზა დაუხურა მეცნიერებების ფუტურ-
ნიკის შემდგომ განვითარებას. — ქაპიტალიზმი, ვაჭრის-
ციაში, ახალი ომის და ანტი-საბჭოთა ინტერვენციის მზა-
დებაში ემდგმება გამოსავალს.

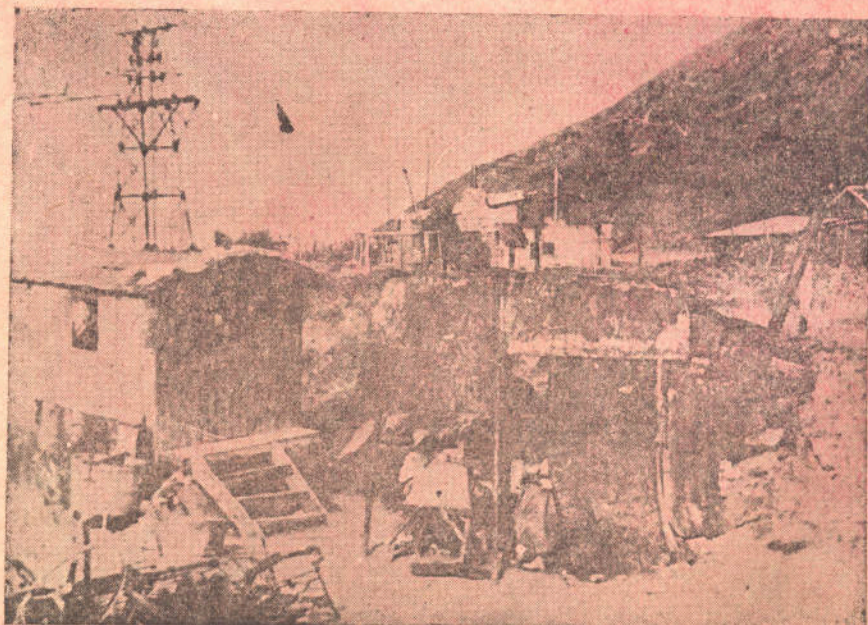

გერმანიაში შემოღებულია შრომის ბეგარა
უმუშევარ ახალგაზრდებისათვის. ბეგარაში
გაწვეულთ ეძლევათ მხო-
ლოდ „კვება“, მათ აკრ-
ძალული აქვთ ყოველ-
გვარი საზოგადოებრივ-
პოლიტიკური მუშაობა
(გარდა ფაშისტურისა),
ცხოვრობენ რკინის ჩარ-
ჩოებიან ბარაკებში.

სიდნეის (ავსტრალია) პოლიცია აპა-
ტირებს უმუშევართა დემონსტრაციის
მონაწილეთ

კომკავშირელების დემონსტრაცია ნიუ-
იორკში ზანგების დეენის წინააღმდეგ

ფან 25.

ქართული
ბიბლიოთეკა

